

Päiväkirja etsivän nuorisotyön toimintakulttuurin kehittämistä

Roope Vehmas

Julkaisuvuosi **Laurea**

Laurea-ammattikorkeakoulu

Päiväkirja etsivän nuorisotyön toimintakulttuurin kehittämisestä

Roope Vehmas

Bachelor's Degree in Social Services

Opinnäytetyö

Joulukuu 2022

Roope Vehmas

Päiväkirja etsivän nuorisotyön toimintakulttuurin kehittämistä

Vuosi 2022 Sivumäärä 95

Tämän päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tukea, kehittää ja arvioida työskentelyä etsivässä nuorisotyössä. Tavoitteena oli oman ammatti-identiteetin kehittäminen ja toimintaympäristön kehityskohteiden tunnistaminen. Yksilötyön kehittämisen tavoitteena oli erilaisten asiakkaiden kohtaaminen ja dialogisen vuorovaikutuksen, osallisuuden edistämisen ja asiakasprosessin merkityksen pohtiminen nuorisotyön näkökulmasta. Ryhmätoimintojen kehittämisen tavoitteena oli olemassa olevan ryhmän kehittämistarpeiden havainnointi ja tunnistaminen, sekä uuden toiminnan aloittaminen. Monialaisenverkostotyön kehittämisen päämääränä toimi toisen asteen oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön yhteistyön kehittäminen.

Opinnäytetyö toteutettiin syksyllä 2022 Järvenpään etsivässä nuorisotyössä. Autoetnografian pohjalta analysoitiin, havainnointiin ja toteutettiin työn kehittämistä etsivän nuorisotyön toimintaympäristössä. Päiväkirjassa reflektoidaan ja pohditaan teorian pohjalta etsivän nuorisotyöntekijän työtehtäviä kymmenen viikon ajan erilaisten teemojen kautta.

Päiväkirjaraportoinnin, pohdintojen ja analyysien kautta päästään opinnäytetyön arviointiin ja johtopäätöksiin, jossa tarkastellaan tekijän ja toimeksiantajan tavoitteiden toteutumista. Omat ja työelämän tavoitteet edistyivät suunnitelmallisesti, mutta toisen asteen oppilaitoksen yhteistyön kehittäminen konkreettisen toimintamallin osalta jäi toteutumatta.

Roope Vehmas

A diary of the development of the culture of outreached youth work

Year	2022	Pages	95
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to support, develop and evaluate the work in the outreach youth work. The aim was to develop one's own professional identity and identify areas for improvement in the operating environment. The aim of developing individual work was to encounter different clients and consider the meaning of dialog interaction, active participation and the client process from the perspective of youth work. The aim of the development of group activities was to observe and identify the development needs of the existing group, as well as to start new activities. The aim of developing network was the development of cooperation between secondary educational institutions and outreached youth work.

The thesis was done in the autumn of 2022 in Järvenpää's outreached youth work. On the basis of autoethnography it was analyzed, observed and implemented in the working environment of outreached youth work. The diary reflects on the tasks of a outreached youth worker for ten weeks based on theoretical knowledge through various themes.

With the help of diary reporting, reflection and analysis, the evaluation and conclusions of the thesis are made, which examines the realization of the goals of the author and the client. Personal and working life goals progressed according to a plan, but the development of cooperation between the secondary school in terms of a concrete operating model remained unfulfilled.

Keywords: Outreach youth work, job development, youth work, preventing exclusion

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Nykytilanne.....	7
2.1	Nykyinen työ ja osaaminen	8
2.2	Sidosryhmät	9
2.3	Vuorovaikutustaidot	10
2.4	Kehittäminen	10
2.5	Tavoitteet	11
3	Päiväkirjaraportointi.....	12
3.1	Viikko 1: Monialainen verkostotyö	12
3.2	Viikko 2: Ryhmätoiminta	20
3.3	Viikko 3: Osallisuuden edistäminen.....	28
3.4	Viikko 4: Dialogi ja kohtaaminen.....	34
3.5	Viikko 5: Asiakasprosessi	42
3.6	Viikko 6: Nuoruus.....	49
3.7	Viikko 7: Ehkäisevä päihdetyö.....	56
3.8	Viikko 8: Työhyvinvointi.....	62
3.9	Viikko 9: Etsivä nuorisotyö & toisen asteen oppilaitos.....	68
3.10	Viikko 10: Asiakastyön monimuotoisuus.....	75
4	Yhteenveto ja pohdinta	82
	Lähteet.....	85
	Kuviot	91
	Liitteet	92

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia etsivän nuorisotyöntekijän työtä ja vahvistaa omia henkilökohtaisia toimintatapoja, sekä ammattitaitoa erilaisissa asiakaskohtaamisissa ja luoda, sekä kehittää toimintamalleja, jotka helpottavat yksilö, ryhmä ja verkostotyöskentelyä.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Järvenpään kaupunki ja organisaationa Nuorisopalvelut, joiden alaisuudessa toimii kunnan etsivä nuorisotyö ja sen kolme työntekijää. Nuorisopalvelujen tehtävä on tukea kunnan nuorten yksilöllistä kasvua kohti hyvinvoivaa aikuisuutta, eri toimintaympäristöissä tapahtuvan kohtaamisen ja osallisuuden lisäämisen keinoin. Järvenpään etsivässä nuorisotyössä tuetaan 18-29-vuotiaita nuoria aikuisia suunnan löytämisessä. Palvelussa kuljetaan asiakkaan rinnalla ja apuna erilaisissa palvelu- ja viranomaisverkostoissa. Etsivä nuorisotyö antaa tukea ja ohjaa nuoria hoitoon, opintoihin, työelämään sekä asumiseen liittyvissä asioissa asiakkaan sanoittamaan tahtiin.

Päiväkirjamuotoisen työskentelyn avulla omia valmiuksia sovellettiin tietoon ja taitoon, sekä kehitettiin reflektion avulla käytännön asiantuntijatehtävissä. Oma ammatillinen kasvu ja kehitys etsivän nuorisotyön ammattilaisena ja asiantuntijana tapahtui käytännön työn, kirjallisuuden, ammatillisten keskustelujen, palautteen ja reflektiivisen kirjoitusprosessin kautta. Tämän lisäksi tavoitteena oli kehittää Järvenpään kaupungin etsivän nuorisotyön ja muiden organisaatioiden, kuten ammatillistenoppilaitosten yhteistyötä ja luoda toimintamalleja, jotka ehkäisevät 18-29-vuotiaiden huono-osaisuutta ja syrjäytymistä.

Toimintakulttuurilla tarkoitetaan historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunutta tapaa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Opetus- ja koulutussanastossa toimintakulttuuriin sisältyvät myös työn laadun perustana olevat säännöt, arvot, periaatteet ja kriteerit (Opetus- ja koulutussanasto 2021, 223). Etsivällä nuorisotyöllä on Suomessa pitkä historia ja sen palvelun tarkoitus, sekä rakenteet ovat muuttuneet huomattavasti vuosien varrella. Tarkoituksena oli kehittää omaa toimintaa, sekä tuoda käyttöön uusia toimintatapoja, sekä menetelmiä, jotka auttavat työntekijöitä kohtaamaan, sekä työskentelemään nuorten aikuisten kanssa.

Opinnäytetyön avulla reflektoitii erilaisia kohtaamisia asiakkaiden kanssa ja heijastettiin toimintaa tietoperustaan, sitä samalla kehittäen. Yksilöllisen työskentelyn kehittämisen tavoitteena oli asiakkaan kohtaaminen ja dialoginen vuorovaikutus, osallisuuden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Työskentelyn aikana omaa teoriapohjaa rakennettiin ja osamista kehitettiin, sekä tarpeen mukaisesti tutkittiin, sekä kartoitettiin työn aikana havaittuja kehittämisen tarpeita.

Etsivän nuorisotyön yhtenä toimintamuotona on pienryhmätoiminta. Ryhmätyöskentelyn kehittämisen tavoitteena ja tarkoituksena oli uuden ryhmätoiminnan kehittäminen ja olevassa olevien ryhmien markkinointi, sekä aktivointi niille nuorille aikuisille, joille kyseinen toiminta on suunnattu. Ryhmien tarkoitus oli tuottaa mielekästä tekemistä yksinäisille nuorille aikuiselle ja vahvistaa heidän osallisuuttaan.

Verkostotyöskentely on tärkeä osa etsivää nuorisotyötä. Tämän osalta keskeisin päätavoite oppinäytetyön aikana oli kehittää alueen toisen asteen oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön yhteistyötä niin, että ilmoitukset oppilaitoksilta keskeytysvaarassa olevista nuorista saataisiin etsivällä nuorisotyölle. Tavoitteena oli hyödyntää jo olemassa olevien malleja, sekä vahvistaa yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Tämän lisäksi markkinoida etsivää nuorisotyötä muille toimijoille, jotta tieto palvelusta on kaikkien ammattilaisten tiedossa. Tämä luo mahdollisuuksia kehittää myös muunlaisia yhteistyökuvioita.

Etsivä nuorisotyöntekijä on sosiaalisen vahvistamisen asiantuntija, joka vahvan ammattitaitonsa lisäksi hyödyntää työssään omaa persoonaansa ja työntekijältä vaaditaan ymmärrystä nuoren kasvun ja hyvinvoinnin edistämisestä, sekä kykyä reflektoida omaa toimintaansa kasvattajana (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 52). Prosessin aikana tavoitteenani oli myös muokata omaa ammatillista identiteettiäni, joka oli viimeiset vuodet ollut enemmänkin sosiaalialan ammattilainen, eikä nuorisotyön ammattilainen.

2 Nykytilanne

Olen aloittanut työskentelyni Järvenpään etsivässä nuorisotyössä tammikuussa vuonna 2022. Ensikohtaamiseni etsivään nuorisotyöhön tapahtui syksyllä vuonna 2021, jolloin hain opintovaipaata päivätöistäni ja suoritin sosionomi opintoihini liittyvän harjoittelun ammatillisen oppilaitoksen etsivässä nuorisotyössä ja Ohjaamossa.

Ennen etsivään nuorisotyöhön siirtymistäni olin työskennellyt kahdeksan vuotta yhdistyksellä, joka tuottaa asumispalveluja päihde- ja moniongelmaisille nuorille aikuisille. Yhdistyksen eri yksiköiden tarkoituksena oli tuottaa päihdehuollon asumispalveluja ja tarjota vuokra-asuntoja asunto ensin -periaatteella, sekä tuottaa palveluja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kiinnostukseni etsivään nuorisotyöhön siirtymisestä heräsi, kun huomasin kuinka paljon mahdollisuuksia työntekijällä on toimia asiakkaan puolella ja ohjata heitä hieman takkuiseksikin muodostuneessa viranomaisverkostossa. Etsivässä nuorisotyössä työntekijällä on mahdollisuus ja tilaa toimia luovasti omana persoonanaan siten että nuori saa hänelle kuuluvan avun ja tuen.

2.1 Nykyinen työ ja osaaminen

Aloittaessani nykyisessä työssäni toin mukana sen tiedon ja taidon, joita olin vuosien aikana oppinut edellisessä työssäni. Olen kouluttanut lähihoitajaksi vuonna 2013 ja erikoistunut päihde ja mielenterveystyöhön. Tämän lisäksi olen suorittanut erikoisammattitutkintoja päihde- ja mielenterveystyöstä, työvalmennuksesta ja kouluttautunut, sekä kartoittanut laajasti osaamistani työni ohella. Olen työskennellyt asunnottomuuden, sekä päihde- ja mielenterveystyön kentällä, sekä ollut suunnittelemassa ja tehnyt yhteistyötä erilaisten hankkeiden kanssa, jotka tähtäävät nuorten työllisyyden parantamiseen, sekä sosiaaliseen vahvistamiseen.

Työurani aikana olen pääsääntöisesti työskennellyt nuorten aikuisten kanssa, jotka ovat iältään 18-29-vuotiaita. Vaihtaessani työtä huomasin, että minun tulisi silti kehittää ammatti-identiteettiäni omaksuakseni etsivän nuorisotyön merkityksen ja toimintatavat, sekä tavoitteen. Tämä työskentely jatkuu ja koin päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön olevan tähän oikea työkalu. Etsivään nuorisotyöhön perehtymisessä ja omassa ammatillisessa kasvussa ovat tärkeässä osassa olleet omat kollegat ja etsivien nuorisotyöntekijöiden laaja valtakunnallinen verkosto.

Työ sosiaalialalla vaatii tekijältään luovuutta ja innovatiivisuutta, koska asiakkaiden tarpeet ovat eri tavalla rakentuvia (Heinonen 2007, 117). Etsivän nuorisotyön asiakkaalla palvelujen tarve voi olla kirjava. Ennen asiakkaan tarpeen selvittämistä etsivä nuorisotyö nimensä mukaisesti etsii ja lähtee tavoittelemaan nuorta. Etsivään nuorisotyöhön voi ottaa yhteyttä esimerkiksi nuoren läheinen, opinto-ohjaaja, sosiaalityöntekijä tai nuori itse. Työskentely perustuu vapaaehtoisuuteen ja työtä tehdään jalkautumalla asiakkaan omiin ympäristöihin.

Nuorisolaissa (1285/2016) 3 luvun 11 §:ssä määritellään tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle. Lakisääteisesti opetuksen järjestäjän on luovutettava tiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa ja puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen on luovutettava tiedot nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen. Tämän lisäksi myös muu viranomaisen ja Kansaneläkelaitos voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot.

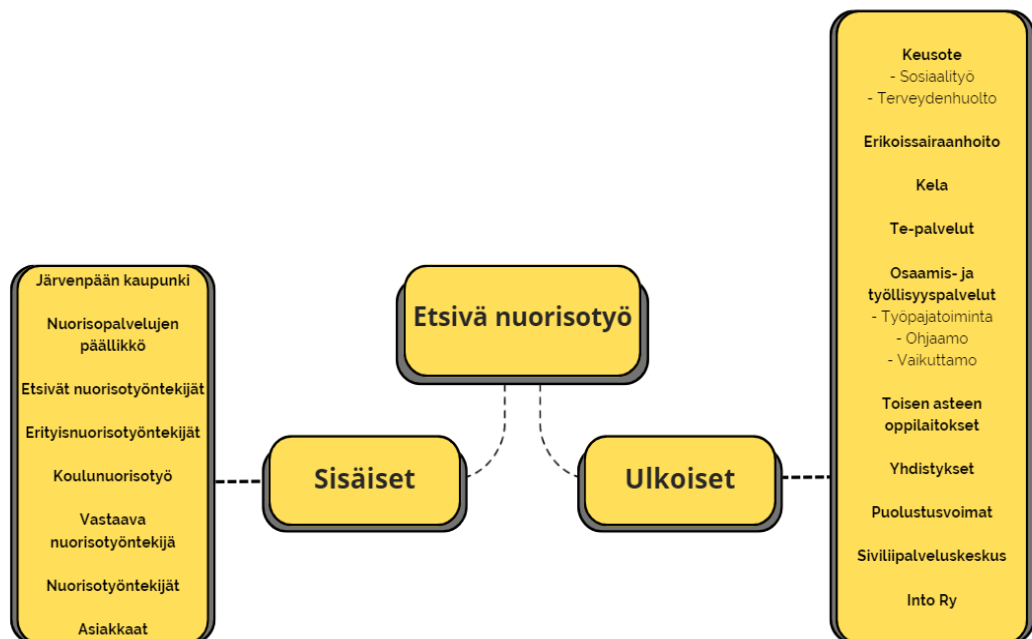
Yhteydenottopyynnön saavuttua etsivään nuorisotyöhön alkaa tavoittelu vaihe. Tavoittelun tarkoituksena on saada nuoreen kontakti. Kontaktin saamiseksi on olemassa kuntien välillä erilaisia toimintamalleja, mutta yleisesti käytössä ovat puhelut, tekstiviesti ja muut viestintäpalvelut, sähköposti, kirje ja ovikäynti. Kun nuoreen saadaan kontakti alkaa yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa, mikäli nuori niin haluaa. Ohjautumisen ja yhteistyön aloituksen jälkeen

alkaa tutustuminen ja luottamussuhteen rakentaminen, sekä palvelujen tarpeiden selvittäminen.

Nuori voi tarpeidensa mukaisesti hyötyä kertaohjauksesta tai yhteistyö etsivän asiakkaana voi jatkua niin kauan kuin sille on tarve. Nuori voi myös aina palata takaisin asiakkaaksi, mikäli tuntuu, että tarvitsee jossain apua, tukea tai ohjausta. Kokonaistarkastelussa ohjauksen yksilöllisen työn muotoina on usein erotettu neuvonta, tiedon jakaminen ja ohjaus. Opetushallinnon puolella ohjaustyö on ollut perinteisesti opiskeluprosessin tukemista ja niihin liittyvissä kysymyksissä kuten kurssi valinnoissa. Työ- ja elinkeinohallinnossa ohjaus on perinteisesti liitetty ammatinvalintaohjaukseen, kuntoutukseen ja työnvälitykseen. Nuorten tieto- ja neuvontatyö kattaa koulutuksen ja työllistymiseen liittyvien teemojen lisäksi kaikki nuoren elämän osa-alueet. (Vuorinen 2016, 59.)

2.2 Sidosryhmät

Sidosryhmät on jaettu ulkoisiin ja sisäisiin sidosryhmiin. Sisäisiin sidosryhmiin kuuluu kunnan organisaatio, siellä toimivat työntekijät ja itse asiakkaat. Sisäiset sidosryhmät vaikuttavat jatkuvaiseen toimintaan ja kunta on se toimija, jonka strategisten ohjeistusten mukaan toteutamme työtämme. Ulkoisissa sidosryhmissä on ne toimijat, joiden kanssa teemme yhteistyötä ja joita työni koskettaa.

Kuvio 1: Etsivän nuorisotyön sidonnaisryhmät

2.3 Vuorovaikutustaidot

Koen, että omat vuorovaikutustaitoni ovat hyvät siihen työhön, jota toteutan. Keskustelut etsivien tiimin, nuorisopalvelujen organisaation, sekä muiden verkostojen kanssa sujut ilman ongelmia ja työn kehittämisen, sekä toteuttamisen näkökulmasta rakentavasti. Organisaatiossamme on kerran viikossa palaveri, jossa käsittelemme koko nuorisopalvelujen yhteisiä asioita, ja tilaisuudessa myös jokainen jakaa kuulumisensa oman työn näkökulmasta. Olemme huolehtineet myös etsivien tiimin kesken, että aikaa jää myös keskinäiselle vuorovaikutukselle. Viikon aluksi maanantaina käymme palaverissa läpi tulevan viikon ja perjantaina pidämme reflektion työviikostamme. Tämän lisäksi tukena toimii myös työnohjaus. Edellä mainituilla toimilla pyrimme huolehtimaan hyvinvoivasta työpaikastamme, jonka kokonaisvaltainen toimivuus vaikuttaa motivaatioon, sitoutumiseen, luottamukseen, tyytyväisyyteen, terveyteen ja stressin hallintaan. Kehityksen kehä syntyy siitä, kun ihmiset kokevat tekevänsä tuloksellista työtä, joka vaikuttaa työelämän laatuun ja sen mielekkyyteen (Yhteistoiminta ja työelämän kehittäminen 2009, 45).

Asiakastyön näkökulmasta vuorovaikutustaidot tulee olla vähintäänkin hyvät, koska keskustelut asiakkaiden kanssa auttavat rakentamaan luottamusta ja kunnioittavaa kohtaamista. Olen itse arvioinut, että asiakastilanteessa osaan käyttää nokkelasti omaa persoonani ja luoda kohtaamisesta rennon, jolloin tilanne ei ole niin jännittävä kohtaamalleni nuorelle. Tässäkin pitää osata lukea tilannetta hyvin, ettei tapahdu väärinkäsityksiä ja välity tunne, että ammattilainen ei ota tilannetta tosissaan.

Nuoren asiakkaan oman olemassaolon vahvistuminen tapahtuu kuulemisen, näkemisen ja vastaamisen kautta. Nähyksi ja kuulluksi tullut asiakas, jonka persoonaa on kohdeltu kunnioittavasti ja arvokkaasti saa mahdollisuuden tulla kohdatuksi omana itsenään ja näin mahdollisuuden puhjeta kukkaan omana kokonaisena itsenään. On myös tärkeää muistaa, kun tilanteessa ei tiedä mitä sanoa, on sen ääneen sanominen kunnioittavaa ja rehellistä. Vasta ihmettelyn ja tunteiden huomioimisen kautta on mahdollisuus siirtyä seuraavaan asetelmaan. Tämä tarkoittaa tieto- ja neuvontatyössä askelta kohti tiedon ja ratkaisun hakemista, sekä vaihtoehtojen punnitsemista eri mahdollisuuksien äärellä. (Launikari 2016, 25.)

2.3 Kehittäminen

Työtehtävien kehittäminen on tapahtunut yhdessä etsivien tiimin kanssa säännöllisin väliajoin. Esihenkilö on lisäksi osallistunut työn kehittämiseen säännöllisesti. Kehitämme yhdessä asiakastyön prosessia ja ryhmätoimintoja vastaamaan asiakastyön tarpeeseen. Kehittämistä tapahtuu myös valtakunnallisesti Into Ry:n organisoiman etätapaamisen ansiosta, joka on noin kerran kuukaudessa.

Itsensä kehittäminen ja kouluttaminen on jatkuvaa toimintaa, joka on osa jokapäiväistä työtäni. Etsin ja tutkin materiaaleja, joista voi olla hyötyä minulle, työyhteisölleni ja asiakkaille. Osallistun koulutuksiin ja seminaareihin säännöllisesti kehittyäkseni paremmaksi työssäni. On myös tärkeää osata arvioida omaa työtänsä ja omia kehittämisen tarpeita.

Oman työn ja organisaation kehittämisen kannalta tärkeä väline on verkostoituminen. Verkostoitumalla on mahdollisuus saada uutta tietoa eri palvelujen toiminnasta, joita voi käyttää hyväksi omassa työssään. Etsivä nuorisotyö on ennen kaikkea palveluohjausta, jolloin työn kehittämisen kannalta on olennaista tietää lähialueen palvelut, joita nuorille on tarjolla, sekä tehdä heidän kanssaan yhteistyötä kehittämällä uusia palvelunmuotoja.

2.4 Tavoitteet

Opinnäytetyön päiväkirjaosuuden aikana keskityn kehittämään kolmea erillistä osa-aluetta. Laajin ja laadullisesti merkityksellinen kehittyminen tulee tapahtumaan yksilötyöskentelyn osalta. Tavoitteena on kehittyä etsivänä nuorisotyöntekijänä kohtaamaan erilaisia asiakkaita, joilla on erilaisia tarpeita. Kohtaaminen, dialoginen vuorovaikutus, osallisuuden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen tulevat olemaan reflektion keskiössä, kun käyn läpi asiakaskohtaamisiani.

Toisena tavoitteena on kehittää etsivän nuorisotyön ryhmätoimintaa. Etsivä nuorisotyö järjestää avoimena ryhmätoimintana Olohuone -toimintaa kerran viikossa, jonka tarkoitus on tavoittaa niitä nuoria aikuisia, joilla ei ole päivisin tekemistä. Olohuoneessa tehdään yhdessä lounasta, pelataan ja vietetään aikaa yhdessä. Olohuoneen toiminnan kehittämisen lisäksi opinnäytetyön aikana on tavoitteena kehittää ryhmä, jonka tarkoitus on järjestää mielekästä tekemistä niille nuorille aikuiselle, jotka ovat esimerkiksi koulussa Olohuoneen aikana, mutta kaipaavat elämäänsä sosiaalisia kontakteja ja sisältöä. Tavoitteena on myös markkinoida nuorisotyön järjestämää pelitalo toimintaa nuorisotalolla etsivän nuorisotyön asiakkaille, jolloin etsivä nuorisotyö ja sen asiakkaat osallistuisivat enemmän pelitalon toimintaan.

Kolmas konkreettinen tavoite on luoda ja kehittää uutta toimintamallia, sekä prosessia etsivän nuorisotyön ja alueen toisen asteen oppilaitosten välillä. Tavoitteena on, että yhteistyöllä toisen asteen oppilaitosten kanssa saadaan luotua tiedonkulun väline, jossa etsivä nuorisotyö saisi tiedon opiskelijan mahdollisesta kuulemistilaisuudesta. Kuulemistilaisuus on jo huoli opiskelijan opintojen etenemisestä ja näin ollen etsivä nuorisotyö voisi tarjota nuorelle apua, tukea ja ohjausta ennen kuin opinnot keskeytetään. Tämän lisäksi tavoitteena on tehdä etsivä nuorisotyö tutuiksi kouluille jalkautumalla kouluihin, sekä käydä kertomassa luokissa opiskelijoille etsivän nuorisotyön palvelusta. Suurimpana tavoitteena opinnäytetyölle pidän omaa ammatillista kasvuani etsivänä nuorisotyöntekijänä.

3 Päiväkirjaraportointi

Päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä kirjoitan päiväkirjaa kymmenen viikon ajan jokaisena työpäivänäni työskennellessäni etsivässä nuorisotyössä. Viikon päätteeksi päiväkirja analysoidaan ja tehdään valmiiksi suunnitelmat, sekä tavoitteet seuraavan viikon teemojen mukaisesti. Viikoittaiset teemat toimivat rakenteina kohti opinnäytetyön kokonaistavoitteita.

3.1 Viikko 1: Monialainen verkostotyö

Viikkosuunnitelma

Tulevalla viikolla minulla sovittuna tiimini ja esihenkilöni kanssa yhteinen hetki, jossa on tarkoitus käydä läpi mennyttä kesää, sekä käydä läpi tulevaisuuden kehittämistarpeita. Tämän lisäksi minulla on sovittuna tulevalle viikolle tapaamisia eri ammattiryhmien edustajien kanssa, sekä valtakunnallinen verkkokoulutus, johon on osallistumassa eri ammattiryhmistä edustajia, jotka työskentelevät nuorten parissa.

Tavoitteenani on viikon aikana tarkastella omaa työskentelyäni monialaisessa verkostotyössä ja käydä läpi verkostotyöskentelyn kehittämistarpeita tiimini kanssa. Tarkoitukseni on varmistaa tapaamiltani asiakkailtani, että minulla on ajantasainen päivitetty tieto heidän elämäänsä kuuluvista ammattilaisista, sekä tunnistaa tarvittavat palvelut, joiden kanssa yhteistyötä tulisi kehittää. Valtakunnallisen koulutuksen ansiosta tavoitteeni on kartuttaa tietoa nuorten tilanteesta terveydenhuollon ja asumispalvelujen näkökulmasta.

Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) 4 luvun 41 §:ssä määritellään monialaisesta yhteistyöstä, jonka tarkoituksena sosiaalihuolto ja hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden. Työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin. Tämä velvoittaa yhteistyöhön sosiaalitoimen ja terveydenhuollon-, työ- ja elinkeinotoimen, opetustoimen ja muiden tahojen kanssa.

Verkostotyön avulla eri toimijat voivat keskittyä omaan ydinosaamiseensa ja hyödyntää verkon kautta saatavaa osaamista omaksi ja kaikkien yhteiseksi hyödyksi. Verkostoituminen on myös yksi tapa organisoida yhdessä tekemistä ja saada hajanaiset, sekä vähäiset resurssit hyödyksi. Verkostoituminen ei välttämättä toimi aina aukottomasti, vaikkakin verkostojen avulla on helpompi hallita monimutkaistuvia ja muuttuvia tilanteita. (Soanjärvi 2007, 155.)

Tarkoitukseni on tarkastella verkostotyöskentelyä myös hieman kriittisesti ja miettiä, kuinka voisin hyödyntää verkostotyöskentelyä mahdollisimman tehokkaasti, jotta se palvelisi asiakasta parhaalla mahdollisella tuloksella ja laadukkaasti. Perehdyn viikon aikana kirjallisuuteen, joka käsittelee monialaista verkostotyöskentelyä ja keskustelen aiheesta laajasti eri ammattiryhmien edustajien kanssa.

Maanantai 5.9.2022

Maanantai, uusi työviikko ja opinnäytetyön päiväkirjaraportointi alkoi vauhdikkaasti. Aloitamme maanantain aina etsivien tiimillä, jossa käymme läpi tulevaa viikkoa ja ajankohtaisia asioita. Tämän päivän tiimipalaveriin osallistui nuorisotoimen päällikkö ja tavoitteenamme oli käydä läpi kehittämisehdotuksia toisen asteen kouluysteistyön parantamiseksi.

Olimme ennen tämän päivän tapaamista sopineet, että alamme tekemään yhteistyötä alueen toisen asteen oppilaitosten kanssa niin, että jokainen etsivä vastaa yhdestä toimipisteestä. Olin jo ottanut yhteyttä vastuulla olevaan kouluun ja alkanut rakentamaan yhteistyötä, sekä sopimaan tapaamisia koulun ja oppilashuoltoon kuuluvien henkilöiden kanssa. Kollegani olivat myös sopineet yhteisiä tapaamisia omien koulujensa kanssa. Sovimme tavoitteeksi, että etsivät pyrkivät pääsemään osaksi yhteisiä oppilashuollon tapaamisia ja osaksi verkostoa. Kävimme läpi myös sitä, miten saisimme tiedon parhaiten palvelustamme nuorelle, joka on vaarassa menettää opiskelupaikkansa, tai hän on sen jo menettänyt. Tavoitteena on jokaisen koulun osalta saada tieto kulkemaan niin, että etsivä nuorisotyö saisi jo aikaisessa vaiheessa tiedon nuoresta, kun hänet kutsutaan kuulemistilaisuuteen. Tämän tavoitteen kanssa jatkan työskentelyä kuluvien viikkojen aikana. Koulujen eri toimipisteillä on käytössä hieman toisista poikkeavia tapoja, mutta kutsu kuulemistilaisuuteen, sekä mahdollinen eroilmoitus lähetetään toimipisteissä myös kirjallisena postitse. Sovimme, että ennen kuin saamme rakennettua vahvan ja toimivan yhteistyön eri toimipisteiden kanssa pyrimme saamaan mainoksen etsivästä nuorisotyöstä kuulemiskirjeen ja erokirjeen mukaan. Sovimme, että tämän mainoksen tekeminen jää minun vastuulleni.

Tiimipalaverissa kävimme poikkeuksellisesti läpi myös edellistä viikkoa, koska olimme kyseisenä viikkona Järvenpään kutsuntatilaisuudessa. Kutsuntatilaisuudesta saimme useita yhteydenottopyyntöjä ja lisäksi edellisellä viikolla yhteydenottopyyntöjä oli tullut reilusti Te-palveluilta, kouluilta ja omaisilta. Jaoimme yhteydenottopyynnöt ja mahdolliset tulevat asiakkaat tasaisesti. Yhteydenottopyyntöjä ja uusia asiakkaita on tullut hiljaisen kesän jälkeen runsaasti, mikä vaikuttaa siihen, että minun on alettava priorisoimaan asiakastapaamisiani, jotta akuutin tuen ja avun tarpeessa olevat asiakkaat saavat tarvitsevansa palvelun. Kutsunnoissa oli myös nuoria, joilla oli kiireellinen tarve avulle ja tuelle, joten lupasin olla heihin yhteydessä heti maanantaina.

Tiimipalaverin päätyttyä aloin viestitteleämään asiakkailleni ja sopimaan tulevan viikon tapaamisia. Työni nuorten kanssa ei ole pelkästään tapaamisia toimistolla vaan usein yhteydenpito ja kuulumisten vaihto, sekä ohjaaminen tapahtuu viestittelemällä nuorten kanssa. Viestittelin asiakkaan kanssa, johon en saanut viime viikolla yhteyttä ja hänen kanssaan oli sovittu verkostotapaaminen Ohjaamolla, mutta nuori ei saapunut paikalle. Sovin Ohjaamon koordinaattorin kanssa, joka oli kutsunut minut tapaamiseen, että minä voin ottaa häneen yhteyttä ja

pyrin järjestämään meille uuden tapaamisen. Olen tavannut nuoren vasta muutaman kerran, ja hänellä on ammattilaisten muodostamaa tukiverkostoa paljon ympärillä. Tapaamisen tarkoituksena oli kartoittaa juuri se mitä tukea nuori saa mistäkin palvelusta ja onko hänellä esimerkiksi tarvetta etsivälle nuorisotyölle, koska hänellä on mm. jälkihuollon asiakkuus. Nuori on juuri itsenäistynyt ja muuttanut kuntouttavan asumisen yksikköön, jossa on tarjolla yksilöllisen tarpeen mukaan tuettua ja valmentavaa asumista. Keskustelin nuoren kanssa voinko olla yhteydessä asumisyksikön ohjaajiin ja järjestää meille yhteisen tapaamisen, johon nuori oli suostuvainen. Sain järjestettyä tapaamisen, johon osallistuu monialainen verkosto nuoren ympäriltä.

Minulla oli myös kalenterissa tapaaminen lähikuntien työntekijöiden kanssa, jonka verkoston tarkoituksena on tiivistää lähikuntien yhteistyötä nuorisotyön osalta ja keskustella ilmiöistä nuorten parissa. Päätin olla osallistumasta palaveriin, koska organisaatiostamme erityisnuorisotyöntekijät lähtivät jo tapaamiseen. Palaan viikkoanalyysissä pohtimaan eri verkostotapaamisten tärkeyttä.

Iltapäivällä oli organisaatiomme yhteinen palaveri, jossa kerrottiin, että nuorisopalveluihin liitetään vuoden vaihteessa osaamis- ja työllisyyspalveluilta ohjausalan ammatillinen pajatoiminnan yksikkö, joka tarkoittaa sisäisen monialaisen verkoston ja ammattitaidon kasvamista. Kävimme läpi organisaation eri työmuotojen kuulumiset ja keskustelimme nuorisopalveluiden yhteisistä asioista. Etsivä nuorisotyö on myös kuulunut vielä viime vuoden puolella eri organisaatioon ja koen erittäin tärkeäksi ymmärtää myös miten eri työntekijät työskentelevät eri lähtökohdista ja eri tavoitteiden mukaisesti, jotta voin itse hyödyntää sisäistä moniammatillisuutta omassa työssäni ja jakaa omaa osaamistani koko organisaatiossa.

Pitkän päivän loppuun minulla oli vielä tapaaminen uuden asiakkaan kanssa. Tapaamisella selvitettiin nuoren tilanne ja millaista apua, sekä tukea hän tarvitsee. Hänellä oli vakava päihdeongelma, jonka seurauksena oli tullut taloudelliset huolet ja velkaantuminen, sekä häätöuhka. Nuori oli tapaamisen jälkeen selvästi kiitollinen ja helpottunut siitä, että hän saa tukea asioiden selvittämiseksi. Sovimme uuden tapaamisen heti huomen aamulle, jotta saisimme esitettyä mahdollisen tulevan hädän ja nuoren nopeasti hänen tarvitsemansa avun piiriin.

Tiistai 6.9.2022

Aamu alkoi viestien, sähköpostin ja kalenterin tarkistuksella, kunnes eilen iltapäivällä tavattu asiakas saapui tapaamiseen hoitamaan kesken jääneitä asioita. Aloimme selvittää nuoren vuokravelkoja ja onko häätöuhka mahdollista estää. Muutaman puhelun jälkeen selvisi, että asia on jo edennyt käräjäoikeuteen ja järjestelyjä ei voida enää tehdä. Eilisessä alkukartoituksessa selvisi, että nuorella ei ole ammattilaisia verkostossaan, joten tehtäväkseni jäi nuoren viranomaisverkoston luominen. Viranomaisverkoston luominen on etsivän nuorisotyön yksi

keskeisimmistä työtehtävistä, joka muiden toimenpiteiden kanssa tilastoidaan asiakas- ja tilastoitijärjestelmään.

Yritimme ottaa nuoren kanssa yhteyttä aikuissosiaalityöhön, mutta pitkän yrittämisen jälkeen emme saaneet puhelimitse yhteyttä palveluun. Sovimme, että menemme myöhemmin käymään yhdessä matalankynnyksen päivystyksessä, jossa on paikalla sairaanhoitaja ja sosiaaliohjaaja. Saimme yhdistetyllä palvelukokonaisuudella luotua asiakkaalle hoitokontaktin terveydenhuoltoon ja sosiaalihuoltoon.

Monialaisessa verkostotyössä etsivän nuorisotyön rooli on toimia nuoruuden ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden elämäntilanteiden asiantuntijatahona. Tukiverkostoissa etsivä nuorisotyö huolehtii, että nuori tulee kuulluksi ja ymmärretyksi, sekä itse ymmärtää, mitä verkostoissa tapahtuu ja millaisista asioista niissä sovitaan. (Paananen ym. 2022, 39). Tapaamisen aikana toimin eräänlaisena tulkkina, jotta nuori ymmärsi asiat, joista keskustelimme ja sovimme. Tapaamisen jälkeen kävimme läpi asiat, joita nuoren tulee tämän päivän aikana hoitaa ja sovimme, että otan häneen huomenna yhteyttä varmistaakseni, että hän on osannut toimia ohjeiden mukaisesti.

Seuraavaksi suuntasin tapaamaan asiakasta tämän uuteen vuokra-asuntoon. Asiakas oli hakenut alueelta jo pitkään vuokra-asuntoa siinä onnistumatta ja nyt hän asui omissa vuokra-asunnossa monialaisen yhteistyön ansiosta. Olin aloittanut kartoittamaan asumispalveluja alueella ja otin yhteyttä yhdistykseen, joka tarjoaa nuorille vuokra-asuntoja ja asumisentukea. Etsivällä nuorisotyöllä oli ollut aikaisemmin yhteistyötä kyseisen yhdistyksen kanssa, mutta ilmeisesti työntekijä vaihdokset, korona ja muut asiat olivat syynä siihen, että yhteistyö oli unohtunut. Yhteistyön uudelleen aloittaminen oli helppoa ja se onnistui jo ensimmäisellä tapaamisella, jossa sovimme, että mikäli etsivällä nuorisotyöllä on nuoria, joilla on tarve vuokra-asunnolle tai he ovat asunnottomia voimme ottaa suoraan yhteyttä yhdistyksen työntekijään, joka vastaa vapaista ja vapautuvista asunnoista.

Tapaamisen jälkeen suuntasin toisen asteen oppilaitokselle, jossa kävin laittamassa ilmoitustaululle uusia mainoksia ryhmistämme ja keskustelin samalla koulun henkilökunnan kanssa. Sovin myös opettajan kanssa, että menen kertomaan hänelle ja TUVA-luokalle etsivän nuorisotyön palvelusta. Koululta poistuttuani menin vielä käymään tuetun asumisen yksikössä, jonka kanssa olen aloittanut yhteistyön rakentamisen. Vein yksikköön myös mainokset ja keskustelin hetken henkilökunnan kanssa, sekä tiedustelin, onko heidän yksikössään vapaita vuokra-asuntoja. Sovimme, että olemme yhteydessä ja voisimme suunnitella päivän, jolloin yksikön asukkaat osallistuisivat Olkkari-ryhmäämme, sekä tulisivat pelailemaan biljardia.

Monialainen yhteistyö edellyttää paikallisten palvelujen tuntemista, vahvaa verkostoitumista ja suunnitelmallista viestintää. Verkostojen kautta etsivät nuorisotyöntekijät tekevät työtään tunnetuksi muiden toimijoiden keskuudessa ja samalla saavat mahdollisia kontakteja tukea

tarvitseviin nuoriin. Kun muut toimijat tuntevat etsivän nuorisotyön tehtävän ja ymmärtävät sen työtteen hyötyjä ja vaikutuksia, he osaavat kertoa palvelusta nuorille. Yhdessä alueen toimijoiden kanssa edistetään nuorten asioita yhteiskunnassa ja huolehditaan heidän äänensä kuulumisesta. (Paananen ym. 2022, 36.)

Keskiviikko 7.9.2022

Päivä oli selvästi alkuviikkoa rauhallisempi, johtuen peruuntuneista asiakastapaamisista. Käytin nämä hetket hyväkseni ja päivitin asiakas- ja tilastointijärjestelmän, sekä tavoittelin nuoria, joista olen saanut yhteydenottopyyntöjä. Toteutuneet asiakastapaamisetkin olivat kuulumisten vaihtoa ja tilanteen seuranta, sekä ensiasuntoon muuttoon liittyvien asioiden hoitoa yhdessä nuoren kanssa.

Rauhallisen päivän ansiosta aikaa jäi myös sisäiselle verkostolle, joka oli tiedon vaihtoa ja keskustelua organisaatioon kuuluvien nuorisotyöntekijöiden ja erityisnuorisotyöntekijöiden kanssa. Hyviä ideoita ja tärkeitä keskusteluja syntyy myös ilman erillisiä palaverreja kahvipöydän ääressä. Keskustelimme esimerkiksi peliryhmän toiminnasta ja siitä, kuinka minun asiakkaitani oli osallistunut eilen pelitalon toimintaan ja kuinka he olivat viihtyneet nuorisotalon toiminnassa, joka oli suunnattu täysi-ikäisille.

Keskustelin lisäksi päivän aikana rakentavasti kollegani kanssa ongelmista, joita olemme huomanneet palveluissa sote alueellamme ja mitä voimme tehdä, jotta saisimme epäkohdat näkyviin ja näin asiakkaillemme turvattua laadukkaita ja tehokkaita palveluita, joihin heillä on oikeus. Kollegoiden kanssa ajatusten vaihto päivän aikana on ehdottoman tärkeää, oli kyse sitten palveluista, verkostoista tai asiakkaiden tilanteista. Meillä jokaisella on omat vahvuutemme ja työtaustamme, joita käytämme hyväksi työskennellessämme nuorten kanssa, lisäksi jaamme tietoa toisillemme ja keskustelemme tiiminä eri ratkaisuvaihtoehtoista.

Toimistollamme työskentelee myös kunnan oppivelvollisista vastaava opintovalmentaja, joka kuuluu eri organisaatioon, mutta työmme toisen asteen oppilaitosten kanssa on saman tapaista ja keskustelut hänen kanssaan on auttanut rakentamaan siltaa oppilaitoksille. Tänäpäkin sain häneltä tiedon uudesta yhteyshenkilöstä, joka olisi kiinnostunut kuulemaan etsivästä nuorisotyöstä. Otin yhteyttä kyseiseen opettajaan ja sovin, että menen ensi viikolla koululle kertomaan hänen opiskelijoilleen etsivästä nuorisotyöstä. Sovimme myös, että voisin jatkossa tulla kertomaan opiskelijoille muistakin teemoista, kun opiskelijoilla alkaa jakso elämänhallintaan liittyen.

Torstai 8.9.2022

Aamu alkoi valtakunnallisella verkkokoulutuksella, jonka järjesti nuorisotasuntoliitto. Aiheena oli asumisneuvonta ja nuorten asumisen tukeminen. Olen työskennellyt aikaisemmin

asumisohjaajana, joten nuorten asumiseen liittyvät asiat ja ilmiöt ovat minulle ennestään tuttuja. Sain silti koulutukselta paljon ajankohtaista tietoa, joilla pystyn tukemaan ja ohjaamaan asiakkuudessani olevia nuoria. Ryhmäkeskusteluiden avulla sai tärkeää tietoa eri ammattilaisilta ja mistä näkökulmasta he lähestyvät nuorten asumisneuvontaa. Oli myös mielenkiintoista kuulla miten asumisneuvontaa ja ohjausta hoidetaan eri puolilla Suomea, sekä millä tavalla esimerkiksi valtakunnallinen Ohjaamo huomioi asumisneuvonnan ja ohjauksen. Pääsin myös jakamaan meidän tiimimme tapoja ja toimintamalleja, sekä kertomaan millä tavalla me toteutamme kotikäyntejä ja mihin asioihin kiinnitämme huomiota.

Koulutuksen jälkeen suuntasin Olkkari ryhmätoimintaamme. Olkkarin tarkoituksena toimia paikkana nuorille aikuisille, joilla ei ole päivisin mielekästä tekemistä. Olkkarissa tehdään yhdessä lounasta, pelataan ja vietetään aikaa yhdessä. Olkkarissa on usein myös vierailijoina eri ammattiryhmän edustajia, kuten oppilaitosten kuraattoreita, työvalmentajia ja eri hankkeiden työntekijöitä. Tällä kertaa Olkkariin osallistui harrastustoimintaa järjestävä koordinaattori, joka kertoi heidän yhdistyksensä eri palveluista ja toiminnasta, sekä markkinoi heidän ryhmäänsä, joka toimi hieman samalla konseptilla kuin meidän ryhmämme.

Ryhmän jälkeen tapasin uuden asiakkaan, sekä otin vastaan uusia ilmoituksia nuorista. Uuden asiakkaan kanssa meidän on lähdettävä rakentamaa hänelle ammattilaisten verkostoa. Nuori on muuttanut juuri paikkakunnalle ja hänellä on ollut asiakkuus terveyden- ja sosiaalihoitoon, joten meidän täytyy varmistaa, että siirtymä uudelle paikkakunnalle tapahtuu aukottomasti. Tapaamisen jälkeen jäin pohtimaan onko nuorella olemassa, joku työntekijä, jonka kanssa hän on pitänyt yhteyttä opiskeluihin liittyvistä asioista, koska hän aikoo keskeyttää opinnot. Sovin kuitenkin uuden tapaamisen alkuviikolle ja voimme yhdessä olla yhteydessä oppilaitokseen ja sopia koulun kanssa verkostotapaamisen, jossa mietimme opiskelun jatkamista tai päättämistä. Iltapäivällä minulla oli tarkoitus olla nuorten työelämää tukevan hankkeen verkostotapaaminen, mutta se peruuntui.

Perjantai 9.9.2022

Aamu alkoi perinteisellä sähköpostien ja viestien tarkistuksella. Olen rohkaissut asiakkaita laittamaan minulle aina viestiä kellonajasta riippumatta aina kun siltä tuntuu ja kertonut, että pyrin vastaamaan niihin heti aamulla työni aloitettua. Aamupäivän ensimmäinen asiakas ei saapunut tapaamiseen, joten käytin ajan hyväksi ja tein mainoksia etsivästä nuorisotyöstä, jotka ovat suunnattu toisen asteen opiskelijoille.

Seuraava nuori saapui ajallaan tapaamiselle ja keskustelun aihe liittyi vahvasti viikon teemaan. Asiakas on harkinnut muuttavansa toiselle paikkakunnalle, jossa hänellä perhettä. Nuori oli huolissaan siitä mitä sitten tapahtuu, kun kaikki työntekijät jäävät vanhalle paikkakunnalle ja hän joutuu aloittamaan kaiken alusta. Keskusteltu aiheesta asiakkaan kanssa ja kerrottu, että ammattilaisten verkoston rakentamista voidaan aloittaa jo hyvissä ajoin ennen

muuttoa ja voimme ottaa yhteyttä uuden paikkakunnan etsivään nuorisotyöhön. Kerrottu nuorelle, että voimme ottaa asian yhdessä puheeksi myös mielenterveys- ja päihdepoliklinikan kanssa, jotta hoitokontaktin siirtyminen sujuu mutkattomasti, lisäksi nuorella on jälkihuollon apu ja tuki.

Perjantaisin pidämme viikon päätteeksi tiimini kanssa yhteisen reflektion, jossa käymme läpi viikkoamme ja asiakkaidemme tilanteita. Tällä viikolla reflektiossa nousi vahvasti esiin verkostotyöskentely ja palvelut, joihin pyrimme saamaan nuoria kiinnittymään. Hyvinvointialueemme palveluissa on ollut parantamisen varaa ja sen ääneen sanominen, sekä palautteen antaminen on tärkeää, jotta ongelmiin voidaan puuttua. Pelkkä valittaminen palvelujen toimimattomuudesta ei riitä niiden kehittämiseen, vaan on mietittävä yhdessä myös ratkaisuja. Olemme sopineet jo lähialueiden muiden kuntien etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa yhteisen tapaamisen, jossa käymme läpi sote alueemme tilannetta. Työhöni kuuluu myös kertoa nuorelle mihin palveluihin hänellä on oikeus ja varmistaa, että lakeja ja säädöksiä noudatetaan. Asiakkaalla on myös oikeus tehdä muistutus tai kannella saamastaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusta.

Keskustelussamme keskeiseksi asiaksi nousi palveluihin kiinnittymisen vaikeus, joka ei ole nuoresta riippuvaista. Olimme yhtä mieltä siitä, että yksi työtehtävistämme on kannatella nuorta, kunnes hän pääsee osaksi tarvitsemaansa palvelua. Usein kannattelun kesto on niin pitkä, että nuori menettää jo uskonsa koko palveluun ja kokee, ettei mikään taho pysty häntä auttamaan tai tukemaan.

Toinen keskeinen reflektion teema oli monialainen verkostotyöskentely ja etsivän nuorisotyön rooli. Reflektiossa nousi esille se, että etsivää nuorisotyötä ei aina kutsuta mukaan nuoren verkostotapaamisiin ja usein muilla ammattilaisilla voi myös olla väärä käsitys etsivän nuorisotyön kuvasta. Uskon, että tämä ongelma tulee jäämään vähäiseksi, kun onnistumme markkinoimaan työtämme ja tekemään enemmän työmme näkyväksi myös ammattilaisten kentällä. Toisessa ääripäässä taas keskustelussa nousi esille se, että joskus verkostotapaamisten järjestäminen jää aina etsivän nuorisotyön vastuulle, vaikkakin verkostotyö kuuluu kaikille sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, jotka ovat osana nuoren elämää. Tämäkin ongelma poistuu, kun asioista keskustellaan yhdessä ammattilaisten kesken ja tehdään selkeät työnjaot.

Viikkoanalyysi

Ensimmäinen viikko päiväkirjaraportoinnissa oli mielenkiintoinen ja antoisa. Aluksi mietin miten onnistun saavuttamaan tavoitteeni ja keskittymään viikon teemaan, koska tilanteet asiakkaiden kanssa ovat vaihtelevia. Viikon alussa kerroin tämän viikon teemaan myös tiimilleni ja keskustelimme monialaisesta verkostotyöskentelystä, joka oli osa tavoitettani. Keskustelujen ansiosta saimme vietyä verkostoitumistamme eteenpäin ja löysimme yhteisempää linjaa siitä, miten toimimme osana moniammatillisten ammattilaisten verkostoa. Onnistuin myös luomaan

uusille asiakkaileni viranomaisverkostoja ja kartoittamaan, sekä päivittämään jo asiakkuudessa olevien nuorten ympärillä olevien ammattilaisten verkostoa, sekä lisäämään yhteistyötä.

Palvelujärjestelmän kehittämisessä ydinkysymyksenä toimii, kuinka hyvin palvelujärjestelmä kykenee vastaamaan nuorten todellisiin ongelmiin. Palvelujärjestelmää pyritään rakentamaan monialaisena yhteistyönä siten, että yksittäistä nuorta ei viipaloida sektoreiden mukaan vaan häntä kohdellaan kokonaisvaltaisena yksilönä. Tämän tarkoitus on estää nuoren pallottaminen palvelusta toiseen siten, että nuori poukkoilee pitkin palveluketjua eikä kukaan ota kokonaisvastuuta nuoresta. Tietääksemme todella miten palvelut vastaavat nuorten tarpeisiin, meidän tulee ottaa nuoret itse mukaan miettimään elämäänsä ja vaikuttamaan palvelujen kehittämiseen. (Kuure 2016, 64.)

Matalan kynnyksen moniammatilliset palvelut toimivat isossa roolissa työskennellessämme nuorten kanssa ja niiden ansiosta meillä on mahdollisuus päästä palvelujen piiriin myös ilman ajanvarausta tai erillistä lähetettä. Kyseisten palvelujen ansiosta nuorten pallottaminen on hieman vähentynyt, mutta usein palveluihin kiinnittyminen ja pääseminen on ollut hankalaa, johtuen liian vähäisistä resursseista. Tämän seurauksena nuoria asiakkaita on voitu jättää palvelujen ulkopuolelle, koska hänellä on etsivän nuorisotyön asiakkuus, vaikka meidän palvelumme tarkoitus ei ole korvata jo olemassa olevia palveluita.

On hyvä erottaa toisistaan verkosto, verkostoituminen ja varsinainen verkostotyö. Viikon aikana lähestyin ja tarkastelin kaikkia näitä kolmea käsitettä, jotka ovat lähellä toisiaan. Verkostoon kuuluvat kaikki ne ihmiset, jotka ovat tekemisissä asiakkaan kanssa. Ensinnäkin verkostoon kuuluvat kaikki ne viranomaiset ja ammattiauttajat, jotka työskentelevät asiakkaan parissa. Tällöin puhutaan usein myös moniammatillisesta työryhmästä, moniammatillisesta verkostosta, virallisesta verkostosta ja viranomaisverkostosta. Toiseksi verkostoon kuuluvat myös asiakkaan perhe ja läheiset. Verkostoitumisella kootaan yhteen ne ihmiset, jotka ovat sitoutuneet auttamiseen ja antamaan panoksensa verkoston käyttöön vaikkapa tiedonlähteenä. Verkoston luomista ja kokoontumista ei vielä sinänsä voi kutsua verkostotyöksi. Verkostokokouksessa sovitaan keskenään toimintatavoista, tehdään suunnitelma ja toteutetaan sitä. Toimivassa verkostotyössä eri ihmisillä on selkeä käsitys omista vastuualueistaan ja siitä kuka tekee mitään ja milloin. Tiedon verkostossa tulisi kulkea niin, että verkosto voi reagoida asiakkaan muuttuneisiin tilanteisiin nopeasti ja joustavasti. (Ihalainen & Kettunen 2009, 44.)

Päiväkirjassa mainitsin moniammatillisesta verkostopalaverista, johon päätin olla osallistumatta. Koronan myötä etätapaamisten sopiminen erinäisten yhteistyötahojen kanssa on kasvanut omassa työssäni. On siis tärkeä erotella ne ammattilaisten kokoontumiset, joista on hyötyä minun työni kannalta. Markkinoinnin ja oman työn näkyväksi tuominen on tärkeää,

mutta rajauksia joutuu tekemään, koska työ on lähtökohtaisesti asiakastyötä ja asiakkaille on jätävä aikaa.

Verkostokokouksia on niin paljon, että moni alkaa miettiä niiden tarkoituksenmukaisuutta. Verkostokokouksia järjestetään usein pohtimatta sen enempää, kuinka ne kannattaisi toteuttaa. Niinpä ne joskus tuottavat turhauttavia kokemuksia. Ammattilaisten kokoontuessa pyritään usein määrittämään, minkä ongelman äärellä ollaan tai mitä asiaa pyrimme kehittämään. Yhteistä ongelmaa ei voi määritellä, koska sellaista ei lopulta ole, vaan kaikki tarkastelevat tilannetta oman työnsä näkökulmasta. Toisinaan saavutetaan näennäistä selkeyttä ja ongelma määritellään niin, että se näyttäytyy ainoastaan asiakkaan ongelmana. (Seikkula & Arnkil 2009, luku 3.)

3.2 Viikko 2: Ryhmätoiminta

Viikkosuunnitelma

Tulevalla viikolla minulla on sovittuna kolme erilaista ryhmätoimintaa, joten viikon teemaksi sopii hyvin ryhmätoiminnan kehittäminen ja oman työn tarkastelu ryhmätilanteissa. Olen kokenut, että ryhmämuotoiset toiminnat eivät ole olleet vahvin alueeni sosiaali-, terveys- ja nuorisoalalla työskennellessäni. Olen suunnitelmallinen, tavoitteellinen ja pyrin työskentelemään aina niin, että toimintaani ohjaa vahva teoreettinen tietämys. Asiakas tilanteissa käytän hyväksi omaa persoonaani ja rentoa asennetta. Ryhmätilanteissa suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus tuntuvat usein siltä, että ryhmä ei toimi rennosti ja luontevasti, siksi olenkin usein mennyt tilanteen mukaan ja ilman suurempia suunnitelmia. Tällä viikolla pyrin kehittämään toimintaani niin, että rento meininki ryhmässä säilyy, mutta ottamalla mukaan enemmän suunnitelmallisuutta ja teoreettista pohjaa ryhmän tavoitteiden mukaisesti.

Suunnitelmana on myös tarkastella ryhmiemme tavoitteita ja toimintaa yhdessä tiimin kesken ja keskustella ryhmien tulevaisuudesta. Uuden ryhmän käynnistyminen kuuluu osaksi tätä viikkoa. Alkuperäisenä tavoitteena ryhmälle on ollut, että järjestämme mielekästä tekemistä nuorille aikuisille, jotka eivät pääse osallistumaan päivällä järjestettäviin ryhmiimme koulun, työn tai muun toiminnan takia. Pohdittavaksi jää onko mielekäs tekeminen ainoa tavoite ryhmälle ja onko ryhmä avoin, jolloin muutkin kuin etsivän nuorisotyön asiakkaat voivat tulevaisuudessa osallistua ryhmään.

Maanantai 12.9.2022

Aamu alkoi perinteisesti tiimin kokouksella, jossa käsitelimme tulevaa viikkoa ja jaoimme uudet yhteydenottopyynnöt. Kävimme läpi myös viikon tulevien ryhmien työnjakoa. Viikolla tulee olemaan kaksi etsivän nuorisotyön järjestämää ryhmätoimintaa ja yksi nuoriso-ohjaajien

järjestämä ryhmä, jota olemme alkaneet vahvasti markkinoimaan myös omille asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme.

Olkkari on etsivän nuorisotyön avointa ryhmätoimintaa, joka on tarkoitettu 18-29-vuotiaille nuorille aikuisille. Olkkari on, joka torstai klo 11-13 ja siihen voi osallistua, vaikka ei olisi etsivän nuorisotyön asiakas, mutta se on lähtökohtaisesti suunnattu omille kuntalaisille. Olkkarin tarkoituksena on järjestää nuorille aikuisille mielekästä tekemistä päiviin, mikäli he eivät esimerkiksi opiskele tai ole työelämässä. Ryhmässä tehdään yhdessä lounasta ja tarkoitus on valmistaa edullista, sekä yksinkertaista arkiruokaa, jota ryhmään osallistuvat voivat jatkossa tehdä myös kotonaan. Ruuanlaittoon ei ole kuitenkaan pakko osallistua, vaan paikalle voi tulla myös pelailemaan ja viettämään aikaa. Olkkarissa käy usein myös vierailijoita eri ammattiryhmistä kuten kuraattoreita, työvalmentajia ja hanketyöntekijöitä. Olkkari toimii myös paikkana, jossa ihmiset voivat luoda sosiaalisia suhteita. Yksinäisyys näkyy vahvasti teemana asiakaskunnassamme ja Olkkarin ansiosta nuoret ovatkin solmineet ystävyysuhteita, ja he ovat alkaneet aktivoitumaan keskustelemaan keskenään myös WhatsApp ryhmässä. Olemme tiimissä keskustelleet, että Olkkarissa olisi myös hyvä antaa enemmän vetovastuuta asiakkaille ruuan suunnittelun ja raaka-aineiden hankintojen osalta. Pyrimme aina osallistumaan koko tiimini ryhmään ja sovimme suunnitelmallisesti kuka vastaa mistäkin. Usein myös etsivällä nuorisotyöntekijällä voi tulla Olkkariin uusi asiakas, jolloin hän viettää enemmän aikaa tämän kanssa ja muut keskittyvät ruuan tekemiseen, sekä muiden nuorten kanssa oleiluun.

Keskustelimme ja kävimme tiimissä läpi myös huomista ryhmäämme, jolla ei oikeastaan ole vielä nimeä. Ryhmän tarkoituksena on järjestää mielekästä tekemistä nuorille ja huomenna olemme menossa pelaamaan frisbeegolfia. Olkkarista poiketen ryhmä on ilta-aikaan klo 16-18, koska osa asiakkaistamme voi olla opiskelemassa tai esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa päivisin, jolloin he eivät pääse osallistumaan Olkkariin. Ryhmää on markkinoitu nyt etsivän nuorisotyön asiakkaille, eikä avoimena ryhmänä. Toisaalta ryhmän idea ja toteutus on niin tuore, ettei sitä ole juuri markkinoitu, eikä sillä ole virallista nimeä. Viikon aikana tulen keskittymään tämän ryhmän tavoitteisiin ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa.

Nuorisotalolla järjestetään myös pelitalotoimintaa nuoriso-ohjaaja vetoisesti. Yksi ilta on suunnattu myös täysi-ikäisille, eli etsivän nuorisotyön ikäryhmän asiakkaille. Olen aloittanut markkinoimaan pelitaloa yhteistyökumppaneillemme ja asiakkaillemme. Olen myös osallistunut kerran aikaisemmin itse asiakkaiden kanssa pelitaloon ja asiakkaitani on osallistunut toimintaan, vaikka en ole ollut paikalla. Tällä viikolla pelitalo olisi ollut kehittämisspäivän vuoksi, mutta sovimme nuoriso-ohjaajien ja päällikön kanssa, että minä voin pitää pelitaloa etsivän nuorisotyön asiakkaille. Olin kutsunut pelitaloon jo muutamia asiakkaita ja suunnittelutkin osallistuvani ryhmään, joten tämä ei vaadi suurempia järjestelyjä.

Asiakkaan verkostotapaamisen ja väkivaltaan liittyvän koulutuksen lisäksi minulla jäi aikaa miettiä tulevan viikon ryhmiä. Meillä on tulossa tiimin kanssa kuluvalla viikolla myös työnohjaus ja mikäli kollegoillani ei ole mielessä aihetta tai tilannetta, jota voisimme käydä työnohjauksessa läpi, voisimmekin käyttää tilaisuuden hyväksi ja käydä läpi ryhmätoimintojamme.

Tiistai 13.9.2022

Aloitin työpäiväni tänään hieman myöhempään ja tein kotoa käsin asiakastietojärjestelmän tietojen päivitystä, sekä aikaa jäi myös suunnitella illan ryhmätoimintoja, sekä perehtyä ryhmätoimintaa käsittelevään kirjallisuuteen. Päivästä oli tulossa hektinen, koska minulla oli sovituna useita tapaamisia uusien asiakkaiden kanssa, jonka jälkeen suuntasimme illan toiminta ryhmään, sekä sen jälkeen takaisin toimistolle vetämään illan pelitaloa.

Olin itse suunnitellut päivästäni hieman liian kiireellisen ja sopinut liian monta asiakastapaamista ennen illan ryhmiä. Päivässä ei sinänsä esiintynyt mitään konkreettisia ongelmia, mutta työssäjaksamisen näkökulmasta viikon jokainen työpäivä ei olisi tehokas näin nopealla rytmillä.

Lähdimme yhdessä kahden kollegani ja viiden nuoren kanssa lähikuntaan pelaamaan frisbeegolfia. Näistä viidestä nuoresta suurin osa on osallistunut aikaisemmin Olkkari ryhmäämme, mutta opintojen, työn tai kuntouttavan työtoiminnan takia he eivät pääse osallistumaan päivisin ryhmätoimintaan. Päivän ryhmän tavoitteena onkin ollut järjestää myös heille mielekästä tekemistä ja aktivoida heidän sosiaalisuhteitaan. Ryhmässä olikin hyvä henki ja nuoret olivat hyvällä tuulella. Puistoalueella kevyt liikunta ja seurustelu tuntui piristävän asiakkaita.

Ulkoilun ja toiminnallisen ryhmän päätyttyä suuntasin takaisin toimistolleni ja nuorisotalolle, jossa etsivän nuorisotyön asiakkaita odottelikin jo pelitalolle pääsyä. Olin markkinoinut pelitaloa asiakkaillemme, että tänään pelitalo on ns. etsivän nuorisotyön pelitalo ja paikalle saapuikin 12 kappaletta etsivän nuorisotyön asiakkaita. Aikaisemminkin pelitalossa on käynyt muutamia yksittäisiä etsivän nuorisotyön asiakkaita, mutta ryhmien markkinoinnin kehittymisen ansiosta paikalla oli enemmän nuoria. Uskon myös vahvasti siihen, että tutut asiakkaamme uskaltautuivat helpommin paikalle, koska paikalla oli myös tuttu työntekijä, eikä pelkästään nuoriso-ohjaajia.

Osallistujien määrä yllätti positiivisesti, mutta jatkossa olisi tärkeää, että paikalla olisi myös nuoriso-ohjaaja tai etsivä nuorisotyöntekijä työparina. Suuresta tilasta ja nuorten erilaisista tarpeista johtuen tuntui, että minulla oli hieman liian kiire, enkä kerennyt pysähtymään kaikkien nuorten kanssa. Kohtaamispaikkojen mahdollistaminen on kohtaamisen keskeinen elementti. Sen vuoksi työntekijän tulee olla helposti lähestyttävä, saatavilla ja valmiina

kohtaamaan. Kiire ja muihin asioihin keskittyminen estävät kohtaamisen. Kohtaamisessa tulee pysähtyä ja olla olemassa nuorta varten. (Laine 2020, 66.)

Pelitalo toimii juuri kohtaamispaikkana, johon nuori voi osallistua ja hänellä on mahdollisuus tulla kohdatuksi. Pelitalossa oli silti hyvä ilmapiiri ja nuoret aikuiset viihtyivät, joka välittyi myös nuoriso-ohjaajille, jotka olivat talon toisessa päässä pitämässä kehittämispalaveriaan. Keskustelimmekin heti siitä, että meidän täytyy kehittää yhdessä pelitalon toimintaa. Päivä ja ilta oli kiireinen, mutta talon muiden työntekijöiden positiivinen palaute, sekä into lähteä yhdessä kehittämään ryhmätoimintaa toivat tunteen, että olemme menossa oikeaan suuntaan ryhmätoiminnan kehittämisessä. Tietenkin unohtamatta tyytyväisiä nuoria aikuisia, jotka ovat toivoneet tekemistä päiviinsä. Ennen kotiin lähtöä nuorisotoimen päällikkö toi minulle paperin ja kertoi, että he olivat päättäneet palkita minut nuorten aikuisten aktivoinnista palkallisella vapaapäivällä. Positiivinen palaute asiakkailta ja työyhteisöltä tuntuu erityisen tärkeältä heikentymisen jälkeen.

Keskiviikko 14.9.2022

Päivän tavoitteenani oli perehtyä ja kehittää ryhmätoimintaamme yhdessä muiden etsivien kanssa työnohjauksessa. Valitettavasti työnohjauksemme oli peruttu ja emme löytäneet päivästä yhteistä aikaa, jotta olisimme voineet käydä läpi eilisiä ryhmiä ja tulevaisuuden ryhmätoimintoja. Siirrän tätä tavoitetta loppuviikolle ja viimeistään perjantaina meillä on sovittuna yhteinen reflektio, jossa on tilaisuus käydä läpi edellä mainittuja.

Minulla oli sovittuna erityisnuorisotyöntekijän kanssa tapaaminen ja tutustumien toisen asteen oppilaitokselle. Erityisnuorisotyöllä on tulevaisuudessa tavoitteena järjestää oppilaitoksella mielekkäitä ryhmiä ja välituntitoimintaa. Etsivä nuorisotyö voi toimia työparina, jotta etsivä nuorisotyö tulee tutuksi opiskelijoille, mutta osaltamme emme voi ottaa vastuuta kouluilla tapahtuvasta ryhmätoiminnasta, vaan työmme on enemmän korjaavaa. Tapaamisella saimme sovittua käytänteistä etsivän nuorisotyön ja oppilaitosten välillä, sekä tapasin useiden alojen opettajia, joille pääsin kertomaan työstäni, sekä tietenkin oppilaita. Erityisnuorisotyö mainosti myös tulevia ryhmiä opiskelijoille ja tutkivat tiloja, joissa tapahtumaa voidaan järjestää.

Päätin olla mainostamasta opiskelijoille ja opettajille Olkkari toimintaamme, koska vaikkakin ryhmä on avoin niin se ei ole suunnattu koulua käyville nuorille aikuisille jo kellon ajankin takia, vaan niille nuorille, joilla ei ole päivisin tekemistä päivissään. Tapaaminen oli onnistunut ja sopikin hyvin viikon teemaan, koska saimme myös jaettua ja ehkä hieman korjattua sitä tietoa mitä etsivä nuorisotyö ja erityisnuorisotyö tekevät oppilaitoksille ja mikä on minun panokseni tuleviin tempauksiin, sekä ryhmiin.

Vierailu koulussa saikin minut pohtimaan uutta toiminnallista ryhmäämme. Aluksi ajattelin, että ryhmää voisi markkinoida myös avoimena toimintana, jolloin olemme järjestämässä iltaisin mielekästä tekemistä nuorille aikuisille. Ottaen huomioon etsivän nuorisotyön teoreettisen viitekehyksen ja palvelun perimmäisen tarkoituksen ei tehtävämme ole kuitenkaan järjestää tällaista toimintaa, vaikka se tärkeää olisikin. Mikään ei kuitenkaan tulevaisuudessa estä organisaatiotamme, nuorisopalveluja ja vaikka liikuntapalveluja panostamasta enemmän nuorten aikuisten ryhmätoimintaan.

Torstai 15.9.2022

Tänään on torstai ja Olkkari -ryhmä, jonka järjestämme viikon jokaisena torstaina muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Ennen Olkkari ryhmää minulla peruuntui aika asiakkaan kanssa ja minulle jäi hetki aikaa tutkia internetistä ja sosiaalisesta mediasta millaisia ryhmiä eri kuntien etsivä nuorisotyö järjestää.

Ryhmämme perusidea ei sinänsä ole uusi ja tiesin jo valmiiksi, että saman tyylistä ryhmätoimintaa järjestetään myös muissa kunnissa. Olohuone toiminta nuorille aikuisille on ottanut jalansijaa useammassa eri kunnassa ja kuntanaapurimme etsivä nuorisotyö aloitti juuri saman nimisen ryhmän kunnassaan, kun olivat ensin käyneet tutustumassa meidän toimintaamme. Sovin myös tapaamisen läheisen kunnan ryhmään, jota vedetään etsivän nuorisotyön voimin saman tyyllisellä konseptilla, mutta painotus on enemmän moniammatillisella yhteistyöllä ja ryhmässä on, joka viikko useita eri sosiaali-, terveys- ja nuorisualan ammattilaisia. Kyseinen ryhmä onkin ehkä enemmän Ohjaamon koordinoimaa toimintaa, jonka tarkoitus on tuottaa matalan kynnyksen palvelua ja rentoa yhdessäoloa nuorille aikuisille.

Tavoitteenani tänään oli perehtyä meidän ryhmämme aikana syvällisemmin siihen mitä teemme, miten teemme ja miksi teemme. Kautto-Koukka & Kolehmainen (2017) tarkastelevat teoksessaan sosiaalipedagogisesti Jyväskylän kaupungin Nuorisopalveluiden etsivän nuorisotyön Akku-ryhmää. Katsauksessa selvitetään miten sosiaalipedagogiset periaatteet toteutuvat ryhmätoimintamallissa. Tutustuin kyseiseen teokseen ennen ryhmän alkamista, josta sain idean kiinnittää huomiota kolmeen kysymykseen, jotka ovat mitä teemme, miten teemme ja miksi teemme.

Miksi pidämme Olkkari- ryhmäämme? Ryhmän alkuperäinen tavoite ja idea on syntynyt siitä, että voimme järjestää nuorille aikuisille mielekästä tekemistä, joilla ei ole päivissään sisältöä. Tavoite on ollut kehittää heikommassa ja haavoittuvassa asemassa olevien nuorten arjen toimintoja, yhteisöllisyyttä, toiminnallisuutta ja osallisuutta. Osallisuuden edistäminen on velvoite, joka on kirjattuna myös perustuslakiin ja nuorisolakiin, sekä se on kunnan velvoite. Toiminnalla on vastattu suoraan asiakkaiden tarpeisiin, koska useimmat nuoret aikuiset ovat antaneet palautetta, ettei heidän ikäisilleen ei ole toimintaa ja he kokevat olevansa ilman sosiaalisia suhteita.

Mitä teemme? Ryhmää ohjaa vahvasti sosiaalisen vahvistamisen toteutusmuoto. Sosiaalinen vahvistaminen on elämänhallinnan, sosiaalisen toimintakyvyn ja arjen hallinnan parantamista. Tavoitteena on parantaa nuorten kykyä toimia sosiaalisissa tilanteissa ja olla osallinen yhteisössä. Sosiaalinen vahvistaminen on keskeinen tavoite etsivässä nuorisotyössä. (IntoRy 2022a.) Ryhmään on helppo osallistua ja se on avointa toimintaa kaikille 18-29-vuotiaille kuntalaisille. Ryhmässä nuori voi osallistua toimintaan omien voimavarojensa mukaisesti. Tämä näkyi selkeästi myös tänään ryhmässämme. Osa osallistui aktiivisesti ruuan valmistamiseen, sekä yhdessä pelailuun, sekä seurusteluun, mutta muutama nuori pysyi omissa oloissaan juoden kahvia ja seuraten tilannetta.

Miten teemme? Sovimme yhdessä tiiminä työnjoista ja siitä kuka hankkii raaka-aineet ruuan valmistukseen, kuka ottaa vastuun ruuan valmistuksesta ja kenen rooli on viettää aikaa nuorten kanssa ja havainnoida ryhmähenkeä, sekä kohdata nuoria ilman kiirettä. Keskustelimme tänään myös yhdessä tiimin kanssa siitä, että voisimme antaa nuorille enemmän vastuuta ryhmässä, joka voisi olla tulevan lounaan suunnittelua ja hankintoja. Tänään oma roolini oli keittiön ulkopuolella ja keskityin ottamaan kontaktia, sekä keskustelemaan nuorten kanssa, jotka istuivat hieman syrjemmässä yksinään ja tarkkailivat tilannetta. Työntekijänä minun on tarkkailtava ja oltava valppaana ryhmän aikana, sekä tarpeen mukaan myös ohjattava, sekä rajattava tilanteita.

Heti ryhmän jälkeen aloin pohtimaan ryhmän onnistumista ja mieleeni tuli, että voisimme yhdessä kollegojeni kanssa tehdä ryhmätoiminnan arvion, jossa tarkastelemme sitä, miten olemme onnistuneet ryhmän vetämisessä ja mitä voisimme tehdä toisin. Tämän jälkeen suuntasin Klubitalolle, johon olimme saaneet kutsun talon syntymäpäivien kunniaksi. Heti aulassa minut otti vastaan henkilö, joka esitteli minulle talon toimintaa ja ideologiaa. Hän kertoi minulle, että silloin talontoiminta on onnistunutta, kun vierailija ei tiedä kuka on henkilökuntaa ja kuka talon jäsen. Tämä sai minut pohtimaan omaa ryhmäämme ja sitä, miten voimme kehittää toimintaamme siten, että ryhmäämme osallistuvat nuoret voisivat myös jatkossa esitellä Olkkari toimintaamme ulkopuolisille ja olla enemmän vastuussa yhteisestä ryhmästäme.

Perjantai 16.9.2022

Ensimmäisenä minulla oli sovittuna tänään tapaaminen ammattioppilaitoksen Tuva -luokan kanssa. Olin ottanut yhteyttä opettajaan ja kysynyt voisinko tulla kertomaan etsivästä nuorisotyöstä ja ryhmistämme luokalle. Tapaaminen oli mielestäni todella onnistunut ja siinä sivuttiin myös viikon teemaani.

Aluksi kerroin nuorille opiskelijoille mitä etsivä nuorisotyö on. Usein kysyn tapaamiltani nuorilta tietävätkö he mitä etsivä nuorisotyö tekee ja ainoastaan noin viisi kappaletta on vastannut kyllä. Luokassa oli tällä kertaa myös muutama, jotka kertoivat tietävänsä mitä

työnkuvaani ja palveluuni kuuluu, mutta he kuten monet ammattilaisetkin ajattelivat, että kyse on jalkautuvastatyöstä. Keskustelin nuorten kanssa siitä, miten olen päätenyt itse tekemään tätä työtä ja millainen on ollut koulutuspolkuni, sekä yleisesti keskustelimme opiskelusta ja hyvinvoinnista. Luokassa oli aktiivisia opiskelijoita ja he kysyivätkin miksi teemme työtä, jota teemme niin henkilökohtaisella tasolla, kuin yhteiskunnallisella tasolla, sekä miksi pidämme ryhmiä. Tämä olikin hyvä sattuma, koska olin juuri pohtinut tavoitteitamme ja yhteiskunnan asettamia strategioita kunnalle.

Keskustelimme opiskelijoiden kanssa osallisuudesta, syrjäytymisen ehkäisystä, yksinäisyydestä, huono-osaisuudesta ja haavoittuvassa asemassa olevista nuorista aikuisista, sekä siitä millä tavoin pyrimme edistämään nuorten aikuisten hyvinvointia ja ehkäisemään syrjäytyneisyyttä työllämme, sekä ryhmillä, joita järjestämme. Minut yllättikin seikka, että opiskelijat olivat enemmän kiinnostuneita työstä ja ryhmistä yhteiskunnallisella tasolla, eikä niinkään minun omista henkilökohtaisista motiiveistani työhöni liittyen.

Markkinoin opiskelijoille ryhmiämme, vaikkakin pohdin vahvasti sitä seikkaa ovatko kaikki ryhmämme suunniteltu juuri opiskelijoita varten. Onneksi tämä pohdinta jatkui myöhemmin iltapäivällä tiimini ja esihenkilöni kanssa. Lounaalla jäin miettimään sitä, kuinka hyvin tapaaminen meni ja kuinka rakentavaa keskustelua kävimme oppilaiden kanssa työmme tavoitteista, sekä nuorille aikuisille suunnatuista ryhmistä. Pohdin myös sitä vaikuttiko viikon teemani ja opinnäytetyön aloittaminen keskustelun etenemiseen, mutta omasta mielestäni opiskelijat olivat itse erittäin kiinnostuneita siitä, miten ja miksi toimintaa, sekä palveluita järjestetään nuorille aikuisille.

Iltapäivällä minulla oli muutama asiakas tapaaminen ja toinen heistä oli uusi asiakas, jota tapasin ensimmäisen kerran. Menemättä syvällisemmin siihen millaista apua ja tukea nuori tarvitsi elämäänsä koin, että hän voisi hyötyä juuri esimerkiksi Olkkari ryhmästä, jotta saisi mielekästä tekemistä päiviinsä. Olen huomannut, että sana ryhmä on monille nuorille aikuisille punainen vaate ja he kertovat minulle heti, ettei ryhmämuotoinen toiminta kiinnosta. Olen miettinyt johtuuko tämä huonoista kokemuksista ryhmissä vai väärästä mielikuvasta ja olenkin yrittänyt joidenkin osalla välttää ryhmä sanan käyttöä. Samoin kävi myös tämän asiakkaan kohdalla. Kerroin hänelle, että meillä on torstaisin mahdollisuus tulla tekemään lounastaa yhdessä ja pelailemaan, mutta hän kertoi heti, ettei ole kiinnostunut tulemaan viettämään aikaa muiden kanssa.

Iltapäivällä kävimme perinteisesti tiimin kanssa reflektion, johon osallistui myös esihenkilömme. Asiakas tapausten lisäksi keskustelimme ja pohdimme yhdessä ryhmätoimintojamme. Päätimme, että uusi ryhmä jatkuu ja se pyritään pitämään jatkossa joka toinen viikko. Sovimme myös, että nuoret voivat mieltä millä nimellä alkaisimme kutsua ryhmää. Laitoin viestiä Olkkarin WhatsApp ryhmään ja sinne alkoikin heti tulla hyviä nimi ehdotuksia.

Ehdotin, että voisimme tehdä jonkin tapaista ryhmäarviota yhdessä kuluvien viikkojen aikana ja kiinnittää enemmän huomiota ryhmiemme tavoitteisiin, sekä miten toimimme ryhmässä. Keskustelimme siitä olisiko uusi ryhmä avoin kaikille vai suljettu vain etsivän työn asiakkaille ja päädyimme siihen, että aktiivi ryhmä on avoin ryhmä, johon kaikilla 18-29-vuotiailla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua, kuten myös Olkkariin. Kävimme läpi yhdessä erilaisia tilanteita, kuten sitä jos ryhmiin osallistuu tehostetun markkinoinnin ansiosta monin kertainen määrä ihmisiä. Tulimme siihen tulokseen, että ryhmät voivat aina muuttaa muotoaan, mutta perusrakenteena toimii se, että ryhmät ovat paikka, joiden tarkoitus on auttaa nuoria kokeemaan yksinäisyyteen ja paikka, jossa heillä on mielekästä tekemistä matalalla kynnyksellä.

Viikkoanalyysi

Analysoidessani viikkoa ja sille asettamiani tavoitteita olen tyytyväinen siihen, miten pääsin yhdessä ainoassa viikossa aloittamaan ryhmätoimintojen kehittämistä, sekä kehittämään omaa toimintaani ryhmissä. Teimme hyvää työtä yhdessä tiimini kanssa ja kävimme yhdessä läpi ryhmien tulevaisuutta. Ryhmätoiminnat ja niiden kehittäminen on yksi kolmesta isommasta tavoitteestani opinnäytetyössä ja tulekin ottamaan ryhmät myös tulevaisuudessa viikon teemaksi.

Nuoret ovat luonnostaan erilaisia persoonia ja ryhmässä nuoret saattavat, sekä ottavat erilaisia rooleja. Tämän takia ryhmän ohjaajan tärkein tavoite on saada ryhmä toimimaan yhdessä. Mitä parempi ja vahvempi ryhmähenki on sitä paremmin nuoret kykenevät kunnioittamaan ryhmään osallistujien erialisuutta. Nuorten syrjäytyminen on yhteiskuntamme vakavimpia ongelmia ja tässäkin asiassa kyse on ryhmätaidoista ja -kokemuksista. Syrjäytyneellä nuorella ei ole ryhmiä, joihin kuulua ja joiden kanssa jakaa elämäänsä. Siksi syrjäytyminen passiivoi, sekä lannistaa. (Selin, Maunu, Kannusaari & Heinonen 2015, 9.)

Tulevaisuudessa itselle kehitettäväksi jääkin saada juuri niitä nuoria aikuisia osallistumaan ryhmiin, joilla ei ole lainkaan sosiaalisia kontakteja ja he viettävät päivänsä yksin kotonaan. Tämä vaatii myös meiltä ohjaajilta hyvää tiimityöskentelyä ja roolitusta, jotta työntekijä voi antaa uusille ja hieman aremmille, sekä ahdistuneille tulokkaille aikaa, kunnes he tottuvat ryhmätilanteeseen. Osallistuja määrrien kasvaessa meidän on alettava verkostoitumaan siten, että voisimme mahdollisesti saada työpareja myös muista ammattilaisista ja yhdistää ryhmätoimintojamme.

On hyvä muistaa, että ryhmämuotoinen työskentely ei voi korvata yksilötyötä, eikä yksilötyö ryhmätyöskentelyä (Levamo 2007, 81). Jatkossa kehitettäväksi ja päätettäväksi jääkin se, miten usein tulemme pitämään uutta aktiviteetti ryhmäämme ja kuinka ison panoksen etsivä nuorisotyö tulee antamaan pelitalon ryhmälle niin, ettei se ole liikaa pois yksilötyöstä.

Jatkossa pyrin myös selvittämään laajemmin millaisia ryhmiä eri kuntien etsivät nuorisotyöntekijät ohjaavat, koska mielestäni aina ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen vaan voimme valtakunnallisesti jakaa hyviä menetelmiä ja ryhmätoimintatapoja. Lisäksi syventyä vielä enemmän toiminnallisten ja luovienmenetelmien käyttöön, koska ryhmiimme osallistuu valtavasti nuoria, jotka innostuisivat ja saisivat apua menetelmistä. Tämän asian kehittäminen tulee tulevaisuudessa jatkumaan hyödyntäen organisaatiossa olevaa osaamista nuoriso-ohjaajilta.

Analysoidessani viikkoa ja pohdiskellessani viikon kulkua mieleeni tulee väkisin, että tehtävää ja kehitettävää ryhmiemme osalta on paljon. Toisaalta onnistunut viikko kolmen eri ryhmän parissa, sekä oppilaitosvierailu ja keskustelut oppilaiden, sekä tietenkin tiimini kanssa olivat onnistunut alku kehittämisprojektille. Positiivisen palautteen ja kannustimena saadun palkallisen vapaapäivän ansiosta hektinen viikko saavutti mielestäni onnistuneesti tavoitteensa.

3.3 Viikko 3: Osallisuuden edistäminen

Viikkosuunnitelma

Osallisuus on tärkeä terveyttä edistävä tekijä ja se on määritelty valtiossa osaksi hallituksen tavoitteita (THL 2019). Osallisuus ja osallistuminen eivät ole synonyymejä, vaikka osallistuminen on yksi tärkeä tekijä, jolla osallisuuden tunne voidaan saavuttaa. Osallistuminen tuo mahdollisuuden vaikuttaa oman elämän, yhteisön, sekä yhteiskunnan asioihin, mutta osallistumiseen ei voida pakottaa. Osallisuus on aina ihmisen yksilöllinen tunne, eikä ulkoapäin tuotettu rakenne (Hallikainen ym. 2017, 16). Osallisuutta voidaan kuitenkin edistää tarjoamalla mahdollisuutta osallistua omaehtoisesti. Osallistumisen mahdollisuuden tarjoaminen on siis jo yksi osa millä osallisuutta voidaan edistää. Osallisuus siis antaa ihmiselle mahdollisuuden vaikuttaa.

Viikon tavoitteenani on tarkastella osallisuuden edistämistä asiakastyöskentelyssä ja olisiko niissäkin kehiteltävää. Pyrin asiakas tapaamisillani saamaan selville myös nuorten aikuisten käsitystä omasta osallisuudestaan, ja siitä miten he kokevat sen edistämisen. Pidän todella tärkeänä osana kehittää työtä päihdeongelmaisten osallisuuden edistämisen osalta. Aktiivisesti päihteitä käyttävä asiakas ei välttämättä koe itseään osaksi yhteisöä tai edes yhteiskuntaa, kun häneltä rajataan mahdollisuuksia osallistua.

Pyin viikon aikana keskustelemaan osallisuudesta etenkin asiakkaiden kanssa, mutta myös tiimini ja koko organisaation. Rakennan tietoperustaani kirjallisuuden avulla ja ennen kaikkea lähestyn aihetta sen yhteiskunnallisen merkityksen näkökulmasta, sekä syvennyn tutkimaan ja tulkitsemaan niitä velvollisuuksia, joita laki minulle kunnantyöntekijänä ja ammattihenkilönä määrittää.

Maanantai 19.9.2022

Tänään oli sovittuna yhteinen tapaaminen lähikunnan etsivän nuorisotyön kanssa ja aiheemme oli keskustella siitä, miten palvelut hyvinvointialueellamme toimivat ja mitä voimme tehdä niiden kehittämiseksi. Tavoitteeni olikin tällä tapaamisella keskittyä myös siihen, miten edistämme nuorten osallisuutta ja millä tavoilla tuomme nuorten aikuisten ääneen kuuluviin palveluissa, jotta he voivat vaikuttaa yhteisössä ja yhteiskunnassa.

Sote-uudistuksen keskeisimpiä tavoitteita on lisätä asiakaslähtöisyyttä, yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta palvelujärjestelmässä. Näihin tavoitteisiin päästään vahvistamalla asiakasosallisuutta. (THL 2020.) Tapaamisella jaettujen kokemusten perusteella näihin tavoitteisiin ei olla päästy alueellamme, vaan olemme tilanteessa, jossa joudumme pohtimaan yhdessä vaikuttamisen mahdollisuuksia, jotta palvelut saataisiin toimimaan. Asiakasosallisuudella tarkoitetaan palveluiden käyttäjien osallistumista ja vaikuttamista, mutta valitettavasti olemme kohdanneet tilanteita, jossa tarvittaviin palveluihin pääseminenkin on tehty mahdottomaksi ja ainoa tapa vaikuttaa on ollut yhteydenotot valvovaan viranomaiseen.

Tapaaminen itsessään on nuorten osallisuuden edistämistä ja nuorten äänen, sekä palautteen tuomista eteenpäin. Tavoitteemme on koota nuorten kokemuksia, sekä ongelma kohtia yhteen ja pyrkiä järjestämään tapaaminen palveluista vastaavien kanssa, jossa saisimme nuorten äänet kuuluviin. Sovimme, että järjestämme tapaamisen, johon osallistuu etsivä nuorisotyö alueemme jokaisesta kunnasta ja pohdimme yhdessä, miten saisimme edistettyä asiaa hyvinvointialueellamme.

Aiheeksi tapaamisella nousi myös erilaiset ryhmätoiminnot, sekä kuin sattuman kaupalla etenkin viikkosuunnitelmassa mainitsemani päihdeongelmaiset ja heidän osallisuutensa. Etsivät toisesta kunnasta kertoivat, että ovat aloittamassa ryhmämuotoista toimintaa päihdeongelmallisille, yhdessä alueella toimivan yhdistyksen kanssa. Kerroin, että ryhmä kuulostaa mielenkiintoiselta ja sille on varmasti kysyntää, mutta jaoin myös pohdintaani siitä onko päihtyneenä olevalla päihdeongelmallisella mahdollisuuksia osallistua oikeastaan mihinkään toimintaan lähialueillamme. Yllätyksekseni he olivat käsitelleet samaa teemaa ja kyseiseen ryhmään sai osallistua myös päihtyneenä.

Aloimme keskustelemaan hetkellisesti tässä tilanteessa myös tiimini ja esihenkilöni kanssa siitä miten päihtyneenä olo tai päihdeongelma rajaavat meidän palveluitamme, sekä toimintaamme. Tähän aiheeseen pyrin palaamaan vielä loppuviikon reflektiossa yhdessä tiimini ja esihenkilöni kanssa, koska meillä on varmasti kehitettävää kyseisellä osa-alueella.

Iltapäivällä meillä oli myös perinteisesti organisaatiomme yhteinen palaveri, jossa kävimme läpi kuulumisia ja nuorisopalvelujen tilannetta. Yhtenä tärkeänä aiheena oli tilojemme käyttö ja sitä kautta myös nuorten osallisuus nousi esille. Kiinteistössä järjestetään paljon erilaista toimintaa niin alaikäisille, kuin aikuisille ja aina toiminnan järjestäjänä ei tarvitse olla nuorisopalvelut, vaan olemme tarjonneet tiloja myös erilaisten ryhmien ja kerhojen käyttöön.

Sovimmekin, että voisimme markkinoida nuorille ja muille yhteistyökumppaneille, että mikäli heiltä löytyy innostusta erilaisen toiminnan järjestämiseen, voisimme edistää toimintaa tarjoamalla heille tiloja. Keskustelimme siitä pitääkö toiminnan olla aina ohjattua vaan voisiko toiminnan käynnistämiseen riittää idea nuorelta, tilojen tarjoaminen ja avustaminen toiminnan aloittamisessa. Vaikuttaminen kunnan yhteisten tilojen käytöstä ja mahdollisuus oman toiminnallisen ryhmän tai kerhon järjestämisestä on varmasti toivottua. Tilojen tarjoaminen toimisikin osallistamisen menetelmänä. Osallistaminen on tekemistä, jonka seurauksena on mahdollista edistää osallisuuden tunnetta (Halonen 2019). Viikon aikana aionkin kartoittaa ideoita asiakkailtamme ja yhteistyökumppaneiltamme.

Tiistai 20.9.2022

Olin sopinut heti aikaisin aamusta asiakas tapaamisen ja tavoitteeni oli keskustella tapaamisella myös hänen osallisuuden tunteestaan. Tapasimme aikaisin aamulla, koska monet aikaisemmat tapaamiset nuoren kanssa olivat peruuntuneet johtuen siitä, että hän nukkui päivät ja valvoi yöt. Keskustelin nuoren kanssa, miten saisimme tapaamisen järjestymään ja hän itse ehdotti, että tapaisimme aamulla seitsemän ja kahdeksan välillä ennen kuin hän menee nukkumaan. Mikäli kuvailen kyseisen asiakkaan tilannetta yhdellä sanalla, käyttäisin käsitettä syrjäytynyt.

Syrjäytymisellä käsitteenä kuvataan nykyaikaisia yhteiskunnallisen huono-osaisuuden muotoja. Syrjäytyminen voi olla seurausta esimerkiksi mielenterveysongelmista, köyhyydestä, päihdeongelmista tai joutumisesta yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle. Se estää ihmisiä osallistumasta täysipainoisesti normaaleihin yhteiskunnan toimintoihin. Syrjäytymistä ja köyhyyttä ehkäistään vahvistamalla ihmisten osallisuutta ja työkykyä, vähentämällä työttömyyttä, köyhyyttä, ihmisten näköalattomuutta ja osattomuutta, sekä huolehtimalla sosiaaliturvasta ja peruspalveluista. (Sosiaali- ja -terveysministeriö 2022.)

Asiakkaani ei osallistu normaaleihin yhteiskunnan toimintoihin, hänellä ei ole koulutusta, ei työpaikkaa, elää toimeentulotuella ja hänellä ei ole juuri sosiaalista verkostoa ympärillään, sekä kärsii mielenterveydellisistä ongelmista. Hän oli yrittänyt opiskelua, mutta ei ole ohjauksesta ja tuesta huolimatta pystynyt suorittamaan koulua ja se keskeytyi. Tämä on tapahtunut useasti. Hänet on ohjattu terveydenhuollon palvelujen piiriin ja kuljettu rinnalla, sekä tehty yhteistyötä useiden eri hallintoalojen toimijoiden kanssa.

Olen usein tiimini reflektiossa ja työohjauksessa pohtinut millä tavalla pystyn edistämään nuoren asioita niin, että hänen tilanteensa menisi eteenpäin ja hän saisi otteen yhteiskunnasta. Yksi keskeinen asia on osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien tukeminen. Olemme tutustuneet nuoren kanssa monenlaiseen toimintaan, toimineet erilaisia menetelmiä käyttäen ja hänelle on kerrottu tietoa itseään koskevista mahdollisuuksista, mutta hän ei ole ollut halukas ottamaan näitä mahdollisuuksia vastaan.

Tänään otin keskustelun aiheeksi osallisuuden tunteen ja miten hän kokee olevansa osa yhteisöä, yhteiskuntaa, sekä kokeeko hän näillä asioilla olevan merkitystä hänen terveyteensä ja hyvinvointiinsa. Pyrin ensin pohjustamaan keskustelua ja lisäämään tietoisuutta siitä mitä tarkoitan osallisuuden tunteella ja tämän jälkeen motivoivalla keskustelulla, sekä avoimilla kysymyksillä saamaan selkeyttä millaista osallisuutta hän kokee. Ensimmäisenä tunteena tuli esille viha ja se, kuinka hän on pettynyt, sekä menettänyt uskonsa koko yhteiskuntajärjestelmään, eikä koe pystyvänsä vaikuttamaan mihinkään. Toisena keskeisenä asiana esille nousi se millaiset odotukset, sekä paineet yhteisö on hänelle asettanut.

Keskustelun lopuksi mietimme yhdessä mitä pieniä konkreettisia asioita voisimme alkaa yhdessä tekemään tavoitteellisesti, että osallisuuden tunne vahvistuisi ja hän saisi arkeensa rytmiiä. Keskustelimme voimavaroista ja siitä kuinka tärkeä on saada hoidettua mielenterveydeliset ongelmat, jotta voimme alkaa edes miettimään tulevia opiskelu mahdollisuuksia. Tulimmekin siihen tulokseen, että pohdimme asiaa yhdessä tämän hoitokontaktin kanssa.

Tavoitteeni tapaamisella oli keskustella osallisuuden tunteesta nuoren kanssa. Keskustelun aikana ja sen jälkeen pohdin paljon sitä millä muulla tavalla kuin mahdollisuuksia tarjoamalla ja tukemalla nuoren vaikuttamismahdollisuuksia pystyn vahvistamaan ja edistämään osallisuuden tunteen positiivista kehitystä, mikäli nuori ei ole vastaanottavainen. Palaan tämän kysymyksen äärelle viikon aikana ja viikkoanalyysissä.

Keskiviikko 21.9.2022

Tänään suuntasimme tiimini kanssa Uudenmaan etsivän nuorisotyön aluetapaamiseen. Tukiesani päivän ohjelmaan aloin miettiä viikon teemaani sopivia tavoitteita. Aamupäivästä ohjelmassa oli koulutusta nuorten asumiseen ja sen ohjaukseen, lisäksi iltapäivä varattu yhteiselle kehittämiselle ja keskusteluille. Aloin pohtimaan omaa osallisuuttani ammattilaisena ja päätin keskittyä päivän aikana siihen, miten itse koen pystyväni vaikuttamaan työhöni ja eri palveluihin.

Aamupäivän koulutuksen jälkeen vastasimmekin yhdessä työhyvinvointiin liittyviin kysymyksiin ja saimme vastaukset heti kyselyn jälkeen. Tulokset olivat todella positiiviset kuten osasin odottaa, koska verkostoidumme paljon ja tiesin, että useimmat ovat tyytyväisiä työhönsä. Monivalintakysymyksistä negatiivisesti työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen vaikutti eniten sidosryhmät, joka oli myös oma vastaukseni. Tämä sai minut todella miettimään millä tavoin koen oman ammatillisen osallisuuteni. Uskon vahvasti siihen, että minulla mahdollisuus vaikuttaa työssäni ja yhteisen tavoitteen saavuttaminen onnistuu helpommin silloin, kun teemme yhteistyötä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Ehkä vastaukseni olikin sidosryhmät, koska olen asiakaskuntani kautta nähnyt niitä aukkoja palveluissa, joista heikommissa asemassa olevat voivat pudota pois yhteiskunnasta ja niiden aukkojen parsiminen on ollut hidas prosessi.

Kyselyn jälkeen jakauduimme pienryhmiin ja jokainen ryhmä sai oman aiheen pohdittavaksi. Ryhmämme aihe oli miten voimme kehittää näitä alueellisia etsivän nuorisotyön tapaamisia. Keskustelussa nousi esille, että päivien pitäisi nimenomaan painottua siihen, että voimme nostaa huomaamiamme epäkohtia esille ja lähteä miettimään yhdessä, miten vaikuttamismahdollisuuksia ja jakaa hyväksi havaittuja käytänteitä. Ryhmämme idea siitä, että voisimme jakaa enemmän näkemyksiä ja mielipiteitä toimivista käytänteistä, sekä kehittämistarpeesta olevista palveluista saikin kannatusta.

Ammattilaisen osallisuus tarkoittaa mahdollisuutta käyttää ammattitaitoaan ja vaikuttaa työssään. Osallisuus työssä merkitsee vahvasti kuulumista itselle tärkeisiin ryhmiin ja verkostoihin, jotka rohkaisevat ja kannustavat ammattilaista tuomaan esille näkemyksiään ja mielipiteitään. Ammattilaisten osallisuus vaatii aikaa, mahdollisuuksia kehittyä ja oppia uutta, sekä resursseja. (THL 2020.)

Torstai 22.9.2022

Tänään oli Olkkari ryhmä ja tarkoitukseni olikin keskustella ryhmään osallistuneiden kanssa siitä, olisiko heillä ideoita mitä voisimme tehdä seuraavassa aktiviteetti ryhmässä, millaista ruokaa he toivovat tulevaisuudessa ryhmässä yhdessä valmistettavan ja olisiko heillä ideoita siihen millaista toimintaa nuorisotilalla voisi järjestää. Tavoitteena oli muistuttaa ryhmään osallistujia siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa ryhmän toimintaan ja heidän jokaisen mielipiteensä, sekä ideansa ovat tervetulleita.

Vastaavanuoriso-ohjaaja tulikin kertomaan juuri ennen ryhmän alkua, että eräs Olkkariin osallistuva nuori oli kysynyt tiistain pelitalossa, voisimmeko järjestää nuorisotilalla kirpputorin. Keskustelimme nuorten kanssa Olkkarissa tästä ideasta, joka sai heti paljon kannatusta ja monet alkoivatkin jo suunnittelemaan miten kyseisen idean voi toteuttaa. Oli hauska huomata, kuinka muutama nuori innostui ideasta niin, että suunnittelu lähti käyntiin ennen kuin olimme kunnolla kerenneet aloittamaan keskustelua. Päätimme yhdessä, että alamme viemään asiaa eteenpäin.

Ryhmän jälkeen keskustelin päällikön ja vastaavan kanssa ideasta. Keskustelimme siitä, että voisimme pyytää mukaan myös nuoria, jotka olivat järjestämässä nuorisotilalla sateenkaareva nuorten aikuisten iltaa. Aloimme pohtimaan miten tapahtuma tulee toteuttaa, mutta koenkin nuorten osallisuuden ja osallistumisen mahdollistamisen näkökulmasta todella tärkeäksi sen, että alamme suunnittelemaan ja toteuttamaan tapahtumaan yhdessä nuorten kanssa. Tapahtumien järjestäminen ei ole ehkä se vahvin puoleni, mutta aionkin tutustua ja käyttää apuna työskentelyssäni Pirita Laihon teosta Osallisuus menetelmäksi. Pieni Osallisuusopas tapahtumien tekemiseen lasten ja nuorten kanssa (2018).

Perjantai 23.9.2022

Perjantaille minulla oli sovittuna esihenkilöni kanssa tavoitekeskustelu, jossa oli tarkoituksena tarkastella työni tavoitteita kuluvalle puolelle vuodelle. Tavoite keskustelu olikin oiva paikka keskittyä viikon teemaan ja eilisiin pohdintoihini omasta ammatillisesta osallisuudestani. Tämän lisäksi minulla oli sovittuna muutaman tapaaminen asiakkaiden kanssa, jossa tarkoitukseni oli keskustella osallisuudesta ja päivän päätteeksi iltapäivällä perinteinen reflektio tiimini kanssa.

Tavoitekeskustellussa minun oli tuli nimetä vähintään kolme tavoitetta, joiden etenemistä tarkastelemme. Ensimmäisenä tavoitteena oli toisen asteen oppilaitoksen verkostotyön rakentaminen, jonka työskentelyn olenkin jo aloittanut. Toisena tavoitteena tuli parantaa asiakas kohtaamisten mahdollisuutta toisella asteella ja tehdä oma työ näkyväksi opiskelijoille, sekä tehdä kohtaaminen kanssani mahdollisimman helpoksi koululla. Kolmantena tavoitteena oli työn markkinointi, jotta mahdollisimman moni ammattilainen, nuori ja kunnan asukas tulee tietoiseksi työstämme. Keskustelimme myös opinnäytetyöni tavoitteista ja viikon teemasta. Ryhmätoiminnan kehittäminen on keskeinen tavoitteeni työskennellessäni ja opinnäytetyötä tehdessä. Ryhmätoiminnan kehittäminen tulee olla tiimityötä ja myös koko tiimin tavoite, eikä vain oma henkilökohtainen. Sovimmekin, että pidämme maanantaina yhteisen kehittämishetken liittyen ryhmiin ja asiakkaiden osallistumismahdollisuuksiin.

Iltapäivällä tapasin nuoren, joka ei ollut enää etsivän nuorisotyön palvelujen tarpeessa. Pohdimme yhdessä millaisesta tilanteesta lähdimme liikkeelle ja miten olemme päässeet tavoitteisiin. Alkutilanteessa nuorella ei ollut päihde- ja mielenterveysongelmien takia hoitokontaktia, hän oli muuttanut tuntemattomalle paikkakunnalle ja vietti aikaa lähinnä kotonaan, hänellä ei ollut koulutusta tai työtä, hän käytti aktiivisesti huumeita, hänellä oli velkaa ja oikeudellisia asioita selvittämättä, tämän lisäksi sosiaalihuollon asiakkuus jälkihuollon kanssa oli solmussa muuton myötä.

Mikäli olisin tuolloin kysynyt nuoren osallisuuden tunteesta ja keskustellut siitä millä tavoin hän kokee kuuluvansa osaksi yhteisö ja yhteiskuntaa, sekä kokeeko hän, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa uskoisin, ettei vastaus olisi ollut kovin positiivinen. Nyt hänellä oli aktiivinen hoitokontakti, jälkihuollon verkostotapaaminen, jonka tarkoituksena on siirtää, sekä aktiivoida työskentely uudella paikkakunnalla, opiskelupaikka, työharjoittelupaikka, aktiivinen huumeiden käyttö on päättynyt ja hän on luonut uusia sosiaalisia suhteita. Kysyinkin nuorelta millä tavoin hän kokee elämänsä muuttuneen ja hän kertoi, että esimerkiksi opiskeluiden myötä hän kokee kuuluvansa eri tavalla joukkoon ja elävänsä omien sanojensa mukaan nyt normaalia elämää. Käsite normaali on samalla tavalla henkilökohtainen käsite kuten osallisuus tunteena, mutta yhteisöön kuuluminen ja jäsenyys on yksi osallisuuden ulottuvuuksista.

Viikkoanalyysi

Kun mietin kuluvaan viikkoon ja osallisuuden edistämistä, sekä viikon tavoitteita niin tarkastelen aihetta kahdesta eri näkökulmasta. Siitä mitä uusia tapoja ja toimintamalleja olen keksinyt nuorten osallisuuden vahvistamiseksi viikon aikana ja tulevaisuudessa käytettäväksi, sekä miten olen syvemmin saanut ymmärrystä ja teoreettista tukea työmenetelmille, joita olen jo työssäni toteuttanut.

Osallisuus voidaan määritellä kolmella ulottuvuudella: toiminnallinen osallisuus, yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys, riittävä toimeentulo ja hyvinvointi. Syrjäytymisriski kasvaa, mikäli joillakin ulottuvuuksien osa-alueilla tulee vajautta. Usein siihen liittyy sosiaalista, taloudellista ja terveydellistä osattomuutta ja eriarvoisuutta. (THL 2015.)

Nuoresta asiakkaasta riippuen vajautta voi olla eri ulottuvuuksilla. Keskusteluissa nuorten kanssa eriarvoisuus ja yhteisöön, sekä yhteiskuntaan kuulumattomuus nousi vahvasti esille. Olen myös havainnut ja keskustellut yhdessä tiimini kanssa ilmiöstä, jossa nuoret asettavat tavoitteensa todella korkealle, koska kulttuurimme suorastaan kannustaa suorittamaan ja tavoittelemaan monille saavuttamattomissa olevia asioita. Tarkoitan tällä havainnolla sitä, että nuori voi haluta esimerkiksi opiskella tai tehdä työtä, mutta terveydellisen tilansa puolesta ei siihen sillä hetkellä pysty ja kokee itsensä epäonnistuneeksi ja ulkopuoliseksi, eikä tästä johtuen halua edes yrittää kuntoutumisen mahdollisuuksia.

Kun arvioin viikon aikana kehittyneitä osaamistani ja tavoitteitani ensimmäisenä mieleeni tulee laajempi ymmärrykseni siitä, kuinka laajasti yksilö ja ryhmätyöskentelyni vaikuttavat osallisuuden tunteeseen. Osallisuus ilmenee kokemuksena, joka syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään ja mahdollistamalla osallistumista ryhmiimme edistämme yhteisön syntyä. Viikon aikana olen pyrkinyt selvittämään millä tavalla pystyn vahvistamaan kaikkien heikommassa asemassa olevien osallisuutta, koska erilaiset ryhmät ja toiminnalliset menetelmät vaativat osallistujilta voimia. Kun arjen täyttää tyhjyys, turvattomuus ja tekemättömyys, voi itsensä tärkeäksi tunteminen ja yhteisön toimintaan osallistuminen olla lähes mahdotonta. Tähän ei ole olemassa helppoa vastausta, mutta rinnalla kulkeminen, kohtaaminen, motivointi ja mahdollisuuksien tarjoaminen voivat jo sytyttää sisäisen motivaation ja vahvistaa osallisuutta. Tärkeänä nostona myös ammattilaisten tekemä työ siitä, että näiden heikoimmassa olevien nuorten ääni saataisiin kuuluviin ja eriarvoisuutta kitkettyä palveluistamme, sekä yhteiskunnastamme.

3.4 Viikko 4: Dialogi ja kohtaaminen

Viikkosuunnitelma

Tällä viikolla keskityn työskennellessäni ennen kaikkea yksilötyöskentelyyn ja kohtaamieni asiakastilanteiden reflektointiin. Dialogista ja kohtaamisesta on laaja ammattikirjallisuuden

valikoima, joihin perehdyn viikon aikana ja käytän niitä apuna kehittäessä omaa kohtaamistani nuorten aikuisten kanssa.

Pyrin saamaan asiakkailta myös palautetta, jonka mukaan pystyn kehittämään omaa osaamistani ammattilaisena. Olemme viime viikkoina keskustelleet esihenkilöni ja tiimini kanssa myös etsivän nuorisotyön Sovari - sosiaalisen vahvistumisen mittarista, joka tuottaa tietoa etsivän nuorisotyön laadusta. Sovari -kyselyn avulla asiakkaat voivat vaikuttaa palveluiden kehittämiseen ja tämä vahvistaa asiakkaiden osallisuutta. lisäksi siitä saisi arvokasta palautetta asiakaskohtaamisesta. Tavoitteenani on viikolla selvittää kyselyn käyttöönoton mahdollisuuksia organisaatiossamme.

Dialogissa työntekijänä antaudun kuuntelulle ja koenkin kuulluksi tulemisen yhdeksi tärkeimmistä tekijöistä, kun työskentelen asiakkaiden kanssa. Viikon aikana pyrin tarkkailemaan ja pohtimaan sitä tulevatko asiakkaat oikeasti kuulluksi, sekä kokevatko he että olen kuullut heitä. Tälläkin viikolla aion keskustella teemasta tiimini kanssa, sekä pohtia yhdessä käytäntöjämme vahvuuksineen ja heikkouksineen.

Maanantai 26.9.2022

Maanantai alkoi yhteisellä tiimillä, mutta tänään tarkoituksemme oli keskustella enemmän ryhmätoiminnasta ja aiheeksi nousi myös viikkosuunnitelmassa mainitsemani Sovari -kysely. Pohdimme yhdessä esihenkilön ja tiimini kanssa ryhmiemme alkuperäisiä tavoitteita ja teimme linjauksia yhteisiin käytäntöihin. Keskusteluun nousi etenkin se kuinka nuori tulee kohdatuksi osallistuessaan ryhmätoimintaamme ja miten voimme lähteä kehittämään toimintaamme yhdessä yhteistyökumppaneidemme kanssa.

Parhaan kohtaamisen varmistamiseksi sovimme jatkossa vielä suunnitelmallisemmin ohjaajien roolit ennen ryhmätilanteen aloittamista ja ilmoitamme mikäli ohjaajalle on tulossa asiakasryhmään ensimmäistä kertaa, jotta hän voi irrottautua tilanteesta ja keskittyä siihen, että nuori kokee olonsa turvalliseksi ryhmässä jo ensimmäisestä kerrasta lähtien. Päätimme myös alkaa valmistelemaan Sovari -kyselyn käyttöönottoa niin, että tammikuusta alkaen voimme tarjota kyselyä asiakkaillemme.

Iltapäivällä ohjelmassani oli kuntamme hyvinvoinnin ja terveyden eri organisaatioiden henkilöstöpäivät, jonka tarkoituksena oli miettiä yhdessä eri organisaatioiden kesken kaupunkistrategiaamme ja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaamme. Aamupäivän asiakastapaamiseni peruuntui ja mietin ennen henkilöstöpäivän alkua, että miten asiakaskohtaminen ja dialogisuus voisivat yhdistyä iltapäivän ohjelman kanssa. Kävinkin ilmi, että pienryhmässä pohtimamme asiat käsittelivät tavoitettavuutta, kohtaamista, dialogia, eriarvoisuutta ja hyvinvointia, sekä terveyttä. Mietimme yhdessä käytännön polkuja kuntalaiselle, jotta tämä tulisi aina kohdatuksi siten, ettei hänelle tule tunne siitä, että olisi väärässä palvelussa. Pohdimme

kohtaamista palveluohjauksen näkökulmasta ja palveluidemme välisestä vuoropuhelusta, sekä kuntalaisten osallisuudesta.

Keskinäinen dialogi auttaa kaikkia kunnan palveluksessa työskenteleviä samaan parempaan ymmärrystä eri organisaatioiden toiminnasta ja näkemyksistä. Tämä tuo esiin eri toimialojen hankauskohdat, sekä auttaa käsittämään mistä ne johtuvat. (Alhanen & Kareinen 2021.)

Keskusteluissa eri ammattiryhmien edustajien kanssa, jotka toimivat eri ikäisten kuntalaisten palveluissa ja erilaisten tavoitteiden, sekä viitekehysten mukaisesti esiin nousi kysymys palvelurakenteen monimutkaisuudesta. Koimme ehdottoman tärkeäksi, että kuntalaisen tullessa palveluun hän on aina oikeassa paikassa. Tätä ideaa varten aloimme pohtimaan uudenlaista asiakaspalvelupistettä, jossa palveluohjaus sujuu mutkattomasti, sekä lisäksi verkkosivujen ja sosiaalisen median yhtenäistämistä. Kuntalaisten osallisuuden edistämisen kannalta dialogi kunnan tulevaisuudesta, muutoksista ja esimerkiksi kaupunkikulttuuriin vaikuttavien tekijöiden osalta tulee olla merkityksellistä, eikä debatin mukaisesti vain näkökantojen puolustamista tai vastustamista.

Nuorten omaa kokemustietoa on hyödynnetty melko vähän kehittämistoiminnassa, vaikkakin sen kautta olisi mahdollista lisätä ymmärrystä saavutettavuudesta ja toimivuudesta palvelujen osalta. Tämän lisäksi syrjäytymisvaarassa olevia nuoria on tutkimuksissa luonnehdittu vaikeasti tavoitettaviksi, jolloin he eivät vastaa kyselyihin tai haastatteluihin. (Aaltonen & Berg 2015, 41.) Hyvän dialogi asiakkaideni kanssa on pohtimista, yhdessä ajattelua ja kokemusten jakoa. Kohtaamani asiakkaat ovat suurelta osin heikossa asemassa ja koenkin, että roolini on myös tuoda heidän kokemuksiaan esiin, kun keskustelemme kaupunkistrategiasta ja hyvinvointisuunnitelmasta.

Tiistai 27.9.2022

Tämän päivän tavoitteenani oli tarkkailla omaa toimintaani asiakaskohtaamisissa ja pohtia millaista vuoropuhelua käyn tapaamieni nuorten kanssa. Ennen ensimmäistäkään sovittua asiakastapaamista ymmärsin, että viikkosuunnitelmasta ja viikon teemasta oli jäänyt yksi osa huomioimatta, johon on syytä kiinnittää vahvasti huomiota. Dialogin muodostaminen ja nuorten aikuisten kohtaaminen ei tapahdu pelkästään kasvotusten yhteisesti sovittuna aikana, vaan suurin osa keskusteluista tapahtuu WhatsApp viestejä lähettämällä. Tavoittelu ja ensi kohtaamisen järjestäminen tapahtuu suurimmaksi osin WhatsApp sovelluksella tai puhelimitse, joten etäohjaus ja kohtaaminen etänä on erittäin olennainen osa, johon on syytä kiinnittää huomiota.

Päivän ensimmäinen tapaaminen oli alkanut jo ennen asiakkaan paikalle saapumista, koska keskustelimme heti aamusta viesteillä aiheesta, joka liittyi nuoren hoitokontaktin muodostamiseen. Nuoren tilanteesta ja tavoitteista riippuen viestittelen heille useita kertoja viikossa,

jotta keskustelu kanssani tulee tutuksi ja he pystyvät kertomaan minulle huolistaan, ongelmistaan ja tuen, sekä avun tarpeistaan erittäin matalalla kynnyksellä. Viestittelyllä tavoitteeni ei ole välttämättä ratkaista konkreettista ongelmaa, jonka asiakas on kohdannut vaan tarjota nuorelle mahdollisuus tulla kuulluksi. Palaan viestittelyn tavoitteisiin ja pohdintaan analyysissä, sekä tulevana päivinä.

Tapaamiselle asiakkaan kanssa meillä ei sinänsä ollut minun puoleltani tarvetta asettaa konkreettista tavoitetta, koska olimme hoitaneet asian jo ennen tapaamisen alkua etäohjauksella. Sovimmekin, että juomme kahvit ja vaihdamme kuulumisia. Ammatilainen voi oppia jokaisen tapaamisen kautta jotain uutta asiakassuhteestaan, työstään ja itsestään. Kun osoittaa aidosti kiinnostusta toisen ihmisen näkökulmista ja rakentaa kohtaamiseen dialogista tilaa, voi sen myötä lyötyä uusia auttamisen keinoja, joten aidon kiinnostuksen osoittaminen on tärkeässä roolissa. (THL 2022.)

Etsivä nuorisotyö on kasvatus- ja kohtaamistyötä. Työntekijältä vaaditaan herkkyyttä ja reflektiokykyä, tilannetajua sekä kokemusta haastavien elämäntilanteiden käsittelemisestä. Luottamuksen rakentamiseen käytetään aikaa runsaasti, sillä vain siten on mahdollista kohdata asiakas kokonaisvaltaisesti. Rinnalla kulkeminen muodostuu keskusteluista, jaetuista kokemuksista ja yhdessä vietetystä ajasta. (Paananen ym. 2022, 11.)

Keskustelimmekin nuoren kanssa hetken ensi kohtaamisestamme ja kysyinkin millä tavoin hän muistaa, kun tapasimme ensimmäisen kerran. Kerroin myös, että otin asian esille, jotta pystyn kehittämään omaa työskentelyäni ja kerroin hänelle opinnäytetyöstäni. Nuori vastasi, että minulle oli helppo kertoa tilanteesta, kun en hätkähtänyt. Olin kertonut hänelle, kuin myös useimmille muille nuorille ensitapaamisella omasta työhistoriastani ja rohkaissut puhumaan päihteiden käytöstä totuudenmukaisesti, koska tehtäväni ei ole tuomita vaan miettiä yhdessä sitä millä tavoin voisin olla avuksi. Mielestäni tämä on ollut hyvä keino kohdatessani nuoria, joilla epäilen olevan ongelmia päihteiden kanssa, vaikka he eivät sitä ole minulle vielä kertoneetkaan. Dialogi ei mielestäni tarkoita kahta erillistä monologia, joita käydään tavatessa asiakas vaan sillan rakentamista ja vastaan tulemistani niin, että muistaa antaa myös itsestään jotain.

Keskiviikko 28.9.2022

Tämän päivän ohjelmassani oli nuorten tavoittelua ja siksi tavoitteeksi sopiikin etäkohtaamiseen liittyvät pohdinnat. Korona pandemian takia etäohjauksen ja tapaamisten suosio on varmasti kasvanut vauhtia, mutta digitalisoituminen on ollut vauhdikasta yhteiskunnassamme jo vuosia. Pohdin asiaa kahdesta näkökulmasta siitä millä tavoin pystyn tavoittamaan ne nuoret, jotka olisivat palveluni tarpeessa ja siitä millä tavoin pystyn kohtamaan ja ohjaamaan nuoria etänä käyttäen apuna viestintäsovelluksia ja sosiaalista mediaa.

Etsivän nuorisotyön käsikirjassa ja ohjeistuksissa ei sinänsä ole kerrottu tiettyä menetelmää millä tavoin nuorten tavoittelun tulee tapahtua. Tavoittelu onkin hyvin tilanteesta riippuvaista, vaikkakin minulla on käytössä muutamia muokattavia viestipohjia, joita pystyn hyödyntämään. Tärkeintä prosessissa on saada nuoreen kontakti, jolloin hän vastaa viestiin tai puheluun. Tämä on mielestäni ensikohtaaminen, vaikka nuorta ei ole vielä fyysisesti tavattu. Työskentely ja luottamuksen rakentaminen alkaa heti ensimmäisestä viestistä.

Tänään sain tavoitettua useamman nuoren, jonka tavoittelun olisin tullut piakkoin päättämään. On tavanomaista, että nuoret ottavat ensimmäisen kontaktin vasta kuukausia tavoittelun aloittamisen jälkeen. Tavoittelua ei kannata myöskään tehdä liian usein vaan antaa nuoren rauhassa miettiä haluaako hän ottaa kontaktia vai ei. Tämän lisäksi tilanne nuoren elämä voi olla sekavassa tilanteessa ja hän ottaa itse yhteyttä, kun hetki tuntuu oikealta. Yleensä viimeisessä viestissä kerron, että minuun voi aina olla yhteydessä, jos siltä tuntuu, mutta lopetan nyt tavoittelun. Usein nuoret vastaavat ensimmäiseen tai viimeiseen tavoittelu yritykseen, kuten myös tänään.

Dialogiin liittyy vahvasti myös erilaiset ilmeet ja eleet, joita käytämme, kun kuuntelemme toista ja keskustelemme. Viestien kirjoittamisessa tulee olla tarkka siitä mitä kirjoittaa ja miten kirjoittaa, jotta ei muodosta vääränlaista kuvaa siitä mitä tekstillään tarkoittaa. Oma viestiminen nuorten kanssa vaatii kehitystä etenkin emojiiden ja erilaisten lyhenteiden käytössä, joiden ymmärtäminen voi välillä tuntua hankalalta.

Tänään viestiini vastasi nuori, jota olin yrittänyt tavoitella viimeksi tasan kuukausi sitten. Hän kertoi pelkäävänsä sitä, että hän syrjäytyy, mutta ei tiedä kuka tai miten häntä muka voisi auttaa. Olen huomannut nuorten usein kysyvän minulta kysymyksen, miten minä muka voin auttaa tai kertovat, että kukaan ei voi heitä auttaa. Usein myös nuoret kertovat tai ainakin antavat ymmärtää, etteivät halua olla vaivaksi. Tässä kohtaan yleensä pyrin siihen, että en lähde ratkaisemaan ongelmia puhelimitse, vaan pyrin järjestämään tapaamisen mahdollisimman nopeasti. Tapaamisen järjestäminen vaatii kuitenkin usein motivointia ja joskus pitkäänkin työskentelyä ennen ensimmäistä tapaamista kasvokkain. Tänään tapaamisen järjestäminen onnistui noin kymmenen viestin jälkeen.

Nuorten ohjaaminen onnistuu myös etänä niin yksilö kuin ryhmätyöskentelyssä. Olen tavoitteellisesti pyrkinyt silti järjestämään nuorten kanssa tapaamisia toimistollani, nuoren kotona, kahvilassa tai vastaavassa paikassa. Useimmat nuoret ovat yksinäisiä ja viettävät suurenosan ajastaan kotonaan, joten sovituista ajoista kiinnipitäminen ja kotioloista poistuminen tekee hyvää arjen hyvinvoinnille.

Käsitys ja määritelmä nuorten eräänlaisesta diginatiivisuudesta on harhaanjohtavaa. Eivät kaikki nuoret osaa käyttää digitaalisia palveluja ja ohjelmistoja, eikä kaikilla nuorilla ole internetissä ystäviä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita mielestäni sitä, etteikö etäohjauksella,

sosiaalisella medialla, peleillä ja ohjelmistoilla olisi aikaansa ja paikkaansa etsivässä nuorisotyössä. Usein ohjaan asiakkaita päivittäin erilaisissa ongelmatilanteissa puhelimen välityksellä ja ohjeistan erilaisten sovellusten käytössä, jotka helpottavat arjessa toimimista.

Digitalisoitumisen tavoitteena on ollut luoda käyttäjäystävällisiä, tuottavuutta ja tuloksellisuutta lisääviä digitaalisia palveluita. Sähköisiä palveluita on pidetty keinona parantaa kansalaisten mahdollisuutta huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan sekä saada uudentyyppisiä palveluita sosiaali- ja terveydenhuollossa. (Hiekkala, Salminen & Stenberg 2016, 9.) Pohdittavaksi ja kehitettäväksi jää miten etäohjaus ja verkko-ohjaus tulevat näkymään omassa työssäni tulevaisuudessa. Kehitettävää on ainakin sosiaalisen median ja erilaisten sovellusten käyttämisen suhteen. Tulen palaamaan tähän aiheeseen opinnäytetyöni aikana.

Torstai 29.9.2022

Kun olemme erilaisissa vuorovaikutustilanteissa viestimme aina sekä kielellisesti että nonverbaalisti. Nonverbaalinen viestintä on viestinnän sanaton osa, jota ovat kehonasentoja, eleitä, ilmeitä, äänen ominaisuuksia ja sitä, miten tilaa käytetään ympärillä. Nonverbaalisen viestinnän rooli on yhtä merkittävää kuin kielellisen viestinnän. Nonverbaalinen viesti voi täydentää verbaalista viestiä, korvata sen tai kumota sen kokonaan. (Vilpa 2018.)

Tänään tarkoitukseni oli asiakastapaamisilla ja ryhmätoiminnassa tarkkailla omaa nonverbaalista viestintääni, sekä tutkia millä tavoin pystyn kehittämään viestintääni siten, että kohtaaminen ja kommunikointi kanssani olisi arvostavaa. Ryhmätoiminnassa tarkoitukseni oli kiinnittää huomiota siihen millä tavoin liikun ja oleskelen tilassa, sekä keskustelen muiden kanssa siten, että minua olisi helppo lähestyä. Ryhmäohjauksessa ja ryhmätilanteessa tarkkailin ryhmän dialogisuutta, sekä rooleja ohjaajien ja asiakkaiden välillä.

Ryhmätilanteessa ohjaajien ja ryhmään osallistuvien nuorten roolit tulivat selvästi esille. Ryhmäohjaajana ja ammattilaisena näytin suuntaa ja tein lopullisia päätöksiä, mutta dialogi säilyi koko ryhmän ajan nuorten kanssa. Pyrin aina antamaan nuorille aikaa ja huomioni vaikka minulla oli jokin tekeminen kesken. Mikäli tekemistä ei voitu heti keskeyttää kerroin, että keskustellaan asiasta tai pelataan biljardia, kun olemme yhdessä hoitaneet keskeneräisen asian. Kun ajattelen tilannetta nonverbaalisesta näkökulmasta kiinnitin huomiotani siihen, etten keskeytin tekemiseni ja käännyin nuorta kohti, jotta hänelle tulee varmasti tunne siitä, että kuuntelen ja hänen viestinsä tuli perille. Ryhmänaikana keskityin myös vaihtamaan hiekan paikkaa esimerkiksi ruokapöydältä sohville ja toisten nuorten luokse, jotta jokainen tulee kohdatuksi.

Ryhmän ja asiakastapaamisten lisäksi olin suunnitellut ottavani puheeksi huoleni nuoren tilanteesta viestillä, koska hän ei ole saapunut yhteisille tapaamisille. Ennen viestin lähettämistä

ja keskustelua nuoren kanssa minulla oli aikaa keskittyä dialogisen huolen puheeksi ottamisen ohjeistuksiin ja miettiä millä tavoin pystyn viestillä osoittamaan huoleni arvostavasti.

Dialogisella huolen puheeksi ottamisella tarkoitetaan tapaa ottaa askarruttava tai hankala asia puheeksi toista ihmistä arvostaen. Tärkeää on, että huoli otetaan puheeksi kunnioittavasti niin, että yhteistyö ja luottamus säilyvät. Huolen ilmoittaminen tulee tulkita niin, ettei vastaanottaja koe sitä moitteeksi. Huolen konkretisoiminen auttaa työntekijää paitsi selkiyttämään huolenaihetta, myös pohtimaan tukikeinoja. Huolen puheeksi otton voi jakaa useampaan keskustelukertaan. Tavallisessa keskustelussa tuodaan esille omat kantansa, mutta dialogi on vuoropuhelua, jossa ajatellaan yhdessä. (Erikson & Arnkil 2009, 12; THL 2022b.)

Viestissä en moittinut nuorta siitä, että hän ei ole saapunut tapaamiselle vaan esitin huoleni siitä, ettemme ole tavanneet ja hänestä ei ole kuulunut useisiin päiviin. Lähtiessäni konkretisoimaan huolta ajattelen, että suurimpana huolen aiheena nuoren päihteiden käyttö. Uskon huolen esittämien päihteiden käytöstä tässä kohtaa ei tunnu nuoresta varmasti mieluisalta, koska hän voi itse olla jo huolissaan itsestään, tai esittämäni huoli voi tuntua hyökkäykseltä. Tämän lisäksi huoleni voi olla myös aiheeton. Viestissä esitinkin huoleni selvästi, mutta tavalla, joka jätti viestiin vastaamisen silti rennoksi, koska huolen esittämisen keskeisenä tavoitteena oli saada nuoreen kontakti, jotta seuraavalla keskustelukerralla pystymme jatkamaan konkreettisista huolenaiheista.

Perjantai 30.9.2022

Perjantain tavoitteenani oli reflektoida syvemmin asiakastapaamisia, kommunikointia asiakkaiden kanssa ja millä tavalla dialogi ja kohtaaminen ovat toteutuneet. Viikon aihe on ollut laaja ja erilaiset verkosto- ja kehittämistapaamiset ovat vieneet resursseja asiakastyön dialogin ja kohtaamisen kehittämiseltä. Viikon aikana olen sisäistänyt myös uutta tietoa siitä, että dialogi ja kohtaaminen ovat tärkeitä myös työyhteisössä, sekä verkoston kanssa toimiessa.

Tänään tapasin asiakkaan, jonka kanssa olen työskennellyt nyt noin seitsemän kuukauden ajan. Hän on ensimmäisiä asiakkaitani, kun aloitin työskentelyn etsivässä nuorisotyössä. Tapaamisemme tarkoitus oli miettiä tulevaisuuden opintoja ja työelämää, koska hänen määräaikainen työsuhteensa oli päättyvässä. Nuori kertoi, että häntä on alkanut hieman ahdistamaan, kun ei tiedä mitä hän haluaisi tulevaisuuden työ- tai opiskeluelämältä. Mielestäni asiakkaiden kanssa on hyvä käydä välillä läpi tämän hetken tilannetta ja muistuttaa tavoitteista, jotka hän on jo saavuttanut. Tämä voi lisätä motivaatiota asettaa uusia tavoitteita ja lähteä työskentelemään niitä kohti.

Kysyin nuorelta millaisessa tilanteessa hän oli, ja mikä sai hänet vastaamaan viestiini. Hän kertoi, ettei tiennyt tuolloin mitä hän haluaa tulevaisuudelta opintojen suhteen ja opiskelu oli vaarassa keskeytyä ahdistuneisuuden takia. Hän myös kertoi, että häntä ahdisti aluksi todella

paljon vastata viestiin. Aloimme yhdessä pohtimaan sitä, miten tulevaisuudessa voisin kehittää toimintaani ja viestiäni siten, että viestiin vastaaminen ei tuntuisi niin ahdistavalta. Nuoren kanssa keskustellessa tuli esille, että viestin olisi hyvä olla rento, eikä liian pitkä. Suora kysymys viestissä auttaa nuoren mielestä viestiin vastaamisessa, eli nuorelta on hyvä kysyä suoraan, haluaisiko hän tavata. Nuori kertoi, että ensimmäiseen tapaamiseen tulo oli myös ahdistavaa. Pohdimme helpottaisiko ahdistuneisuutta ja jännitystä, jos ensimmäinen tapaaminen olisikin toimistoni sijaan esimerkiksi kahvilassa tai muussa vastaavassa ympäristössä. Tulimme pohdinnoissamme tulokseen, että nuorisotilalla tapaaminen on paras vaihtoehto, mutta tiloja voisi käyttää enemmän hyödyksi, koska asiakastapaamisille varattu tila on hyvin tiivis ja kolkko. Ensimmäisestä tapaamisesta voisikin tehdä rennomman, jos se järjestetään talon isossa keittiössä, vaikka kahvikupin äärellä tai biljardia pelatessa.

Keskustellessamme dialogista ja kohtaamisesta nuoren kanssa hän kertoi, että dialogin kehitys vie aikaa. Hän kertoi, että aluksi toiseen ihmiseen on hyvä tutustua rauhassa, jotta luottamus rakentaa ja näin on lopulta helpompi lähteä keskustelemaan vaikeammista aiheista. Nuori koki myös tärkeäksi sen, ettei aina tarvitse keskustella vakavasti ja työntekijän ei tarvitse johdatella vaikeiden aiheiden pariin, vaan nuori voi ottaa asiat esille, kun hänestä itsestään tuntuu oikealta. Tieto siitä, että nuorella on henkilö, johon hän voi olla yhteydessä ja jonka kanssa hän voi jakaa iloa ja suruja lievittää jo ahdistuneisuuden tunnetta. Kinnusen (2014, 89) mukaan dialogiselle suhteelle alttiiksi asettuminen edellyttää ymmärrystä ihmisestä ja hänen suhteestaan maailmaan sellaisena, jota ei voi hallita ja jossa kaikki virtaa.

Viikkoanalyysi

Dialogin edellytyksiä ovat 1. Osallistujat ovat dialogitilanteessa tasa-arvoisia, 2. Dialogi rakentuu toisten näkökulmien aktiiviselle ja myötäelävälle kuuntelulle, 3. Dialogin osallistujien tulee olla valmiita omien taustaoletustensa tarkasteluun ja kyseenalaistamiseen ja 4. Dialogi edellyttää keskinäistä luottamusta (Holm, Poutanen & Ståhle 2018).

Kun pohdin dialogin edellytyksiä ja työskentelyäni viikon aikana ensimmäisenä asiana mieleeni tulee tasa-arvo. Onko mahdollista, että työntekijä ja asiakas ovat tasa-arvoisessa suhteessa työtä tehdessä. Pyrin työskennellessä nuorten kanssa mahdollisimman tasa-arvoiseen asemaan, mutta roolini on silti olla ammattilainen nuoren elämässä ja ammattilaisen ja asiakkaan välisessä roolissa tulee väistämättä esiin hierarkia. Roolini on olla asiantuntija nuorisotyössä, mutta ei silti kokemusasiantuntija nuorille. Näen, että mahdollisimman tasa-arvoisen tilanteen aikaan saamiseksi asiakaspalaute ja oman työskentelyn kehittäminen ovat tärkeässä osassa.

Viikon aikana tarkastelin dialogia ja kohtaamista myös etäkohtaamisen näkökulmasta. Ymmärsin viikonaikana, että dialogi alkaa muodostumaan asiakkaan kanssa jo ensimmäisten viestien jälkeen ja ensimmäinen kontakti asiakkaiden kanssa on ensimmäinen etäkohtaaminen.

Seuraavien viikkojen aikana pyrin keskustelemaan myös tiimissäni enemmän siitä millä tavoin he näkevät etäkohtaamisen mahdollisuudet ja heikkoudet, jotta voimme yhdessä kehittää tavoittelun ja etätyöskentelyn, sekä viestinnän prosessia.

Tukea antava kohtaaminen koostuu katseesta, sanoista ja eleistä ja ilmeistä. Dialoginen etäkohtaaminen tarkoittaa tarkentavia kysymyksiä, kuulin sinun sanovan..., tarkoittiko, että... ja kysymyksiä, joihin toinen ei voi vastata vain kyllä tai ei. (Kontu 2020.) Kohtaaminen etänä voi olla monelle nuorelle suorastaan helpotus, koska he eivät välttämättä halua hoitaa asioita aina kasvokkain. Tämän vuoksi viestintäsovellusten käyttö on tullut työmuodossamme jäädäkseen ja sen kehittämiseksi on varattava aikaa. Olen usein sosiaali-, terveys-, ja nuorisotalalla työskennellessäni kuullut lauseen, että jokainen kohtaaminen on tärkeä ja voisin todeta, että myös jokainen etäkohtaaminen ja viesti, jonka nuoren kanssa lähettää ovat tärkeitä tasa-arvoisen dialogin muodostumisen kannalta.

Dialogeissa on tärkeitä liittää keskustelut siihen kokonaisvaltaiseen elämään, jota nuori asiakas elää. Nuorten arki ei ole sektorijakeinen, kun taas palvelujärjestelmä on. Jotta voimme auttaa nuorta mielekkäällä tavalla, niin auttajajärjestelmän tulee tulla paremmin tietoiseksi avunhakijoiden arjen mielekkyydestä heille itselleen. (Seikula & Arnkil 2009.) Etsivän nuorisotyön tulee olla myös nuoren ja verkostojen välisen dialogin rakentajana, sekä tulkkina. Kohtaamiseen ja dialogiin on syytä kiinnittää laaja huomiota asiakastyössä, mutta myös verkostotyössä toimiessa yhteistyössä moniammatillisten ryhmien kanssa.

Dialogin rakentumiselle ja kohtaamiselle voi olla myös haasteellista, mikäli nuorella on huono kokemus eri palveluista. Yksi huono kohtaaminen voi viedä luottamuksen kaikilta niiltä tahoilta, jotka yrittävät auttaa nuorta pääsemään elämässä eteenpäin. Viestitellessä nuorten kanssa huonon kohtaamisen riski kasvaa, koska viestit eivät välitä tunteita ja empatiaa. Viestien avulla pystyn silti rakentamaan suunnitelmallisesti kohtaamisen hetkiä. Viestin aktiivisessa lähettämisessä tulee esiin myös haasteellisuuksia. Yhtenä esimerkkinä voisin ajatella viestiin vastaamista. Viesti on nopea väline saada minuun suora yhteys, mutta en voi viettää kokonaista työpäivää vastaillemalla nuorten viesteihin. Olen jo ratkaissut tätä ongelmaa merkkamalla kalenteriini selkeitä aikoja, kun viestittelen tai soittelen tietyille asiakkaille. Ongelmalliseksi voi tulla tilanne, jossa asiakas kokee, ettei tule kohdatuksi, kun viestiin ei vastata heti. Kyseisten tilanteiden ennaltaehkäisyksi auttaakin avoin dialogi asiakkaan kanssa.

3.5 Viikko 5: Asiakasprosessi

Viikkosuunnitelma

Kuluvana viikkona tarkoitukseni on tarkastella etsivän nuorisotyön asiakasprosessia ja sen kehittämisen tarpeita. Asiakasprosessiin kuuluu yhteydenottopyyntö, tavoittelu, kontakti,

asiakkuus ja asiakkuuden päättäminen. Aloitan viikon asiakasprosessin nykytilan selvittämällä ja perehdyn kehittämistarpeisiin palvelumuotoilunprosessia apuna käyttäen.

Palvelumuotoilun prosessimallin tarkoituksena on määritellä miten kehittäminen etenee. Viikon aikana tarkoitukseni on tutustua ja keskittyä työn kehittämisen kirjallisuuteen. Tavoitteeni on saada viikonaikana luotua selkeä kuva etsivän nuorisotyön asiakasprosessista ja kehittää prosessia työnkehittämiseen tarkoitettujen menetelmien avulla. Asiakasprosessin avaaminen edesauttaa myös jatkossa yhteistyötä eri verkostojen kanssa, sekä sitä voidaan käyttää perehdyttämisessä. Tarkoitukseni on viikon aikana herättää keskustelua koko organisaation tasolla siitä tulisiko meidän luoda asiakasprosessin polku koko nuorisopalveluille, josta käy läpi selkäesti nuorten kulkema prosessi.

Maanantai 3.10.2022

Maanantai alkoi tiimimme yhteisellä palaverilla, jossa kävimme ennakoivasti läpi tulevaa viikkoamme. Perinteisten asiakastapaamisten, ryhmien ja oppilaitosvierailujen lisäksi viikko vaikutti rauhalliselta, joten minulla on hyvä hetki keskittyä etsivän nuorisotyön asiakaspalveluprosessin avaamiseen. Prosessin avaaminen auttaa toimintamme tarkastelua ja se voi nostaa esille prosessin eri vaiheita, joita olisi hyvä lähteä yhdessä kehittämään eteenpäin.

Asiakasprosessien kehittämisessä on käytetty avuksi erilaisia menetelmiä, kuten Lean -menetelmää. Lean perustuu toiminnan järkevöittämiseen ja sitä on käytetty erityisesti liiketoiminnan kehittämisessä. Lean ajatteluun kuuluu vakioidut toimintamallit, turhankemien poistaminen ja jatkuva parantaminen (Arila 2018). Lean -menetelmien avulla asiakaspalveluprosessia voidaan kehittää myös sotepalveluissa, kuten Vettenranta (2018) teoksessaan Asiakasprosessien kehittäminen Lean-menetelmien avulla Askolan kunnan sotepalveluissa.

Oma tavoitteeni asiakasprosessin osalta kuluvalle viikolle onkin sen avaaminen ja arviointi, eikä suoranainen kehittäminen. Uskon koko prosessin kehittämistyölle tulee varata omat resurssit, joka tulee tapahtumaan tarpeiden mukaisesti tulevaisuudessa. Asiakasprosessin arvioinnissa ja avaamisessa aion hyödyntää viikonaikana esimerkiksi Tessu2 -projektissa kehitetyjä asiakasprosessikortteja ja asiakasprosessitaulukkoa.

Tiimipalaverin jälkeen vuorossa oli alueen asunnottomuustyöryhmään osallistuminen, jossa kävimme läpi alueen asunnottomuustilannetta. Työryhmässä keskustelun yhdeksi aiheeksi nousikin etsivään nuorisotyöhön huoli-ilmoitusten tekeminen ja yhteydenotto asiakasprosessiamme. Sain jaettua tietoa työryhmässä siitä millä tavoin etsivän nuorisotyön asiakasprosessi etenee ja miten ilmoittaminen huolesta etsivään nuorisotyöhön voi ennalta ehkäistä nuorten aikuisten vuokravelan syntymistä ja asunnottomuusuhkaa. Ymmärsin työryhmän tapaamisen jälkeen, kuinka voimme hyödyntää asiakasprosessin kuvaamista myös verkostoisiamme, jotta tieto palvelustamme olisi helposti avattavissa myös muille ammattilaisille. Pyrin

viikonaikana luomaan asiakasprosessista yksinkertaisen mallin, jota voimme jakaa myös verkostoille.

Iltapäivästä asiakastapaamisten jälkeen ohjelmassa oli vielä organisaatiomme yhteinen viikkopalaveri. Olinkin viikkosuunnitelmassa pohtinut millä tavoin asiakasprosessin avaamista koko organisaation osalta voisi hyödyntää ja päivän palaverin aiheenamme oli Nuorisotyön perussuunnitelma. Salo (2022) kuvasi perussuunnitelmassa sen tavoitteeksi ja tarkoituksesi työtä ohjaavien periaatteiden ja hiljaisen tiedon näkyväksi tekemisen, kuvata konkreettisesti ja kattavasti nuorisotyön luonnetta ja sisältöä, sekä käsitteellistää nuorisotyötä. Suunnitelman sisältönä oli nuorisopalvelujen toimintaperiaatteet, toimintaympäristöt, toimintamuodot, työmuodot ja työmuotojen kuvaus. Perussuunnitelma oli laaja ja kattava kuvaus kunnan nuorisotyöstä, jonka toimintamuotona esiintyy myös etsivä nuorisotyö. Perussuunnitelma ei kuitenkaan poistanut etsivän nuorisotyön asiakasprosessin avaamisen tarvetta ja tarkastelua.

Palvelumuotoilunprosesseista on olemassa erilaisia malleja. Innanen (2018) kuvaa palvelumuotoilunprosessin ensimmäisen vaiheen olevan kartoittamista ja kuvaamista. Ensimmäisessä vaiheessa kuvataan ja kartoitetaan nykytilannetta. Nykytilanteen kartoitetaan, jotta voidaan tunnistaa palvelun haasteet ja mahdollisuudet.

Tiistai 4.10.2022

Päivän ohjelmassani oli toisen asteen oppilaitokselle jalkautumista ja asiakkaiden yksilötapaamisia. Tavoitteeni oli aloittaa asiakasprosessin nykytilan kartoittaminen ja aloittaa prosessi-kaavion tekeminen asiakasprosessistamme.

Olin sopinut jalkautuvani toisen asteen oppilaitokselle erityisnuorisotyöntekijän työparina vetämään opiskelijoille tarkoitettua Olkkari toimintaa. Olkkari toiminta on laajentunut myös toiselle asteelle ja siitä vastaa erityisnuorisotyö. Oppilaitosten lisäksi myös paikallinen yhdistys on alkanut järjestämään Olkkari ryhmätoimintaa nuorille aikuisille yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa. Kollegani osallistuikin yhdistyksen ensimmäiseen Olkkari iltaan ja meidän on tarkoitus kehittää yhdessä Olkkari ryhmätoimintaa.

Jouduin suuntaamaan oppilaitokselle valitettavasti tällä kertaa yksin sairaustapauksen vuoksi. Oppilaitoksella oli käynnissä hyvinvointiviikko, joten tiesin koululla olevan paljon ohjelmaa hyvinvointiin liittyen ja ajattelinkin, että näkyvyyden ja mahdollisten kontaktien kannalta etsivän nuorisotyön on hyvä olla läsnä oppilaitoksella. Saavuttuani paikalle huomasin, että myös lähikunnan yksi etsivä nuorisotyöntekijä oli saapunut koululle. Kohtasimme yhdessä nuoria ja markkinoimme etsivää nuorisotyötä, sekä Ohjaamojen toimintaa. Sovimme myös, että jatkossa voimme työskennellä yhdessä, kun jalkaudumme toisen asteen oppilaitoksiin ja hän voisi osallistua, sekä olla mukana kehittämässä Olkkari toimintaa oppilaitoksissa.

Keskustelimme myös etsivän nuorisotyön asiakasprosessista ja siitä millä tavoin eri prosessin vaiheet eroavat kunnittain. Vaikkakin eroavaisuuksia löytyy kuntakohtaisesti paljonkin, olimme yhtä mieltä siitä, että asiakasprosessin ensimmäisenä vaiheena tapahtuva yhteydenotto on vakiintunut käytäntö.

Lisätietoja ilmoitusvelvollisuudesta etsivään nuorisotyöhön Nuorisolaissa (21.12.2016/1285)

Kuvio2: Yhteys etsivään nuorisotyöhön prosessikuva (IntoRy 2022b).

Oppilaitokselta poistuttuani suuntasin asiakastapaamiselle ja tarkoituksemme oli lähteä nuoren kanssa yhdessä käymään hänen entisellä oppilaitoksellaan hakemaan opintasuoritetta. Tarvitsimme suoritetta uuden opiskelupaikan hakemiseen. Opintotoimistolla asioidessamme mietin etsivän nuorisotyön yhteydenottoa ja kysyin opintotoimistosta, että millä tavoin he ottavat yhteyttä etsivään nuorisotyöhön opintojen päätyttyä. Opintotoimistolta kerrottiin, että he ilmoittavat ainoastaan alaikäiset opiskelijat, jotka keskeyttävät opintonsa. Yritin tiedustella, että miten he toimivat täysi-ikäisten kanssa, mutta en saanut asiaan selvää vastausta. Jäin siihen ymmärrykseen, että opintotoimistolta ilmoitetaan keskeyttäneet nimetyille henkilölle, joka hoitaa ilmoitukset eteenpäin.

Keskustelin asiasta toimistolle saavuttuani kollegani kanssa. Olimme yhtä mieltä siitä, että vaikka olemme tehneet paljon työtä oppilaitoksille työmme markkinoimisessa ja yhteydenottoon prosessin eräänlaisesta valistamisesta tulee meidän kohdentaa markkinointiamme.

Keskiviikko 5.10.2022

Päivän tavoitteenani oli jatkaa asiakasprosessin avaamista. Tämän lisäksi päivän ohjelmaani kuului yhden uuden asiakas kontaktin tapaaminen ja alkuhaastattelu, sekä kaksi vanhaan asiakkaan tapaamista.

Kohtasimme koululla eilen noin 25 nuorta opiskelijaa, joiden kanssa keskustelimme. Asiakasprosessissamme on ollut hieman epäselvää millä tavoin tilastoimme kontaktit jalkautuessamme. Yhteydenottopyyntö vaiheessa tilastoimme saadut kontaktit, mutta esimerkiksi kutsuntojen tai oppilaitoksille jalkautuessamme emme ole erikseen merkinneet tilastointia PARent järjestelmään.

Ilmapäivällä keskustelimme aiheesta tiimini ja esihenkilöni kanssa. Kohdatut nuoret on ehdotoman tärkeää saada mukaan tilastointiin ja näitä tilastoja seurataan myös kunnan toimesta. Kohdattuja nuoria ei kuitenkaan ole yksinkertaista laittaa PARent järjestelmään yksi kerrallaan ja se voi sekoittaa varsinaisten kontaktien, sekä yhteydenottopyyntöjen määrää. Järjestelmästä löytyy mahdollisuus erilliseen tilastointiin ja sovimmekin, että hyödynnämme jatkossa tätä ominaisuutta, jolloin saamme tilastoitua kaikki kohdatut nuoret jalkautumis-, ryhmä-, ja kutsuntatilaisuuksista.

Päivän aikana sain avattua asiakasprosessistamme yhteydenoton ensimmäisen vaiheen, johon kuuluvat tavoitteluprosessi ja yhteystiedot, sekä markkinointi. IntoRy (2022b) mainitsee, että etsivän nuorisotyön prosessia ei voi tarkkaan määritellä, eikä esimerkiksi tapaamiskertojen määrää tai aikarajoja voida asettaa. Prosessia määriteltessä onkin otettava huomioon aina nuorten tilanne yksilöllisesti. Selkeästi kuvatut prosessit tuovat mahdollisuuden toiminnan kehittämiskohteiden, tavoitetilan ja niiden eroavaisuuksien tunnistamisen (Ekholm 2019). Tämän takia mm. tavoittelunprosessi on tärkeää avata, vaikkakin tavoittelussa voidaankin poiketa tilanteen mukaan sen prosessista. Prosessin läpi käyminen auttaa myös ennakoimaan erilaisia tilanteita, koska prosessin läpikäymisellä pystymme tiimissä miettimään erialaisia mahdollisia tilanteita ja käymään niitä läpi ennakoitavasti.

Torstai 5.10.2022

Päivän tavoitteenani oli jatkaa keskustelua tiimini kanssa asiakasprosessin vaiheista. Olin saanut avattua prosessikaavion mukaisesti yhteydenoton ja kontakti -vaiheen asiakasprosessissamme. Jäljellä olivat vaiheet tavoitettu ja päättynyt. Vaikkakin olimme viikon aikana keskustelleet tiimini kanssa prosessin eri vaiheista sitä mukaan, kun lähdin niitä avaamaan, niin sovimme, että käymme kaavion ja tuotokseni yhdessä läpi sen valmistuttua. Tällöin pystymme yhdessä päättämään millä tavoin asiakasprosessimme etenee ja pystymme yhdessä miettimään mahdollisia kehittämisen kohteita. Tarkoitukseni ei ole avata oman työni osalta asiakasprosessia vaan koko tiimin, jolloin keskustelut ja haastattelut tiimini kanssa ovat tärkein osa koko prosessia. Tiimin kehittymistä edistävät mm. yhteisen identiteetin kasvattaminen, tehtävän ja tarkoituksen läpinäkyvyys, sekä yhteisten teemojen esillä pitäminen (Taipale 2004, 40).

Päivän Olkkari -ryhmän lisäksi olinkin varannut aikaa itselleni keskittyä asiakasprosessiin ja pohtia prosessiamme erilaisten palvelumuotoiluun suunnatuiden taulukoiden kautta.

Vaikkakin useammat menetelmät ja työkalut on kuvatta olevan suunnattu enemmänkin prosessin kehittämiseen, voidaan niitä hyödyntää myös toiminnan näkyväksi tekemiseen.

Päivän aikana tehdessäni prosessikaaviota ymmärsin, että tulvaisuudessa kehittämisen kannalta on tärkeää saada kommenttia asiakasprosessistamme myös yhteistyökumppaneiltamme ja verkostoilta. Tämä auttaa meitä tunnistamaan asiakasprosessissa esiintyviä haasteita, joita voimme yhdessä lähteä tiiminä kehittämään.

Perjantai 7.10.2022

Olimme yhdessä tiimini kanssa viikon aikana pohtineet jo erilaisia asiakastilanteita kuten tavoitteluprosessia ja yhtenäistäneet käytäntöjämme prosessin eri vaiheissa, mutta ymmärsin, etten tule saamaan asiakasprosessiin liittyvää kaaviota valmiiksi ennen iltapäivän reflektioitamme. Päätimmekin yhdessä, että käsittelemme kaavion vasta ensi viikolla ja mietimme silloin yhdessä mahdollisia prosessin kehittämistarpeita.

Kollegani oli myös viikon aikana tehnyt Into Ry:lle videon Järvenpään etsivästä nuorisotyöstä, joka on tarkoitus jakaa seuraavan viikon aikana heidän markkinointikanaviaan pitkin. Tästä nousi myös idea videosarjasta markkinointia ajatellen, jossa kuvataan kuntamme etsivän nuoristyön asiakasprosessia, sekä erilaisia työmuotojamme. Tämän takia asiakasprosessi jatkuu tiimimme teemana myös tulevina viikkoina.

Päivän aikana jatkoin työskentelyäni prosessikaavion parissa ja tutkin mitä eroavaisuuksia, sekä yhtymäkohtia asiakasprosessista löytyy verrattuna Into Ry:n erilaisiin ohjeistuksiin. Tarkastellessani eroavaisuuksia ymmärsin, kuinka eri tavoin toimiminen asiakastilanteen mukaan voi tuoda myös epätasa-arvoa nuorille, jotka ovat palvelujemme piirissä. Miettiessäni ja keskustellessani aiheesta tiimini kanssa ymmärsin, kuinka asiakkaiden eri tilanteiden huomioiminen tuo vapautta ja joustavuutta positiivisesti asiakastyöhön, mutta prosessin joustavuudella on myös negatiivisia vaikutuksia. Asiakasprosessin vaiheessa, kun nuori on tavoitettu ja hän on asiakuudessa mielestäni prosessin kuuluu olla joustavaa nuoren tarpeet ja tilanne huomioiden, mutta esimerkiksi tavoittelun vaiheessa prosessikaaviossa käyttämäni termi; tilanne huomioiden, voi tuoda liikaa tulkinnanvaraa selkeään prosessiin, jonka kuuluisi olla tasa-arvoinen kaikkien nuorten osalta, joita pyrimme tavoittelemaan.

Standardoidun työn tavoitteena on, että palvelun suorituksessa asiat tehdään mahdollisimman yhtenäisesti, kunnes prosessia muutetaan jälleen paremmaksi tarpeiden mukaan (Lindroos 2022). Tarkoitukseni ei kaavion valmistuttua ole, että se tulee olemaan pysyvä toimintamalli, jota yksikössämme tulevaisuudessa noudatetaan vaan kuvaus sen hetkisestä tilanteesta, jota pyrimme tarkastelemaan kriittisesti erilaiset asiakastilanteet huomioiden. Valmistuttuaan kuvaus Järvenpään etsivän nuorisotyön asiakasprosessista on tämän opinnäytetyön liitteenä 1.

Viikkoanalyysi

Sarvimäki & Siltaniemi (2007, 4) mainitsevat asiakasprosessiin pohjautuvassa tarkastelussa, että yksittäinen asiakas ja hänen saamansa palvelut ovat keskiössä, mutta yksittäinen asiakasprosessi kytkeytyy osaksi ympäröivää yhteisöä ja rakenteita.

Selkeät painopisteet ja kohderyhmät auttavat kohdentamaan resursseja suunnitelmallisesti ja tarpeiden mukaisesti. Määrittelyyn on kuitenkin hyvä jättää tiettyä väljyyttä, sillä työn tulee seurata muutoksia toimintaympäristössä ja reagoida niihin joustavasti. (Paananen yms. 2022, 18.) Viikon aikana pohdinkin omia ja organisaationi tavoitteita asiakasprosessin avaamiselle, vaikkakin prosessia ei voida tarkkaan määritellä.

Tavoitteeni viikolle oli myös käyttää palvelumuotoilun prosessimalleja ja erilaisia menetelmiä asiakasprosessin kehittämisessä. Vaikkakin kehittämistä tapahtui samalla kun selvitimme tiimini kanssa prosessin nykytilaa emme päässeet viikon aikana tilanteeseen, jossa olisimme päässeet etenemään prosessimallissa. Työn nykytilan kartoittamisen jälkeen työmmme asiakasprosessin parissa jatkuukin ideoinnin, kokeilujen ja testauksen, sekä toteutuksen osalta.

Kun analysoin viikonaikana avaamaani asiakasprosessia ja oppimaani ensimmäisenä mieleeni tulee hiljainen tieto. Hiljaisella tiedolla asiakasprosessissa tarkoitan sitä tietoa ja niitä keskusteluja, jotka nousivat tiimini kanssa esille, kun keskustelimme siitä, miten toimimme prosessi asiakkaiden eri tilanne huomioiden. Vaikkakin olin kuvitellut, että jaamme tietoa tiimissä todella laajasti niin hyvien käytäntöjen jako ja niistä keskustelu eri asiakasprosessin vaiheissa vaatii mielestäni prosessin käymistä läpi kohta kohdalta.

Työn painopisteet ja kohderyhmät määrittellään aina kunta kohtaisesti. Määrittelyä tulee tehdä alueellisten erityispiirteiden ja paikallisten tarpeiden mukaisesti huomioiden millaiset nuoret paikkakunnalla vaikuttavat jäädä palvelujen ulkopuolelle ja millä tavoin heidän kansansa työskennellään, sekä miten heitä tavoitellaan. (Paananen yms. 2022, 18.) Asiakasprosessi onkin kunta- tai aluekohtainen, mutta hyvien käytänteiden jakoa voi tehdä myös valtakunnallisesti. Seuraavina viikkoina tarkoitukseni onkin hyödyntää valtakunnallista verkostoa ja kysyä millä tavoin toisissa kunnissa toimitaan prosessin eri vaiheissa ja tarkastella olisiko heidän toimintatavoissaan valmiita hyviä menetelmiä, joita voisimme hyödyntää omassa asiakasprosessissamme.

Analysoidessani viikkoa mieleeni tulee myös keskeiset tavoitteet siitä minkä takia lähdin avaamaan asiakasprosessia. Prosessin avaamiselle löydetään keskeisiä kehittämisen kohtia ja se parantaa työmmme laatua. Uskon vahvasti siihen, että asiakasprosessin avaaminen ja

prosessin noudattaminen edistää myös tasa-arvoista kohtelua nuorissa asiakkaissamme. Se auttaa nuoria saamaan saman palvelun ja käymään prosessin läpi samanarvoisesti kuin kaikki muutkin nuoret, poistamatta kuitenkaan yksilöllistä tarvetta tilanteen mukaisesti.

3.6 Viikko 6: Nuoruus

Viikkosuunnitelma

Viikon teemani on tällä kertaa nuoruus, nuoruuden kehitys ja elämän vaiheet. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteenani oli oman ammatillisen identiteetin kehitys etsivänä nuorisotyöntekijänä ja koenkin, että nuoruuden käsittely osana kokonaista työviikkoa auttaa minua tässä kehityksessä. Tulen tarkastelemaan teemaa elämänvaiheena perehtyen kehityspsykologiaan ja kehitysteorioihin työskennellessäni nuorten aikuisten parissa.

Tulen hyödyntämään viikonaikana yhteisiä keskusteluja organisaatiooni kuuluvien nuoruuden asiantuntijoiden kanssa, jotka ovat toimineet vuosia nuorisoalalla. Pysin myös keskustelemaan aiheesta asiakkaideni kanssa. Nuoruus keskustelun aiheena nousee usein esille kohtaamieni nuorten aikuisten kanssa, kun kerron olevani etsivä nuorisotyöntekijä. Tämä näyttäytyy esimerkiksi yli 25-vuotiaiden kanssa työskennellessä, koska he harvoin kokevat enää olevansa nuoria.

Pysin tarkastelemaan myös nuorten asemaa yhteiskunnassamme ja millä tavoin huono-osaisuus näyttäytyy juuri nuorten parissa. Pohdin nuorten kiinnittymistä yhteiskuntaamme, vaikuttamisen mahdollisuuksia ja niitä yhteiskunnan asettamia tavoitteita, joita osa nuorista asiakkaistani kuvaa jopa paineeksi. Tarkastelen myös palveluidemme roolia nuorten tukijana kohti aikuisuutta ja sitä millainen rooli etsivän nuorisotyön tarjoamalla palvelulla on.

Maanantai 10.10.2022

Viikko alkoi normaalisti yhteisellä etsivän nuorisotyön tiimipalaverilla, jossa käsitelimme viimeviikolla tuottamaani asiakasprosessia (Liite 1). Kävimme asiakasprosessin yhdessä läpi vaiheittain ja sovimme millä tavoin toimimme eri vaiheissa, jotka ovat yhteydenotto, kontakti, tavoitettu ja päättynyt. Palaveri oli onnistunut, koska useassa osassa prosessia toimitaan tilanne huomioiden ja kävimme yhdessä läpi erilaisia esimerkkitapauksia, joiden pohjalta pystyimme arvioimaan millainen, on paras tapa toimia missäkin tilanteessa.

Viikon teemani on nuoruus ja odotinkin jo iltapäivän yhteistä organisaatiopalaveria missä käsitelimme nuorisopalvelujen yhteisiä asioita, koska nuoruus ja paikalliset nuoret, sekä heille tuotetut palvelut ovat organisaatiomme vastuulla. Käsitelimme tulevaa syyslomaa ja sitä mitä ohjelmaa nuorille on suunniteltu syysloman ajaksi. Tämän lisäksi käsitelimme palautteita, joita kuntalaiset ovat ilmoittaneet nuorista. Nuorisopalvelut saavat usein palautetta ja viestiä kuntalaisilta siitä, että nuoret viettävät aikaansa tietyissä paikoissa, sekä aiheuttavat

häiriötä. Mikäli nuorten tai nuoren käyttäytyminen huolestuttaa asiasta onkin hyvä ilmoittaa, jotta nuorten kasvua ja kehitystä voidaan tukea. Joskus palaute nuorten toiminnasta on myös hieman kärjistettyä. Tarkoitin tällä sitä, että osa palautteista koostuu siitä, että muutama nuori viettää aikaa julkisilla paikoilla ja tämä jo koetaan häiriöksi.

Nuoret joutuvat ajoittain puolustamaan oikeuttaan kuulua kaupunkitilaan ja aikuiset pyrkivät ohjailemaan, sekä rajoittamaan tilojen käyttöä (Tolonen, Aappola-Kari, Lahtinen & Wrede-Jäntti 2018, 67). Vaikkakin etsivän nuoristyön pääasiallinen työmuoto ei ole jalkautuminen alaikäisten nuorten suosimille paikoille, niin olen päässyt osallistumaan myös tähän toimintaan. Nuorien ja nuorisopalvelujen kohtaaminen on tapahtunut usein hyvässä hengessä. Nuorisotila on paikka, jossa nuoret voivat viettää aikaansa, mutta heillä on oikeus myös yhteiseen kaupunkitilaan. Lasten ja nuorten kehitys vaatii sitä, että heillä on riittävästi luotettavia aikuisia ja turvallinen kasvuympäristö, jossa he tulevat nähdyksi ja kuulluksi (Hämäläinen 2019). Nuorisopalvelujen tehtävänä ei ole toimia tilanteissa poliisina vaan toimia nuoruuden asiantuntijana ja varmistaa, että nuoret tulevat nähdyksi ja kuulluksi. Isona osana on ohjaus ja kasvatustyö, sekä tarvittaessa lain mukaisesti tilanteisiin puuttuminen, mutta työskentelyn lähtökohtana ei voi olla puuttuminen ja rankaiseminen.

Työpäivän aikana jatkoin keskustelua työyhteisössä. Tiedustelin pitkää nuorisotyötä tehneiltä työntekijöiltä millä tavoin nuorten käyttäytyminen julkisissa tiloissa, ja kaupungissa on muuttunut vuosien varrella. Heidän kokemusten mukaan nuoret ovat tasaisesti vuosien aikana viettäneet aikaansa tietyillä alueilla, mutta häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta ovat olleet vähäisemmässä roolissa, kuten myös päihteiden käyttö. Näitä kaikkia ilmiöitä kyllä esiintyy, mutta suuret massat nuoria tietyssä paikassa ovat ilmiönä enää vain tiettyinä juhlapäivinä.

Tiistai 11.10.2022

Tänään ohjelmassani oli aktiviteettiryhmä ja muutama asiakastapaaminen. Kun mietin viikon teemaan sopivaa tavoitetta tällä päivälle ensimmäisenä mieleeni tuli nuoruus ja identiteetti. Päivän ensimmäinen tapaamiseni olikin kahvilassa nuoren kanssa, jonka oli tavannut vasta kerran aikaisemmin. Ensimmäisellä tapaamisella emme asettaneet konkreettisia tavoitteita työskentelyllemme vaan sovimme, että näemme seuraavaksi kahvilla ja lähdemme yhdessä miettimään millä tavoin voisin olla hänen tukenaan. Nuori oli keskeyttänyt opintonsa, mutta hän oli jo päättänyt hakea uutta opiskelupaikkaa korkeakoulusta. Hänellä oli myös hoitokontakti mielenterveyspalveluihin ja aktivoitu asiakkuus trans-poliklinikalle, mutta johtuen työntekijöiden vaihdoksista ja sairauslomista hänen hoitonsa eivät ole päässeet kunnolla alkaamaan. Tavoitteena onkin kulkea nuoren rinnalla, kunnes hän pääsee kiinnittymään palveluihin, lisäksi hän kaipaa päiviinsä sisältöä ja tekemistä.

Keskustelimmekin hänen kiinnostuksen kohteistaan ja harrastuksistaan. Suosittelin hänelle kunnassa toimivaa harrastekerhoa, johon hän olikin aikaisemmin osallistunut, mutta muutto

toiselle paikkakunnalle oli saanut tämän harrastuksen katkeamaan. Keskustelun aiheeksi nousi myös nuoren minäkuva ja se, kuinka hän on usein eri elämänvaiheissaan tuntenyt olonsa erilaiseksi ja ulkopuoliseksi. Vaikkakin tietämykseni transsukupuolisuudesta ja sukupuoliristiriidasta on vähäistä keskustelumme ei ollut kankeaa tai vaivanloista. Nuori on itse oman elämänsä asiantuntija ja hän kertoi minulle omista asioistaan omaan tahtiinsa ja minä toimin kuuntelijana, sekä myös oppijana.

Identiteetti liitetään kykyyn tarkastella itseään muiden silmin ja tapaan, joilla hän määrittää itseään suhteessa muihin, sekä sosiaaliseen ympäristöön. Nuorten kanssa työskentelevien tulee olla herkkä aistimaan vuorovaikutustarve, eli kohtaamisen kestoa, symmetriaa ja intensiteettiä. (Raatikainen 2018, 1.4.) Vaikkakin keskustelumme nuoren kanssa pysyi pintapuolisena ja huomasin, että luottamus välillämme on vasta rakentumassa mielestäni, tapaaminen sujui erittäin hyvin ja oli todella onnistunut kohtaaminen. Nuori itse määrittä tarpeensa keskustelulle ja ohjasi sen suuntaa, sekä sitä kuinka syvälle menemme, kun aiheena oli hänen oma rakentuva identiteettinsä.

iltapäivällä tapasin nuoren, joka oli ollut asunnottomana jo useita vuosia. Olimme onnistuneet löytämään hänelle nopeasti vuokra-asunnon, ja hän pääsisi muuttamaan asuntoon jo viikon kuluessa. Hän oli silmin nähden innoissaan siitä, että hän saa oman vuokra-asunnon ja asiat lähtevät pikkuhiljaa eteenpäin traumaattisten kokemusten jälkeen. Häntä myös hieman jännitti tuleva muutos, jonka kerroin olevan täysin ymmärrettävää. Hän oli viettänyt jo useamman vuoden aikaansa ystävien ja perheenjäsentensä sohvilla vailla vakinaista asuntoa. Puheeksemme tuli ensi viikolla oleva asunnottomien yö ja kysyinkin häneltä, onko hän identifioinut itseään koskaan asunnottomaksi, johon hän vastasi nopeasti, että ei ole ja hetken mietityään vastasi, ettei oikein osaa identifioida itseään mihinkään ja kokee olevansa hyvin erilaisessa tilanteessa kuin esimerkiksi ystävänsä.

40 %:lla 23-vuotiaista identiteetti on selkiintymätön tai osittain epäselvä. Tämä liittyy kokemukseen heikosta hyvinvoinnista ja motivaatio-ongelmista. (Marttinen 2017, 6.) Tukemalla työssäni nuorten hyvinvointia ja motivaation mahdollisuuden lisäämistä edesautan myös heidän identiteettinsä kehittymistä.

Illalla aktiviteettiryhmäämme osallistui kuusi nuorta, joka yllätti meidät kaikki, koska tarkoituksemme oli lähteä kuntoportaille. Aluksi mietimme onko kuntoportaot sellaista toimintaa, johon nuoret haluaisivat osallistua, mutta hyvän ryhmähengen ansioista nuoret halusivat antaa portaille mahdollisuuden. Matkalla portailta yritin keskustella nuorten aikuisten kanssa nuoruudesta ja kysyinkin jokaiselta kokevatko he olevansa vielä nuoria, vaikka ovatkin täysi-ikäisiä. Jokainen vastasi, että kokee olevansa nuori. Keskustelun jatkuessa kysyin, että milloin he kokevat nuoruuden päättyvän. Tämä aiheutti hieman enemmän pohdintaa ja nuoret

kertoivatkin, että se on yksilöstä riippuvaista, mutta silloin yleensä nuoruus loppuu kun on tarpeeksi kypsä.

Keskiviikko 12.10.2022

Päivä oli siitä hieman erilainen, että minulla ei ollut sovittuna yhtään asiakastapaamista, koska tiimillämme oli työnohjaus ja sovittu vierailu toisen paikkakunnan etsivien luokse. Mietinkin millä tavoin voin yhdistää viikon teemani aamun työnohjaukseen, mutta päätin keskittyä työnohjaukseen ilman, että lähdän johdattelemaan keskustelua viikon teeman tavoitteen mukaiseen suuntaan. Työnohjaus oli ollut tauolla keväästä asti ja kävimmekin hyvin laajalaisesti läpi tilannettamme etsivässä nuorisotyössä. Pohdimme keväällä työllemme asetettuja kehittämisen tavoitteita ja sitä olimmeko saavuttaneet tavoitteet. Tämän lisäksi kävimme läpi myös muutamia asiakascase tilanteita.

Iltapäivällä toisessa kunnassa tapaamisen keskustelun aiheeksi nousivat nuoret ja nuorten tilat, sekä asiakastyön menetelmät. Olimme tutustumassa nuorisotilalla järjestettävään kahvilaan, jossa toimii samalla myös Ohjaamo ja sitä vetää kunnan etsivä nuorisotyö. Kahvilan tarkoituksena on tarjota nuorille aikuisille paikka, johon he voivat tulla viettämään aikaa, mutta samalla tarvittaessa käyttää etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon palveluja.

Keskustelimme siitä, kuinka toimintaa, vapaa-ajanpalveluja ja tiloja kunnissa tarjotaan nuorille alle 18-vuotiaille ja esimerkiksi eläkeläisille, sekä työikäisille lapsiperheille, mutta täysi-ikäisten nuorten aikuisten mahdollisuudet ovat usein rajattuja. Kahvilan kävijöistä suurin osa oli vanhoja nuorisotilan kävijöitä, jotka eivät täysi-ikäistytyään saa osallistua nuorisotalon taloiltoihin. Vanhat nuorisotilan kävijät osaavat tulla paikalle ja ovat löytäneet kahvilan, sekä hyödyntäneet sitä tilana, jossa he voivat yhdessä viettää aikaa. Keskustelussa nousi kuitenkin esille se, että onko nuorisotila siltikään oikea paikka, mikäli yritetään tavoittaa kunnan kaikkia nuoria aikuisia. Monet kokevat nuorisotilat paikkana, johon ei enää täysi-ikäisenä pääse.

Suomen nuorisolaki määrittelee kaikki alle 29-vuotiaat nuoreksi, kun taas nuoret itse määrittävät nuoruuden 10 ja 20 ikävuoden välille (Myllyniemi & Berg 2013, 15). Yleisimmät määritelmät eivät kuitenkaan mainitse, että nuoruus loppuisi 18-vuoteen, jolloin nuoresta tulee aikuinen. Pohdimmekin yhdessä sitä miksi käsitys siitä, että nuorisotilat kuuluvat vain alaikäisten käyttöön on niin hallitseva useassa kunnassa.

Torstai 13.10.2022

Päivän ohjelmassani oli ryhmätoimintamme Olkkari ja useampi asiakastapaaminen, sekä asiakkaiden kanssa viestittelyä. Tavoite oli Olkkarissa keskustella nuorten kanssa nuoruudesta, ja siitä miten he kokevat nuoruuden, sekä miten he kokevat nuoruuden yhteiskunnassamme.

Olkkarissa oli tänään minun lisäksi vain yksi kollega ja hän halusi ottaa vastuuta ruuan laitosta, joten minulle jäi aikaa keskustella nuorten aikuisten kanssa. Yksi ryhmään osallistuja alkoi keskustelemaan hänen ajastaan peruskoulussa ja siitä, kuinka hän koki usein ulkopuolisuuden tunnetta, sekä kiusaamista.

Koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että oppilas joutuu jatkuvasti niin henkisen kuin fyysisen väkivallan kohteeksi koulussa tai muussa oppilaitoksessa. Kiusaamiseksi luokitellaan töniminen, lyöminen, haukkuminen tai muu pilkkaaminen, mutta myös seurasta pois sulkeminen sekä ilkeät puheet. Kaikki se tekeminen tai sanominen, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista on kiusaamista. Koulukiusaamiseen liittyy myös se, että sitä tapahtuu toistuvasti. Kiusaaja haluaa alistaa ja loukata toista yhdellä tai usealla eri tavalla. Kiusaajalle tyypillistä on oman edun tavoittelu, sillä hän aiheuttaa kiusatulle ahdistusta sekä epätoivoa. (MLL 2021).

Nuorelle koulukiusaaminen on mahdollinen traumaattinen kriisi koska se uhkaa hänen sosiaalista identiteettiään, turvaa ja fyysistä olemassaoloa. Seurauksena voi olla akuutteja psyykosomaattisia oireita kuten pahoinvointia, päänsärkyä, unettomuutta, ahdistusta ja pelokkuutta. Nämä oireet vaikuttavat vahvasti lapsen arkeen ja koulunkäyntiin esimerkiksi koulun välttelyllä. Kiusaamisen aiheuttamat pitkäaikaiset traumat voivat esiintyä vääristyneenä minäkuvana, sosiaalisten tilanteiden pelkona, itsetuhoisina ajatuksina tai tekoina. Nämä traumat voivat vaikuttaa ihmiseen pitkäaikaisesti koko elämän ajan. (Hamarus, Holmberg-Kalenius & Salmi 2015, 52-53).

Kiusaaminen voi vaikuttaa myös terveyteen aikuisena. Yleisimpiä oireita ovat masennus, pelko sekä muut mielenterveyden oireilut (Kellomäki 2018). Kiusatulla voi aikuisena olla vaikeuksia luottaa uusiin ihmisiin tai kokea vaikeuksia solmia ystävyysuhteita. Tietynlaiset käytös- tai ajatusmallit näkyvät siinä, mihin kiusaaminen on kohdistunut. Esimerkiksi jos kiusatun ulkonäköä on arvosteltu, voi kiusatulla aikuisena olla seksuaalisuuteen liittyviä kielteisiä käyttäytymismalleja. (Sinnemäki 2020.)

Oli selvää, että kyseisellä nuorella koulukiusaaminen oli vaikuttanut myös aikuisiällä tämän terveyteen ja hyvinvointiin. Keskustelun aikana myös muut nuoret jakoivat kokemuksiaan kiusaamisesta ja nuoruuden vastoinkäymisistä, sekä pohtivat millä tavoin ne ovat vaikuttaneet elämään aikuisiällä. Vaikkakin keskustelu ryhmässä sujui hyvin ja kaikki kertoivat omista kokemuksistaan, niin kiusaamisesta ja muista lapsuuden ja nuoruuden traumoista puhuminen oli myös raskasta. Tilanteesta muodostui eräänlainen vertaisryhmä, jossa nuoret jakoivat ja kuuntelivat toistensa kokemuksia, sekä pohtivat millä tavoin niistä voi päästä eteenpäin ja mitä niistä voidaan ottaa opiksi.

Vertaisryhmä luo tilan, jossa kaikki osallistujat ovat kokeneet kiusaamista ja ymmärtävät toisiaan paremmin kuin ei-kiusatut. Ryhmä luo vastavuoroisen tilanteen, jossa kiusattu pääsee

kertomaan mutta myös tukemaan muita, tämä vahvistaa omanarvontunnetta. Se toimii myös turvallisena tilana kokeilla sosiaalisia tilanteita ja jopa mahdollisuuden löytää uusia ystäviä tukiverkoksi vertaisryhmän loputtua. Keskustelut auttavat ymmärtämään, että ei ole ainoa, joka on kokenut kiusaamista. Kiusaaminen luo turvattomuuden tunteen sen kokijassa, mutta sen jakaminen voi mahdollistaa turvallisuuden tunteen palautumisen. Sen avulla voi hyväksyä kiusaamisen kokemuksena itsensä syyttämisen sijaan. Tämä parantaa itseluottamusta ja antaa myös toivoa selviytymisestä. Ryhmätyöskentely voi kuitenkin myös olla raskasta, koska se tuo kiusaamisesta aiheutuneet tunteet uudelleen pintaan. (Hamarus, Holmberg-Kalenius & Salmi 2015, 101-111.)

Nuoruudessa kiusaaminen voi olla mahdollinen traumaattinen kriisi, joka voi haitata kasvua ja kehitystä kohti aikuisuutta. Olen huomannut, että suurella osalla nuorista aikuisista, jotka ha-
keutuvat asiakkuuteeni on ollut nuoruudessaan tapahtumia, joita he eivät ole voineet käsi-
tellä itsenäisesti. Tunnistettuani kyseiset tilanteet tehtäväni on auttaa nuorta saamaan apua
ja tukea tilanteeseen, jotta hänen kehitysvaiheensa kohti aikuisuutta saa turvallisen ja va-
kaan perustan.

Perjantai 14.10.2022

Viikon päätteeksi luvassa oli tiimini yhteinen reflektio ja asiakastapaamisia. Maanantai oli maailman mielenterveyspäivä ja kuluvana viikkona nuorten mielenterveys on näkynyt organi-
saatiomme teemana, joten päivän tavoitteeni onkin pohtia ja tutkia nuorten mielenterveydel-
lisiä haasteita nyky-yhteiskunnassamme.

Ensimmäisellä asiakastapaamisella tarkoituksemme oli yhdessä nuoren kanssa tehdä hänen tu-
lemaan muuttoonsa liittyviä käytännön asioita, mutta emme valitettavasti saaneet hänen
uutta vuokrasopimustaan, joten jouduimme siirtämään asian alkuviikolle. Meille jäi aikaa kes-
kustella kuitenkin nuoren mielenhyvinvoinnista. Yhtenä tavoitteena nuoren kanssa on ollut,
että haemme yhdessä apua hänen kokemaansa masennukseen, sekä ahdistukseen. Olemme
sopineet yhteisiä aikoja, jolloin menemme terveyspalvelujen matalan kynnyksen vastaan-
otolle, mutta nuori on perunut tapaamiset. Hän on kertonut, ettei ole valmis vielä ottamaan
apua vastaan. Olemme sopineet, että menemme palveluihin yhdessä, kun hänestä tuntuu,
että on valmis ottamaan apua vastaan. Tänään hän jälleen pohti olisiko hän valmis ja halusi
tietää mitä vastaanotolla käytännössä tehdään. Kerroin millä tavalla hoitajan ja sosiaaliohjaa-
jan tapaaminen yleensä etenee ja millainen olisi hänen mahdollinen palvelupolkunsa. Nuori
pohti myös sitä, millä tavoin käsittelemättömät asiat vaikuttavat hänen tulevaan opiskelu tai
työelämään.

Nuoruuden ikävaihetta tunnetusti leimaa nopea fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kasvu ja
kehitys. Muutosten ollessa nopeita ne voivat hämmentää nuorta ja yksittäiset tunne-elämän
oireet heijastuvat eri kehitysvaiheissa. Eri tutkimusten mukaan n. 20-25 % nuorista kärsii

jostain mielenterveydellisestä häiriöstä ja ne ovat nuorten tavallisimpia terveysongelmia. Kehityksen arvioinnissa tarkastellaan nuoren toimintakykyä eri asioissa kuten koulusuoriutuminen, terveydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen, ihmissuhteet ikätovereihin ja aikuisiin. Oireiden ja häiriöiden varhainen tunnistaminen on tärkeää, jotta ongelmien pitkittymiseltä ja vaikeutumislta vältytään, koska muussa tapauksessa nuoren kehitys voi juuttua paikalleen. (THL 2022c.)

Keskustelimme nuoren kanssa siitä millä tavoin hänen kokemansa traumat, ja mielenterveyden häiriöt voivat vaikuttaa tulevaisuudessa, jos niitä ei hoida ja millä tavalla ne vaikuttavat yleiseen terveyden ja hyvinvointitilaan. Sovimme yhdessä nuoren kanssa, että muuttoon liittyvien asioiden hoitamisen jälkeen lähdemme yhdessä tekemään töitä menetelmällisesti, jotta tavoite mielenterveydenpalvelujen piiriin pääsemiseksi onnistuisi.

Tiimimme reflektiossa keskustelimme asiakkaista ja kävimme läpi kulunutta viikkoa. Sain hyvää palautetta siitä millä tavoin olin ohjannut torstaina keskustelua nuoruudesta, traumaista ja koulukiusaamisesta. Reflektiossa on tarkoitus, että käymme asiakastilanteitamme läpi ja ne ovat hyvä tilaisuus saada myös kollegojen mielipiteitä ja ammatillisia näkemyksiä. Reflektiossa nousi esille nuori asiakkaani, jonka traumaattiset kokemukset ja tapahtumat ovat saaneet myös julkisuutta. Keskustelimme yleisellä tasolla nuoruudesta ja siitä millä tavoin erilaiset kokemukset nuoruuden vaiheissa vaikuttavat kasvuun ja kehitykseen, sekä miten voimme tukea nuorta näiden elämänkriisien kokemusten jälkeen, jotta ne eivät vaikeuta kehitystä kohti aikuisuutta ja vanhuutta. Työmme on nuoruutta tukevaa ja ohjaavaa, mutta ei niinkään viitekehyselstään korjaavaa ja keskustelimmekin siitä, ettemme voi olla korvaamassa mielenterveydenpalveluja. Keskustelumme usein nuorten kanssa vakavista asioista, mutta emme ole psykoterapeutteja, lääkäreitä tai sairaanhoitajia, joten nuoren ohjaaminen oikeaan palveluun takaa sen, että hän saa parhaan mahdollisen avun kehitykselleen.

Viikkoanalyysi

Kun analysoin viikkoa, sille asettamiani tavoitteita ja nuoruutta, niin ensimmäisenä mieleeni tulee kuinka haavoittuvassa asemassa juuri nuoret ovat kasvun ja kehityksensä takia. Identiteettiään määrittelevien nuorten mielenterveydelliset ongelmat ovat yleisiä ja elämänkriisin vaiheet tuntuvat raskailta ja jopa mahdottomilta tehokkaan yhteiskunnan paineessa. Viikon aikana pohdin nuorten ongelmia, jotka ovat johtaneet asiakkuuteeni juuri nuoruutta ajatellen ja teoreettista tietoa hyväksi käyttäen opin millä tavoin kriisit ja traumat vaikuttavat juuri nuoruuden vaiheessa.

Hyppönen, Paananen ja Liuska (2019) kirjoittavat artikkelissa nuorista nyky-yhteiskunnan paineissa, nykypäivän suorituspaineista ja vaatimuksista, jotka asettavat nuorten psyyken koetukselle. Opiskelujen aiheuttamat paineet alkavat nuorella jo aikaisessa vaiheessa lisäksi jatkuva kilpailu, murrosiän tunnemyllerrykset ja sosiaaliset suhteet haastavat aikuisuuteen

kasvamista. Nuoruudessa ja kasvussa, sekä kehityksessä on jo itsessään painetta. Mikäli nuori kokee tässä elämänvaiheessa kriisin tai trauman, johon hän ei saa apua tai tukea turvallinen kehittyminen on vaarassa.

Ågrenin (2013, 18) mukaan Tommi Hoikkala (1993) on todennut, että yleinen elämänkulun malli on lineaarinen; nuoruus-aikuisuus-vanhuus-kuolema. Hoikkalan mukaan malli on institutionaalinen, joka ilmenee esimerkiksi oppilaitoksilla, joilla on olemassa tietynlaiset sisäänotto- ja poispäästöikärajat, joihin mennessä yksilön tulee olla suorittanut eri ikävaiheiden kautta eri tehtävät ja sisäistänyt tietyt taidot ja ominaisuudet. Mallissa ilmenee myös normatiivisuus, sillä se määrittää, missä vaiheessa yksilön pitää olla saavuttanut mitään. Ågrenin teoksen mukaan aikuisuus saavutetaan nuorten näkökulmasta tietyillä teoilla, tapahtumilla, asemilla ja rooleilla, joita tulee vastaan normaalin elämänkulun aikana.

Nuorilla aikuisilla, jotka ovat asiakkuudessani aikuisuuteen kasvaminen ja kehittyminen voi olla hidastunut juuri normatiivisuutta ajatellen. Useimmat nuoret aikuiset, joita tapaan ovat vailla toisen asteen koulutusta ja tietyt teot, sekä tapahtumat, joita muut heidän ikäisensä nuoret aikuiset ovat elämänkulun aikanaan saavuttaneet, ovat jääneet asiakkaideni saavuttamattomiin. Nuoret aikuiset kertovat minulle usein, kuinka he vertailevat itseään muihin tuntemiinsa nuoriin ja kuinka he kokevat epäonnistuneisuutta, koska he eivät ole ylittäneet yhteisön asettamiin tavoitteisiin. Työssäni etsivänä nuorisotyöntekijänä en siis vain auta nuoria saavuttamaan tiettyjä tavoitteita, jotka yhteiskunta on heille asettanut, vaan kokonaisvaltaisesti tuen heidän kasvuaan kohti aikuisuutta, sekä oman identiteetin määrittymistä. Ammatillinen kehittyminen kohti nuoruuden asiantuntijuutta ja nuorten ohjaaminen, sekä rinnalla kulkeminen vaati lähestymistä nimenomaan nuoruuden näkökulmasta, eikä vain ongelman ratkaisijana tai niiden korjaajana.

3.7 Viikko 7: Ehkäisevä päihdetyö

Viikkosuunnitelma

Viikon aikana tavoitteeni on pohtia ja selvittää nuorisoalan lähestymiskulmaa päihdetyöhön ja millä tavalla ehkäisevätyö näkyy työskennellessäni etsivässä nuorisotyössä. Tarkoitukseni on nostaa esille nuorisoalan ehkäisevän päihdetyön näkökulmia ja tarkastella miten voin toimia tavoitteellisemmin ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta työskennellessäni nuorten aikuisten kanssa.

Nuorten parissa ehkäisevän päihdetyön tarkoituksena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tukemalla päihitteettömiin elämäntapoihin, sekä vähentää päihteiden käytöstä aiheutuvia haittoja (Pylkkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 3). Päihdetyö on minulle ennestään tuttua edellisistä työpaikoistani ja minulla on vankkaa alan koulutusta. Päihdetyö jaotellaan kuitenkin usein ehkäisevään päihdetyöhön ja korjaavaan päihdetyöhön. Aikaisemmat kokemukseni

on enemmänkin korjaavan päihdetyön puolelta, joten pyrin kehittämään ammattitaitoani ehkäisevän työn näkökulmasta nuorisosalalla laadukkaita päihdekasvatuksen materiaaleja hyväksi käyttäen.

Maanantai 17.10.2022

Maanantaina oli valtakunnallinen asunnottomien yö ja olin ollut mukana suunnitteluryhmässä, jossa tapahtumaa järjestettiin yhdessä eri toimijoiden kanssa. Asunnottomuus ja päihteet liitetään usein yhteen vaikkakin asunnottomuudessa ei suinkaan ole aina kysymys päihdeongelmasta. Tiesin kuitenkin, että tapahtumaan on tulossa useampi päihde- ja asunnottomuustyötä tekevä ammattilainen, sekä vertaistyöntekijöitä ja kokemusasiantuntijoita, joten tavoitteenani olikin keskustella laajasti tapahtumaan osallistuvien kanssa ehkäisevästä päihdetyöstä ja siitä, miten se tulisi juuri heidän mielestään toteuttaa.

Päihdetyössä ei olla riittävästi keskitytty pohtimaan työnjakoa ja sisällöllisiä eroavaisuuksia ehkäisevän ja korjaavan päihdetyön välillä. Korjaavaan työhön on panostettu resursseja selkeästi enemmän ja ehkäisevä työ on jäänyt osittain sen varjoon. Ehkäisevän päihdetyön epäselvä rooli on nähtävissä kaikilla yhteiskunnallisilla tasoilla ja sen asema on sirpaloitunut sen sijaan, että sillä olisi vahva jalansija palvelutuotannossa. (Pylkkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 9.)

Huomasin keskustellessani kokemusasiantuntijoiden ja erilaisten vertaistoimintaan pohjautuvien yhdistysten jäsenten kanssa, että epäselvät roolit ehkäisevän ja korjaavan työn välillä tulivat esiin myös arkisissa keskusteluissa. Aloitimme keskustelemaan siitä millä tavoin ehkäisevää päihdetyötä pitäisi toteuttaa heidän näkemyksensä mukaisesti, mutta pian keskustelu kääntyi vertaistoiminnan hyötyihin korjaavan päihdetyön osalta.

Keskustelujen edetessä termimme kääntyivät enemmänkin päihdekasvatukseen ja millä tavoin kokemusasiantuntijuutta tulisi hyödyntää. Saimmekin sovittua, että järjestämme paikallisen yhdistyksen kanssa esimerkiksi yhteisiä biljarditurnauksia ja erilaisia ehkäisevään päihdetyöhön keskittyneitä kohtaamisia nuorten kanssa. Ehkäisevä päihdetyö ja laadukas päihdekasvatus kuuluvat osaksi etsivää nuorisotyötä, mutta tekemällä yhteistyötä alueella toimivien toimijoiden kanssa pystymme tehostamaan toimintaamme ja tuomaan näkyvyyttä, sekä tietoa päihteistä ehkäisevästi ja haittoja vähentävästi.

Kansalaisjärjestöjen ja kolmannen sektorin palveluiden rooli ehkäisevässä päihdetyössä on merkittävässä roolissa. Kansanterveysjärjestöt luovat toiminnallaan hyvinvointia ja terveyttä, sekä ovat mitä mainioin kumppani kunnille päihdehaittojen ehkäisyssä. Järjestöjen ja yhdistysten pääasiallisista toimintamuodoista yleisimpiä ovat tuen ja vertaistuen antaminen sekä valistus ja tiedon jakaminen. (Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 2014, 22.)

Tiistai 18.10.2022

Päivän ohjelmassani oli kaksi asiakastapaamista, joista toinen liittyi vahvasti viikon teemaani. Ehkäisevä päihdetyö on osa terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä, jonka tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteidenkäytöstä aiheutuvia haittoja (THL 2020b). Tavoitteenani oli keskustella asiakkaan kanssa tämän päihteidenkäytöstä ja keskustelun avulla vähentää käytöstä johtuvia haittoja.

Tapaamisen alussa hoidimme yhdessä virastoasioita, jonka jälkeen otin keskustelun aiheeksi asiakkaan päihteiden käytön. Asiakas on kertonut minulle jo ensimmäisillä tapaamisilla avoimesti päihteiden käytöstä ja kertonut, ettei koe päihteiden käyttöä ongelmana vaan lääkitsee itsenäisesti neuropsykiatrista häiriötään, koska hän ei saa tarvittavia lääkkeitä reseptillä. Olemme yhdessä hakeutuneet terveystalvelujen piiriin, mutta asiakkaan huumeseulojen positiivisuuden vuoksi tarvittavaa hoitoa ei ole voitu aloittaa. Asiakas ei myöskään ole suostuvainen päihdehoitoon.

Tarkoitukseni keskustelussa oli tuoda esiin huumausaineiden suonensisäisen käytön haittoja perustuen tutkittuun tietoon ja tieteellisiin näyttöihin, sekä keskustella siitä millä tavoin huumeiden käyttö vaikuttaa hänen omaan, sekä läheistensä elämään. Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään antamaan tietoa päihteistä ja niiden vaikutuksista ja motivoimalla ihmisiä tekemään hyvinvointia edistäviä valintoja (THL 2020b).

Pohdimme yhdessä millä tavoin päihteiden käyttö vaikuttaa hänen tulevaisuuteensa ja mitä haittoja se on jo aiheuttanut. Kävimme yhdessä läpi myös mahdollista hoitopolkua, mikäli hän päättäisi, että haluaa lopettaa päihteiden käytön ja aloittaa neuropsykiatrisen häiriön hoitamisen hoitosuunnitelman mukaisesti.

Pohdin keskustelumme jälkeen millä tavoin käymäni dialogi asiakkaan kanssa eroaa korjaavasta päihdetyöstä, ja mikä siitä teki ehkäisevää päihdetyötä. Ehkäisevässä päihdetyöhön kuuluu päihteiden käytöstä johtuvien haittojen vähentäminen, niin kuin se kuuluu myös korjaavaan työhön, jossa päihdehoito voi olla haittoja vähentävää. Päihdetyön kokonaisuuteen kuuluu myös riskiehkäisy, joka on jaoteltu ehkäisevän ja korjaavan päihdetyön välimaastoon.

PÄIHDETYÖ		
EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ		KORJAAVA PÄIHDETYÖ
YLEINEN EHKÄISY	RISKIEHKÄISY	PÄIHDEHOITO

Kuvio3: Päihdetyön kokonaisuus (Pylkkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 9.)

Päihdetyön määritellään yläkäsitteeksi, joka jakautuu taas ehkäisevään ja korjaavaan työhön. Käytännön toiminnalla se on edelleen jaettavissa kolmeen päihdetyön muotoon, jotka ovat yleinen ehkäisy, riskiehkäisy ja päihdehoito. Kussakin muodossa käytetään niihin tarkoitettuja työmenetelmiä, joiden valinta riippuu tavoitteista ja kohderyhmän tarpeista. Käytännön rajalinjat työmuotojen välillä eivät ole aina ehdottomia. Olennaisinta on, että ammattilainen pystyy hahmottamaan, mikä työmuoto on ensisijaisesti hänen kulloisessakin työssään. (Pylkkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 8.)

Riskiehkäisy ja yleinen ehkäisy kuuluvat työhöni etsivänä nuorisotyöntekijä, mutta päihdehoitollista työtä emme toteuta, vaan ohjaamme nuoret asiakkaat tarvittaviin palveluihin. Korjaavassa päihdetyössä ollaan osana moniammatillista verkostoa ja tehdään yhteistyötä terveyden- ja päihdehuollon palvelujen kanssa kulkemalla nuoren rinnalla.

Keskiviikko 19.10.2022

Päivälle olimme sopineet yhteisen tapaamisen alueella toimivan yhdistyksen kanssa ja tarkoituksemme oli kehittää yhdessä ryhmätoimintaamme. Ryhmätoiminnan kehittäminen oli osana kokonaistavoitettani ja tavoite on edennyt suunnitelmallisesti. Tarkoituksemme on yhdistää etsivän nuorisotyön ja yhdistyksen ryhmätoimintaa, sekä tehdä enemmän yhteistyötä uusia ryhmiä suunnitellessa. Yhteistyön tarkoituksena on myös toimia työpareina erilaisissa yhdisteissä ryhmätoiminnoissa ja tutustuttaa ryhmiin osallistuvia nuoria alueella toimiviin erilaisiin ryhmiin, jotta päivissä olisi enemmän mielekästä tekemistä.

Viikon teemani osalta aloin suunnittelemaan ehkäisevän päihdetyön esitystä. Olin jo alustavasti keskustellut toisen asteen oppilaitoksen kanssa, että voisin käydä pitämässä TUVA-koulutukseen osallistuville nuorille teemallisen tunnin päihdeistä. Lähdin suunnittelemaan tunnin toteuttamista ja tekemään PowerPoint -esitystä sen tueksi. Tarkoitukseni on tulevilla teema-tunnilla keskustella erilaisista päihdeistä ja jakaa niistä faktoihin perustuvaa tietoa vuorovai- kutuksellisen päihdekasvatuksen keinoin, eikä niinkään valistaa ja pelotella.

Ehkäisevän päihdetyön perustana toimii laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (2015/523) ja lain toimeenpanoa ohjaa ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2015-2025. Laadukas ehkäisevä päihdetyö perustuu tietoon seurantaan ja arviointiin. Onnistunut ehkäisevä päihdetyö edellyttää monelle hallinnonalalle ja yhteiskunnan sektorille ulottuvaa yhteistyötä. Vastuu ehkäisevästä päihdetyöstä on kunnilla ja työtä tehdään yhteistyössä suunnitelmallisesti ja kohdennetusti eri-ikäisten ihmisten arkiympäristöissä. (Markkula 2021.)

Torstai 20.10.2022

Torstai on ryhmäpäivä ja Olkkari -ryhmässä tarkoitukseni oli tutkia millä tavoin viikon teema näkyy ryhmätoiminnassamme, sekä kysyä nuorten kokemuksia ehkäisevästä päihdetyöstä. Tavoitteeni oli myös iltapäivästä perehtyä EHYT Ry:n toimintaan. EHYT on valtakunnallinen ehkäisevän päihde- ja pelihaittatyön asiantuntijajärjestö. EHYT tarjoaa internet sivuillaan työkaluja, materiaaleja ja menetelmiä eri kohderyhmille.

Olkkarin alkaessa piirsimme ja pelailimme nuorten kanssa yhdessä ison pöydän ääressä. Olkkarissa ei ole erillistä sääntöä, ettei sen aikana saisi keskustella päihteistä ja usein nuoret keskustelevatkin alkoholin nauttimisesta ja siitä mitä ovat viikonloppuna tehneet. Kerroin heille, että tämä särähtää aina korvaani, koska olen työskennellyt päihdepuolella, jossa yleensä päihteistä keskustelua pyritään rajoittamaan ja niin sanottu kuiva naukkaus on kiellettyä.

Aloimme keskustelemaan millä tavoin erilaiset päihteet, pääosassa alkoholin käyttö vaikuttaa hyvinvointiin ja arjessa jaksamiseen. Tupakointi ja nuuskan käyttö nousivat myös keskustelun aiheeksi. Kun kysyin nuorilta, koska he ovat viimeksi törmänneet ehkäisevään päihdetyöhön kaikki vastasivat, että koulussa on valistettu päihteidenkäytöstä, mutta muualla he eivät ole törmänneet päihdekasvatukseen. Etuna kouluissa tehtävässä ehkäisevässä päihdetyössä on, että se tavoittaa koko ikäluokan. Toisaalta kuten useimmilla etsivän nuorisotyön asiakkailta ei ole toisen asteen koulutusta, joten ehkäisevä päihdetyö on tavoittanut heidät viimeksi yläkoulussa, josta voi olla jo vuosia aikaa. Ryhmän jälkeen aloinkin pohtimaan olisiko osalla asiakkaistamme tarvetta ehkäisevän päihdetyön ryhmään, jolloin huoli päihteitä käyttävistä nuorista olisi ennakoivaa ennen kuin korjaavaa työtä tarvitaan.

Perjantai 21.10.2022

Tänään päiväni oli hieman erilaisempi verrattuna tavalliseen työpäivään. Aloitin työni yhteisellä etäpalaverilla etsivien tiimin kanssa, mutta tarkoitukseni oli mennä työpaikalle vasta iltalla, koska järjestimme 18-29-vuotiaille nuorille avointa Olkkari toimintaa ilta yhdeksästä puoleen yöhön. Toiminnan yksi tavoite olikin järjestää nuorille perjantai-illaksi tekemistä ja avointa olohuone toimintaa ilman päihteitä.

Nuorten sosiaalinen vahvistaminen on osa nuorten ehkäisevää päihdetyötä. Nuorten elämäntilanteiden, asenteiden ja käyttäytymisen arviointi päihteiden käyttöön altistavien riskitekijöiden näkökulmasta on olennaista. Päihteiden käyttöä suojaavat tekijät liittyvät yleisesti nuoren sosiaalisiin suhteisiin ja elinympäristöön. Päihdetyössä yleinen ehkäisy tähtää suojaavien tekijöiden vahvistamiseen. Suojaavat tekijät vahvistavat nuorta ja kannustavat oikeaan suuntaan. (Pylkkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 13.)

Yleisten sosiaalisten taitojen vahvistaminen toimii myös ehkäisevänä päihdetyönä, koska niiden puuttuminen on riskitekijänä päihdeongelman syntymiselle. Ilta olikin monelta osalta menestys ja nuoret kertoivat hyvää palautetta siitä, että avointa iltatoimintaa pitäisi olla

enemmän tarjolla, koska täysi-ikäisenä vaihtoehtoinen paikka, jossa voi viettää aikaa on aniskeluravintola. Paikalle tuli paljon nuoria, jotka eivät ole etsivän nuorisotyön asiakkuudessa vaan ovat käyttäneet nuorisotiloja ollessaan alaikäisiä. Heiltä palaute oli erittäin positiivista ja suuri osallistujien määrä toi mukavasti eloa iltaan.

Viikkoanalyysi

Kun analysoin viikkoani ja vertaan sitä opinnäytetyön kokonaistavoitteisiin ymmärsin, että viikon teemani oli kehittänyt kaikkia osa-alueita kokonaistavoitteessani. Yksilötyöskentelyn osalta sain laajasti tietoa, työkaluja ja menetelmiä ehkäisevään päihdetyöhön. EHYT Ry:n laajan materiaalin ansioista sain uusia ideoita millä tavoin voin pystyn vaikuttamaan päihdekulttuuriin ja yksilön asenteisiin omassa työssäni ehkäisevällä asenteella.

Ehkäisevää päihdetyötä tehdessä yksittäisen nuoren kanssa sosiaalinen vahvistaminen on itsetunnon ja arvomaailman vahvistamista, yleinen ehkäisy on yksilöllisten valintojen korostamista, ja riskiehkäisyssä menetelmällisesti toimivat henkilökohtainen tuki ja kuntoutukseen ohjaus (Pyökkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 16.) Pelottelulla ja äärettömällä valistamisella ei nuoren kanssa pysty rakentamaan luottavaa suhdetta ja toiminnalla on hyvin vähän tekemistä ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Ryhmätoiminanna tavoitteen osalta saimme viikon aikana kokeiltua uutta ryhmää, jolla on vahva viikon teeman mukainen ideologia. Tapahtuma sai niin positiivista palautetta, joten uskon, että lähdemme kehittämään ja vakiinnuttamaan tätä toimintaa yhdessä erityisnuorisotyön kanssa. Tulevaisuudessa voisimme tehdä yhteistyötä myös asunnottomien yössä saamieni yhdistysten kontaktien kanssa, joka vahvistaisi ryhmässä tapahtuvaa päihdekasvatusta.

Opinnäytetyön tavoitteenani on myös toisen asteen oppilaitosten yhteistyön parantaminen, ja viikon aikana aloitin tekemään teemallista esitystä, jonka tulen kuluvin viikkoina vetämään vuorovaikutuksellisesti ryhmässä. Ryhmäperustaisessa päihdekasvatuksessa kouluissa on hyötynä suuren joukon tavoittaminen. Sen pää piirteisiin kuuluu tiedon tarjoaminen, elämän taitoja ja arvoja käsittelevä keskustelu, sosiaalisen paineensietokyvyn opetteleminen, päihdetörmien toimintatapojen esille nostaminen ja vertaiskasvatuksen, sekä vertaistuen hyväksikäyttö (Pyökkänen, Viitanen & Vuohela 2009, 21.). Aionkin suunnitelmallisesti rakentaa teemallisen tunnin, jossa säilyy vuorovaikutus, enkä vain valistaa päihdeiden haitoista.

Viikon tavoitteeni oli perehtyä päihdetyön ehkäisevään puoleen, koska korjaavasta päihdetyöstä minulla on jo kokemusta aikaisemmalta työhistorialtani ja nykyinen työni ei ole päihdehoidollista työtä vaan se keskittyy yleiseen ehkäisyyn ja riskiehkäisyyn. Mielestäni onnistuin viikon tavoitteessani hyvin ja ymmärsin kuinka suuressa roolissa ehkäisevä päihdetyö on osana etsivän nuoristyön toimintakulttuuria.

3.8 Viikko 8: Työhyvinvointi

Viikkosuunnitelma

Viikon teemaksi valitsin työhyvinvoinnin. Idea viikon teemaan lähti keskustelusta kollegoideni kanssa, kun pohdimme mitkä erilaiset teemat tukevat opinnäytetyöni tavoitteiden täyttymistä. Työhyvinvointi on kokonaisuus, joka vaikuttaa niin yksilö, kuin ryhmätyöskentelyyn ja hyvinvoiva työntekijä ja tiimi tarjoavat parhaan avun ja tuen niille nuorille aikuisille, jotka sitä tarvitsevat.

Työhyvinvointiin kuuluu myös mahdollisuus turvalliseen työskentelyyn, joten viikon aikana pohdin etsivän nuorisotyötä myös työturvallisuuden näkökulmasta. Tavoitteeni on tarkastella millä tavoin työhyvinvointi toteutuu organisaatiossamme ja tutkia olisiko siinä mahdollisesti jotain kehitettävää. Tarkoitukseni on tutustua erilaisiin työhyvinvointia tukeviin rakenteisiin ja pohtia työntekijöiden, sekä työnantajan rooleja työhyvinvoinnin toteutuksessa.

Viikon aikana pyrin keskustelemaan tiimini ja esihenkilöni kanssa juuri etsivän nuorisotyön työhyvinvoinnista, mutta tarkastelemaan sitä myös koko nuorisotyön näkökulmasta. Nuorisotyön muutokset vaikuttavat myös suoranaisesti työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen, joten aiheesta on hyvä keskustella koko työyhteisön ja erilaisissa työtehtävissä toimivien kollegojen kanssa.

Maanantai 24.10.2022

Etsivässä nuorisotyössä arki muodostuu vaativista työtilanteista ja erilaisista kokemuksista, sekä kohtaamisista nuorten kanssa. Työssä on mahdollisuus toteuttaa itseään omien vahvuuksien mukaisesti, mutta myös riski kokea myötätuntouupumusta. Työohjauksen, työturvallisuuden huomiointi, ammatillinen johtaminen ja toimivat organisaatorakenteet tukevat työntekijää ja auttavat tätä jaksamaan työssään. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 55.)

Päivän ohjelmassani oli maanantain yhteinen tiimi ja koko organisaation palaveri iltapäivällä. Otin päivän tavoitteeksi pohtia ja tarkkailla niitä positiivisia voimavaratekijöitä, jotka edistävät työhyvinvointia. Tiimissä kävimme läpi tulevaa viikkoamme ja ymmärsinkin, kuinka selkeä työnkuva ja tavoitteet työssä ovat voimavaratekijöitä, jotka kehittävät työhyvinvointia.

Työhyvinvointi kytkeytyy koko organisaatioon ja siellä työskentelevien ihmissuhteiden toimivuuteen. Sosiaalisilla suhteilla ja niiden laadulla onkin vaikutusta yksilön työhyvinvointiin. Työntekijöiden kokemaa työhyvinvointia tai pahoinvointia voi siirtyä esimerkiksi kollegoille, kotiin tai asiakkaisiin. Asiakkaiden haastavuus voi olla uhka työhyvinvoinnille, mutta myönteiset asiakaskontaktit toimivat taas voimavaratekijöinä, jotka voivat vahvistaa työhyvinvointia. (Mäkiniemi, Bordi, Heikkilä-Tammi, Seppänen & Laine 2014, 20.)

Organisaatiomme yhteiset palaverit, tiimimme viikoittainen aloitus palaveri, sekä reflektio toimivat vahvasti työhyvinvointia vahvistavana ja auttavat tekemään haastavista asiakaskoh- taamisista helpompia. Tämän lisäksi meillä on säännöllinen työnohjaus, jossa voimme tarpeen mukaisesti käydä läpi haastavia asiakastilanteita tai muita askarruttavia tilanteita työyhteisössä, kuten erilaisia muutoksia.

Voimavaratekijänä toimii myös työmerkityksellisyys ja se, että työ tuntuu mielekkäältä. Pohdin yhdessä muiden työntekijöiden kanssa niitä positiivisia asioita, jotka tukevat mielekästä työskentelyä ja ymmärsin, että kuormitustekijöistä keskustellaan useimmiten enemmän, joten voimavaratekijöihin ei kiinnitä yhtä helposti huomiota. Palaan kuormitustekijöihin viikon aikana.

Päivän aikana keskusteluissa nousi valtavasti esille erilaisia positiivisia voimavaratekijöitä, joita olen jo maininnut. Näiden lisäksi organisaatiossamme on työntekijöiden työkyvyn ylläpitoon ja terveyden edistämiseen tarkoitettuja teemapäiviä, sekä meille on annettu mahdollisuus käyttää mm. erilaisia liikuntapalveluja osana työaikaa. Keskusteluissa esille nousi myös työvuorot ja työajat, joihin voimme itse vaikuttaa. Tämän lisäksi pidän henkilökohtaisesti tärkeänä työhyvinvoinnin kannalta myös työtiloja ja työvälineitä. Jotta voimme tehdä laadukasta työtä työvälineemme tulee toimia moitteitta. Tämänkin pienen mutta tärkeän asian työhyvinvoinnin kannalta ymmärsi tänään käytännössä, kun tietotekniset laitteemme eivät toimineet kunnolla ICT-tuen ongelmien takia.

Tiistai 25.10.2022

Koska työpäiväni oli tänään olemaan nopea tempoinen ja pitkä niin tavoitteeksi seuraavalle kahdelle päivälle onkin hyvä ottaa työn kuormittavuuden tarkkailu, sekä millä tavoin pysymme ennakoimaan kuormittavuutta ja parantamaan työhyvinvointiamme. Omien rajojen tunnistaminen kuormittavuuden osalta on erittäin tärkeää ja myös tiimin tukeminen haastavissa tilanteissa, jotta kuormittavasta tilanteesta seuranneet negatiiviset tekijät eivät heijastu seuraavaan asiakastapaamiseen.

Etsivän nuorisotyön arjen rakenteissa tulee olla säännöllisesti aikaa aktiiviseen työtapahtumien ja tunnekuorman purkamiseen. Näihin tulee kiinnittää huomiota jo ennen kuin jaksamisessa havaitaan haasteita. Arjessa tulee olla aikaa ja resursseja työyhteisön kehittämiseen, vertaistukeen ja verkostoihin osallistumiseen, sekä jaksamisesta huolehtimiseen ja osaamisen ylläpitoon ja kouluttautumiseen. (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 56.)

Työssä itse ohjautuvuus on tärkeässä osassa ja vastaamme itse asiakastapaamisten, verkostojen, sekä muihin työhön liittyvien asioiden aikataluttamisesta. Olemmekin tiimissä yhteisesti keskustelleet pyrkivämme siihen, ettemme tapaa yli kolmea nuorta päivässä, koska työpäivään sisältyy myös keskustelut puhelimitse asiakkaiden kanssa, sekä tavoittelut ja erilaiset

sidosryhmien tapaamiset. Tänään ohjelmassani oli kaksi eri tapaamista asiakkaiden kanssa eri puolella kaupunkia ja illalla ryhmätoimintaa.

Tauottaminen on tärkeää ja huomioinkin ennen illan ryhmän alkamista, että pidin taukoa, koska muuten päivän aikana olleet haasteellisemmat asiakaskohtaukset olisivat voineet vaikuttaa toimintaani illan ryhmän aikana. Olinkin lounaalla perehtynyt artikkeleihin, joissa käytiin läpi erilaisia palauttavia taukoja, joista voi olla hyötyä työssä jaksamisen kannalta. Olen huomannut, että usein normaali kahvitauko organisaation kahvihuoneessa ei välttämättä ole kaikista palauttavain tauko, koska usein kahvipöydässä keskustellaan työhön liittyvistä asioista. Kollegani käyvät usein ulkona nopealla kävelyllä asiakastapaamisten välissä ja päätin itse kokeilla myös kyseistä tapaa. Huomasin kuinka nopea kävely ulkona virkisti ja palauduin nopeasti aikaisemmista tapaamisista. Aion jatkossakin pyrkiä keskittymään taukoihini, jotta ne toimisivat mahdollisimman tehokkaasti ja jättää esimerkiksi työpuhelimella sähköpostien tarkistamisen, viestit ja opiskeluihin liittyvien artikkelien salaamisen tauon ajaksi kokonaan.

Keskiviikko 26.10.2022

Tänään minulla oli etäpäivä valtakunnallisen etsivien tapaamisen ja hyvinvointialueen palveluiden esittelytilaisuuden vuoksi. Päätinkin, että minulla on hetki aikaa perehtyä työturvallisuuslakiin ja käydä läpi työmme kuormittavuutta, sekä henkisen ja ruumiillisen väkivallan uhaan liittyviä ohjeistuksia. Toimin työssäni päällikköni työsuojeluparina, joka vastaa työpaikamme työturvallisuudesta.

Etsivien tapaamisessa pienryhmä keskustelussamme aiheeksi nousi työhyvinvointi ja kokivatko ryhmän jäsenet työmme erityisen kuormittavaksi. Olimme yhtä mieltä siitä, että suurin kuormittavuus liittyy osallisuuden tunteeseen. Tehtävämme on ohjata nuoria tiettyjen palvelujen ääreen, mutta mikäli palvelussa on puutoksia ja vajavaisuuksia niin siitä syntyy helposti tunne, ettemme pysty vaikuttamaan asioihin, jotka edistävät nuorten tilanteita. Toisaalta keskustelussa nousi esille myös, että työn tuntuu mielekkäältä, kun tietää, että pystyy vaikuttamaan ja saa olla mukana palvelujen kehittämisessä.

Työturvallisuuslain (783/2002) mukaan työnantajan vastuu työturvallisuudesta on entisestään korostunut. Laki vaatii työnantajalta kaikkien työssä ja työpaikalla esiintyvien riskien selvittämistä ja tutkimista. Olen päässyt osallistumaan riskien kartoittamiseen jo yhdessä esihenkilöni ja työsuojelu päällikön kanssa. Kaikkia riskejä ei voi kokonaan poistaa, mutta niihin voidaan varautua paremmin. Tämän lisäksi vaaratilanteista ilmoittaminen auttaa tulevaisuudessa niihin varautumista.

Työn kuormittavuus voidaan jakaa fyysiseen ja henkiseen osaan. Fyysinen kuormittavuus on usein helppo havaita ja henkinen kuormittavuus on yleensä vaikeammin hahmoteltavissa. Vaikeiden elämäntilanteiden kohtaaminen, hankalien asiakkaiden kanssa työskentely, vakavasti

sairaahan kohtaaminen, työn tulosten vähäisyys, palautteen ja kannustuksen puute, kiire ja työpaikan tulehtuneet henkilösuhteet aiheuttavat henkistä kuormittavuutta. Työntekijät käsittelevät yksilöllisesti edellä mainittuja tilanteita, mutta työnantajan on kuitenkin otettava huomioon kuormittavuustekijät ja pyrittävä eritoimien avulla välttämään ja vähentämään niistä johtuvia riskejä. (Ihalainen & Kettunen 2009, 66.)

Vaikkakin vastuu työturvallisuudesta on työnantajalle, työhyvinvoinnin edistäminen kuuluu myös työntekijälle ja turvallisuuteen liittyvistä tilanteista tulee ilmoittaa työnantajalle. Työntekijällä on suuri vastuu oman työkykensä ylläpitämisestä ja työpaikan myönteisen ilmapiirin säilyttämisestä.

Torstai 27.10.2022

Aloitin aamuni pohtimalla millä tavoin olemme tiimissä ennakoineet työn kuormittavuutta ja väkivaltaisten tai vaarallisten tilanteiden syntymistä. Paras mahdollinen keino selviytyä vaarallisista, väkivaltaisista ja kuormittavista tilanteista on ennakointi. Työpaikalla on hyvä sopia yhteisistä toimintatavoista ja työyhteisön sisällä keskustella asiakkaista, jotka voivat mahdollisesti aiheuttaa vaaratilanteita. (Ihalainen & Kettunen 2009, 67.)

Olemme sopineet tiimissä yhteisiä käytäntöjä turvallisuuden varalle. Yksi tilanteista, joihin meillä on selkeä ohjeistus on kotikäynti asiakkaan luona, jollainen minulla tänään oli. Olemme sopineet, ettemme tapaa asiakasta ensimmäistä kertaa yksin tämän kotona vaan pyrimme järjestämään tapaamisen toimistolla tai mikäli tämä ei ole mahdollista työpari lähtee aina kotikäynnille mukaan. Vaikkakin nuori asiakas on ollut pidempään asiakkuudessa toimintatappamme on, että ilmoitamme etsivien yhteiseen WhatsApp -ryhmään kun kotikäynti alkaa ja päättyy, jolloin tiedämme, että käynti on ollut onnistunut, eikä kotona ole sattunut esimerkiksi väkivaltatilannetta.

Asiakkaan kohtaaminen ja työturvallisuus on myös koko organisaation yhteinen asia. Olemme etsivien tiimin kanssa tehneet myös sopimuksen, että mikäli tapaaamme asiakkaan ensimmäistä kertaa toimistolla tulisi varmistaa, että talossa on muitakin paikalla. Onkin hyvä käydä aina kertomassa toimistolla paikalla oleville, että tapaa uuden asiakkaan ja mihin huoneeseen menee tämän kanssa.

Työturvallisuuskeskus (2022) on koonnut vinkkejä vaarojen tunnistamiseen ja riskien arviointiin. Organisatoriset toimenpiteet ovat riittävät henkilöstö resurssit, työtavat ja järjestelyt, sekä vastuuhenkilöiden asettaminen. Väkivaltavaarojen ja -riskien arvioinnissa arviomme organisaatiossa riskien mahdollisuutta, miten niihin on varauduttu ja millaisia tilanteita on esiintynyt. Riskienhallintaan kuuluvat myös työympäristön tekniset ratkaisut sekä turva- ja valvontalaitteet. Organisaatiomme jäsenillä on tunnistettavat henkilökortit ja tilaa valvotaan erilaisilla turvalaitteilla. Riskienhallinnan kannalta menettelyohjeet ovat tärkeässä osassa, ja

työntekijöiden koulutukset liittyen yleiseen turvallisuuteen tulee olla kunnossa, myös raportointijärjestelmä, sekä mahdollisen tuki- ja jälkihoidon järjestäminen tulee olla suunniteltua.

Perjantai 28.10.2022

Viikon viimeisen päivän asiakkaiden sovittujen tapaamisten lisäksi meillä on työhyvinvointimme kannalta tärkeä päivä, koska reflektoimme tiimin kanssa kuluneen viikon ja käsittelemme yhdessä etsivän nuorisotyön ajankohtaisia asioita. Esihenkilömme on osallistuu myös usein reflektioomme ja pidänkin tätä ehdottoman tärkeänä työhyvinvointia edistävänä rakenteena, jolloin tieto mahdollisista haasteista ja esimerkiksi resursseista, sekä tuen tarpeesta välittyy myös suoraan johdolle.

IntoRy:n (2021) mukaan koronavuosi heikensi etsivän nuorisotyössä työskentelevien työhyvinvointia ja vain alle kolmasosa (29 %) on sitä mieltä, että työskentelevät etsivässä nuorisotyössä viiden vuoden kuluttua. Tavoitteeni opinnäytetyössä on etsivän nuorisotyön toimintaympäristön kehittäminen, jossa asiakas-, ryhmä- ja verkostotyöskentely olisivat mahdollisimman laadukkaita ja tehokkaita. Työntekijöiden suuri vaihtuvuus kuitenkin vaikuttaa kielteisesti nuorten pitkäjänteiseen tukemiseen ja toiminnan kehittämiseen. Olemme keskustelleet reflektiossa ja työnohjauksessa tiimimme kanssa työhyvinvoinnistamme, sekä tiimin tulevaisuudesta avoimesti. Uskonkin, että kokemamme työnhyvinvointi on korkea ja tämä vaikuttaa positiivisesti työskentelyssä nuorten kanssa, sekä työn kehittämisessä.

Reflektiossa keskustelimme haasteellisista asiakastilanteista ja psykososiaalisesta kuormituksesta. Psykososiaalisilla kuormitustekijöillä tarkoitetaan työn sisältöön ja järjestelyihin sekä työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyviä tekijöitä, jotka ovat työhyvinvointia heikentäviä tekijöitä (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2022). Yksintyöskentely ja haastavat vuoro-vaikutustilanteet asiakkaiden kanssa aiheuttavat psykososiaalista kuormitusta.

Reflektiossa työntekijä saa sosiaalista tukea ja erialisia lähestymistapoja tiiminjäseniltä haastaviin asiakas tilanteisiin. Koen reflektiossa myös tärkeäksi käydä onnistuneet asiakastilanteet läpi, koska hyvä palaute auttaa työssä jaksamisessa ja samalla jakaa tietoa erilaisista menetelmistä, jotka voivat toimia myös toisen nuoren kohdalla. Reflektiomme tarkoituksena onkin purkaa viikon tapahtumat, mutta myös reflektion omaisesti oppia kokemusten kautta ja jakaa tietoa, sekä kokemuksia yhdessä pohdiskellen paremman ymmärryksen saavuttamiseksi.

Etsivän nuorisotyön työnhyvinvoinnin kannalta reflektio on suojaava tekijä, mutta samalla kehittämisen näkökulmasta tärkeä työväline, jonka avulla kehitetään viikoittain asiakastyötä. Tämän päivän reflektiossa tuli esille uusi kuntoutusta tarjoava palvelu, josta en ollut aikaisemmin kuullut ja voin hyödyntää tätä jatkossa työskennellessäni asiakkaani kanssa. Tieto palvelusta sai aikaan onnistumisen tunteen, joka on tärkeässä osassa työhyvinvointia ja samalla asiakastyötä.

Viikkoanalyysi

Suurena työnantajana kunta on täyttänyt työturvallisuuteen liittyvät työnantajan vastuut ja velvoitteet moitteitta, sekä tukee työntekijöitä työhyvinvoinnissa. Viikkoa analysoidessani toimet ja tavoitteet työntekijänä, sekä tiimin ja organisaation jäsenenä ovat vahvistuneet työhyvinvoinnin osalta.

Oma panos työhyvinvointiin ja sen kuormittavuuteen on suuressa roolissa. Itseohjautuvuus ja kalenterisuunnittelu auttavat kuormittavuuden hallinnassa. Kuormittavuudesta tulee myös aina keskustella tiimin ja esimiehen kanssa, jotta työtaakkaa voidaan jakaa tai siihen voidaan suunnata enemmän resursseja. Tiiminä luomme yhdessä toimintamalleja, jotka parantavat työhyvinvointiamme ja turvallisuuttamme työskennellessä asiakkaiden kanssa. Organisaation rakenne ja toiminta, johtamisen tapa ja koko työyhteisön toimivuus edistävät ja ylläpitävät laadukkaan työhyvinvoinnin rakenteita.

Työ itsessään on yksi keskeisistä työhyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja käydessäni läpi kulunutta viikkoa olisin voinut keskittyä myös enemmän etsivän nuorisotyön erilaisiin voimavara- ja kuormitustekijöihin, jotka näyttäytyvät jokapäiväisessä työskentelyssämme. Näitä tilanteita ovat yksittäiset asiakaskohtaamiset onnistumisineen ja epäonnistumisineen. Näitä kohtaamisia olen toki pyrkinyt analysoimaan myös edellisinä viikkoina ottaen työhyvinvoinnin näkökulman huomioon.

Viikkoanalysoidessani ja pohtiessani työhyvinvoinnin kehittämistarpeita organisaation ja tiimin osalta ainoana asiana mieleeni nousee hiljainen tieto ja sen jakaminen. Hiljaisella tiedolla on vaikutusta työelämän laatuun ja työn tehokkuuteen, joten organisaatiossa tulisikin olla aina mahdollisimman avoin tiedonkulku.

Työhyvinvointi on kokonaisuus ja se tehdään yhdessä. Yksilötasolla hyvinvoinnin kehittämässä minulla on vielä parantamisen varaa. Huolehdin henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista monin eri tavoin ja psykologinen pääoma, resilienssi, persoona ja työkokemus toimivat voimavarekijöinäni, mutta työn tauottamisessa ja palautumisessa minulla on vielä kehitettävää.

Työhyvinvoinnin tavoitteena on parantaa työn laatua ja tehdä työstä tehokasta, eli parantaa yksilön tuloksellisuutta ja tuotteliaisuutta (Työhyvinvoinnin tutkimusryhmä 2022). Omana tavoitteenani työssäni on parantaa nuorten elämän laatua, tuoda ratkaisuja pulmiin, ohjata ja opastaa ja palvelujen, sekä tuen piiriin. Opinnäytetyön tavoitteenani on kehittää työskentelyä, jotta työ olisi mahdollisimman laadukasta ja tehokasta, joten työhyvinvointi toimii kehittämistyöni perusteena.

3.9 Viikko 9: Etsivä nuorisotyö & toisen asteen oppilaitos

Viikkosuunnitelma

Seuraavalla viikolla tarkoitukseni on perehtyä millaista etsivä nuorisotyön tulisi olla toisen asteen oppilaitoksessa. Opinnäytetyöni kokonaistavoitteena oli toisen asteen oppilaitoksen yhteistyön kehittäminen, joka onkin kuluviin viikkojen aikana jo kehittynyt. Tarkoituksena oli saada rakennettua yhteydenoton malli, jota oppilaitos voisi hyödyntää, kun huoli opiskelijan opinnoista tai elämäntilanteesta herää. Tämän prosessimallin kehittäminen ei ole edennyt suunnitelmallisesti lain tulkinnallisista syistä ja pohdinkin viikon aikana mallia nuorisolain kautta.

Olen saanut järjestettyä viikolle tapaamisen toisen asteen oppilaitoksen kuraattorien, terveydenhoitajien, psykologien ja opinto-ohjaajien kanssa, jolloin tarkoituksemme on pohtia ja kehittää yhteistyötä oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön välillä. Pohdin ja tarkastelen etsivän nuorisotyön roolia oppilaitoksilla, sekä keskustelen aiheesta yhdessä tiimini ja esihenkilöni kanssa.

Viikon aikana tarkoitukseni on myös kiinnittää huomiota asiakastilanteissa nuorten koulutukseen ja toisen asteen opintojen puuttumiseen, sekä millä tavoin etsivä nuorisotyö tukee koulutukseen kiinnittymistä. Tarkoitus on myös pohtia millä tavoin uusi oppivelvollisuuslaki vaikuttaa etsivän nuorisotyön rooliin toisen asteen oppilaitoksilla. Pyrin tarkastelemaan viikon aihetta myös yhteiskunnallisen merkityksen kannalta.

Maanantai 31.10.2022

Viikko alkoi perinteiseen tapaan etsivän nuorisotyön yhteisellä tiimipalaverilla. Palaveriin osallistui myös esihenkilömme ja tarkoituksemme oli käydä läpi valtionavustushakemusta, jolla rahoitetaan työskentelymme. Kun kävimme läpi hakemuksen tavoitteita huomasin, että seuraavan toimintavuoden tavoitteet olivat lähestulkoon samat, kuin opinnäytetyöni tavoitteet. Tavoitteena oli myös viikon teemani mukaan toisen asteen oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön kehittäminen.

Tällä hetkellä kuntamme alueella etsivällä nuorisotyöllä ei ole selkeää roolia toisen asteen oppilaitoksissa vaan sinne jalkautuminen ja yhteistyö on ollut satunnaista. Rooli on ollut vahvasti työskennellä erityisnuorisotyön työparina ja tehdä etsivää nuorisotyötä tutuiksi kouluille, sekä tehdä yksilötyötä opintonsa keskeyttäneiden nuorten kanssa, mikäli etsivä nuorisotyö saa siitä yhteydenottopyynnön.

Mielestäni etsivän nuorisotyöntekijän rooli varhaisen tuen toimintamallissa oppilaitoksissa voisi olla suuri ja valtakunnallisen verkostoitumisen ansiosta tiedämme, että toimivia malleja

on käytössä eri kunnissa. Pyrin etsimään tietoa kyseistä malleista viikon aikana ja palaan aiheeseen loppu viikolla.

Tiimipalaverin jälkeen minulla oli asiakastapaaminen, joka liittyi koulutukseen hakeutumiseen. Nuori oli suorittanut toisen asteen tutkinnon ja valmistunut, mutta ei ole työllistynyt alalle, jolla on paljon ylitarjontaa ja emme ole löytäneet hänelle työpaikkaa. Teimme nuoren kanssa aluksi yhdessä CV:n ja haimme yhdessä työpaikkoja. Haut eivät kuitenkaan tuottaneet tulosta, joten menimme nuoren kanssa yhdessä käymään paikallisessa Ohjaamossa, jossa tapasimme koordinaattorin ja te-palvelujen asiantuntijan.

Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille tarkoitettu paikka, jossa saa maksutonta apua ja tukea monenlaisiin asioihin, mutta pääpainotteena kuntamme Ohjaamossa on opiskelu ja työllistyminen. Ohjaamon tarkoituksena on tukea erityisesti erilaisissa nivelvaiheissa olevia nuoria ja edistää koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Ohjaamon toimintamalli rakentuu monialaisesti henkilökohtaista ohjausta, tietoa ja tukea tarjoavasta eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta. Nuorten yksilölliset tilanteet huomioiden Ohjaamon tarjoama ohjaus ja tuki voi sisältää monia eri vaiheita. Ohjaamon ydintoimintaan kuuluu henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen sekä kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen. (Valtakari 2020, 3.)

Etsivä nuorisotyö ja Ohjaamo tekevät valtavasti yhteistyötä, sekä hyödyntävät osaamistaan, sekä palvelumallejaan. Työssäni käytän hyödykseni nuorten kanssa Ohjaamoja etenkin silloin, kun nuorella on vaikeuksia työllistyä tai löytää mieluista opiskelupaikkaa. Ohjaamolla on tarjolla opintoneuvontaa, sekä te-palveluiden asiantuntija.

Olimme käyneet nuoren kanssa yhdessä Ohjaamolla, jossa pohdimme kouluttautumista, sekä työllistymistä. Te-palvelut tarjosivat nuorelle ammatillista työvoimakoulutusta ravintolalalle, koska nuori oli kiinnostunut ravintola-alan töistä, mutta ilman koulutusta tai työkokemusta hän ei ollut työllistynyt alalle. Sovimmekin, että tällä tapaamisella haemme yhdessä ammatilliseen työvoimakoulutukseen, josta olimme käyneet Ohjaamolla keskustelemassa.

Ongelmaksi koulutuksen osalta muodostui kuitenkin, että te-palvelujen ammatillinen työvoimakoulutus on suunnattu ensisijaisesti 20-vuotta täyttäneille ja nuori oli vasta 19-vuotias. Soitimme yhdessä te-asiantuntijalle ja kysyimme, onko ikä mahdollisesti este koulutukseen hakeutumiselle ja hän vastasi, että ikä voi mahdollisesti evätä koulutukseen pääsyn, mutta voimme pohtia nuoren kanssa koko tutkinnon suorittamista ja toisen asteen oppilaitokseen hakeutumista.

Työvoimakoulutuksen kesto olisi ollut yhden vuoden ja koska nuorella oli jo toisen asteen koulutus hän saisi suoritettua ammatillisen perustutkinnon ravintola-alalta myös nopeammalla

tahdilla. Teimme nuoren kanssa hakemuksen työvoimakoulukseen, mutta mikäli hakemus evästään sovimme, että haemme seuraavassa yhteishaussa toisen asteen oppilaitokseen, jossa hän saisi opiskeltua koko tutkinnon.

Etsivän nuorisotyöllä tulee olla vahva yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa, jotta he pysyvät ajan tasalla mahdollisista koulutuksista ja tutkinnoista, joita on tarjolla nuorille. Kuntamme etsivän nuorisotyön asiakaskunnasta suurimmalla osalla ei ole toisen asteen koulutusta tai koulutus on jäänyt kesken. On siis ehdottoman tärkeää työn tavoitteiden kannalta olla tietoisia myös erilaisista tutkintoon valmentavista koulutuksista ja menetelmistä, joilla oppilaitos tukee oppilaiden opiskelua, jotta oppilaitoksen ja etsivän nuorisotyön yhteistyöllä nuori pääsee kiinnittymään opintoihin tai jatkamaan jo alkaneita opintojaan.

Vuonna 2019-2020 kaikkiaan 6,8 prosenttia tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoista keskeytti opintonsa (Tilastokeskus 2022). Korona vuosien jälkeen on ollut havaittavissa myös suuri määrä nuoria opiskelijoita, jotka eivät ole enää kiinnittyneet opintoihin vaan he ovat jääneet kotiin eivätkä ole palanneet opintojen äärelle, mutta he eivät ole myöskään keskeyttäneet opintojaan. Etsivän nuorisotyön ja oppilaitosten yhteistyöllä olisi mahdollisuus kehittää nuorten kiinnittymistä takaisin opintoihin. Tämä on yksi suuri syy, jonka takia etsivän nuorisotyön ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyö on ehdottoman tärkeää.

Tiistai 1.11.2022

Päivän työtehtäväni oli mennä yhdessä erityisnuorisotyöntekijän työparina vastuullani olevan toisen asteen oppilaitokselle pitämään opiskelijoille tarkoitettua Olkkari -toimintaa. Olkkari -toiminta oppilaitoksilla on uusi konsepti, joka hakee vielä paikkaansa ja tavoitteena olikin hieman miettiä yhdessä toiminnan aikana yhdessä millä tavoin voisimme sitä kehittää, ja mikä on etsivän nuorisotyön rooli toiminnassa. Paikalle tuli myös toisen kunnan etsivä nuorisotyöntekijä, joka on paikalla oppilaitoksella kerran kuukaudessa.

Keskustellessani eri kunnissa työskentelevien etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa toisen asteen oppilaitoksella työskentelyssä on havaittavissa eroavaisuuksia. Etsivän nuorisotyön menetelmiin kuuluu kentälle jalkautuva työ, joka tarkoittaa oppilaitoksissa toimintamuotoja, joita ovat esimerkiksi. 9. luokille järjestettävät infot ja toisen asteen, sekä korkeakouluihin säännöllinen jalkautuminen näkyvyyden ja kontaktien lisäämiseksi (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 25).

Olemme kunnassamme osallistuneet peruskoulun päättäneille opiskelijoille järjestettyihin palvelupoluihin, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa erilaisista palveluista, sekä olleet jalkautumassa yhdessä nuorisotyön ja erityisnuorisotyön kanssa toisella asteella. Organisaatiossamme erityisnuorisotyö on päävastuussa toisen asteen oppilaitoksilla järjestettävästä nuorisotyöstä ja etsivä nuorisotyö on ollut mukana jalkautumassa erityisnuorisotyön, sekä

nuorisotyön kanssa kouluilla näkyvyyden saamiseksi ja kontaktien lisäämiseksi. Olen myös aloittanut jalkautumisen itsenäisesti ja vierailut mm. erilaisissa luokissa.

Erityisnuorisotyön vetämä Olkkari -toiminta onkin hyvä mahdollisuus jalkautua oppilaitoksille ja tuoda etsivää nuorisotyötä näkyväksi, sekä saada kontakteja, mutta olevassa olevien etsivien ryhmien ja yksilöasiakkaiden lisäksi resurssimme eivät riitä viikoittaisen toiminnan järjestämiseen oppilaitoksilla. Sovimmekin, että osallistun mahdollisimman usein työpariksi erityisnuorisotyölle, mutta vastuu ryhmän pitämisestä ei ole etsivällä nuorisotyöllä. Sovimme myös, että toisen kunnan etsivän kanssa, että jatkossa hänkin osallistuu toimintaamme ja samalla pystyy tarjoamaan resurssiaan yhteisen toiminnan säilyttämiseksi ja kehittämiseksi.

Useammassa kunnassa ja oppilaitoksessa voi työskennellä oma etsivä nuorisotyöntekijä. Etsivä nuoristyö tukee ja ohjaa oppilaita, mikäli he kokevat haasteita opinnoissaan. Tarkoituksena on auttaa etsimään erilaisia tukimuotoja opintojen haasteellisuuteen ja auttaa pääsemään palveluihin niin oppilaitoksen sisällä kuin ulkopuolellakin. Vaikkakin pyrimme työskentelemään edellä mainittujen menetelmien ja tavoitteiden mukaisesti tiimimme resurssit eivät riitä pelkkään oppilaitostyöskentelyyn, vaan työlle olisi haettava erillistä valtionavustusta, kuten näissä kunnissa, joissa toimintamalli on käytössä.

Keskiviikko 2.11.2022

Aamupäivästä minulla oli sovittuna tapaaminen uuden asiakkaan kanssa mielialahäiriöpoliklinikalla yhdessä tämän sairaanhoitajan kanssa. Sairaanhoitaja ja nuori ottivat yhteyttä etsivään nuorisotyöhön ja tarkoituksena oli mennä selvittämään millä tavalla etsivä nuorisotyö voisi olla apuna ja tukena nuoren elämässä.

Tavoitteeni päivälle oli myös perehtyä vuonna 2006 laadittuun asiakirjaan, joka oli laadittu yhdessä Keski-Uudenmaan toisen asteen oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön kanssa. Tarkoitus oli tutkia asiakirjaa ja siinä yhdessä sovittuja menetelmiä ja toimintatapoja, joita voisimme hyödyntää myös tänä päivänä.

Aamun tapaamisella nuori asiakas oli vielä alaikäinen ja hän oli oppivelvollinen. Nuori oli opiskellut ammattikoulussa, mutta ala ei ollut kiinnostanut häntä tarpeeksi ja hän oli vaihtanut opintonsa tutkintoon valmentavaan koulutukseen. Hänen terveydellisen tilansa takia opiskelut eivät kuitenkaan ole onnistuneet ja hän ei ole osallistunut opintoihin. Mietimme yhdessä tapaamisella, miten etsivä nuorisotyö voisi olla nuoren tukena ja mitä meidän tarjoamasta palvelusta voisi olla hänelle hyödyksi.

Poliklinikalla on vastuu nuoren terveydellisestä hoidosta, mutta etsivä nuorisotyö voisi tukea nuoren arkea ja auttaa häntä samaan mielekästä tekemistä päiviinsä, sekä selvittämään opintoihin liittyvät ongelmat. Sovimmekin nuoren kanssa, että lähdemme heti tapaamisen jälkeen

tapaamaan kunnan opintovalmentajaa, joka vastaa oppivelvollisista nuorista. Tapaamisella pohdimme vaihtoehtoja mitkä olisivat nuorelle parhaaksi tulevaisuutta ja nykyhetkeä ajatellen. Oppivelvollisuuteen on mahdollista hakea keskeytystä, mutta olimme kaikki yhtä mieltä siitä, että ennen keskeytystä nuori voisi hakea sairauslomaa vuoden loppuun, jolloin hän voi keskittyä oman terveytensä hoitamiseen. Olimme tämän jälkeen yhteydessä nuoren oppilaitokselle vastuupettajaan ja opinto-ohjaajaan. Moniammatillisen yhteistyön teki tehokkaaksi se, että olimme rakentaneet verkoston tutkintoon valmistavan koulutuksen opettajan, opinto-ohjaajan ja opintovalmentajan kanssa.

Kouluilla ja nuorisotyöllä on yhteinen kohderyhmä, joten yhteistyön oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön välillä tulisikin olla sujuvaa, sekä tehokasta niin, että nuori saa tarvitsevansa avun ja tuen. Kun pohdin tämän nuoren tapausta, olisi myös oppilaitos voinut ilmoittaa huolen nuoren tilanteesta. Aikakirjassa Etsivä nuorisotyö Yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja lukijoiden kanssa (2016) mainitaan, että ilmoittaminen etsivälle nuorisotyölle ei ole väärin ja toimenpiteisiin johtamattomista yhteydenotoista ei ole tullut negatiivista sanottavaa, lisäksi asiakirjan viimeinen lause on, että ilmoittaminen on myös syrjäytymistä ehkäisevä toimenpide.

Nuorisolaissa (1285/2016) 3 luvun 11 §:ssä määritellään tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle. Lakisääteisesti opetuksen järjestäjän on luovutettava tiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa ja puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen on luovutettava tiedot nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen. Tämän lisäksi myös muu viranomaisen ja Kansaneläkelaitos voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot. Laissa mainitaan, että myös muut kuin edellä mainitut viranomaiset voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa nuoren tiedot kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten, mikäli nuoren on viipymättä päästävä palvelujen tai tuen piiriin.

Mielestäni huoli nuoren opinnoista tai elämäntilanteesta olisi riittävä perustelu sille, että oppilaitos luovuttaisi nuoren tiedot tai tekisi yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa, mutta tällä hetkellä oppilaitos tulkitsee lakia vain keskeytyneiden opintojen osalta, jolloin lain mukaan heillä on velvollisuus tehdä ilmoitus. Yhteistyötä parantamalla olemme kuitenkin onnistuneet luomaan verkoston, jossa oppilaitosten edustajien on helppo ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöhön ja näin tehdä yhteistyötä, mikäli huoli nuoresta herää.

Torstai 3.10.2022

Torstaisin on Olkkari -ryhmä ja tämän päivän ryhmänne eroaa hieman muista Olkkareista, koska saamme ammattikorkeakoulusta sosionomi opiskelijoita vierailulle ja he ovat suunnitelleet nuorille ohjelmaa. Tavoitteeni oli keskustella sosionomi opiskelijoiden kanssa etsivästä nuorisotyöstä, ja siitä miten he näkisivät etsivän nuorisotyön oppilaitoksille.

Olkkarin alkaessa keskustelin myös nuorten kanssa siitä millaisena he kokevat etsivän nuorisotyön roolin oppilaitoksissa. Osa nuorista kertoikin, että muistaa nähneensä välillä koulussa nuoristyöntekijää, mutta eivät osanneet erotella miten etsivän nuorisotyön rooli voisi erota koululla järjestettävästä muusta nuorisotyöstä. Löytönen (2011) haastatteli opinnäytetyössään nuoria opiskelijoita, jotka kertoivat, että koulunuorisotyöntekijän tärkein rooli on olla luotettava aikuinen, jolle voidaan tulla puhumaan mistä vain aiheesta.

Keskustelussa Olkkariin osallistuvien nuorten ja sosionomi opiskelijoiden kanssa esiin nousi juuri mitä koulunuorisotyö on kouluilla, mutta ei niinkään mitä etsivä nuorisotyö voisi olla kouluilla. Onko siis kouluilla tehtävä nuorisotyö aina vain erityisnuorisotyötä vai voiko etsivällä nuorisotyöllä olla oma erillinen roolinsa. Tavoitteet työllä on kuitenkin samat, jossa on tarkoitus turvata nuoren kasvua ja kehitystä, sekä tukea hänen opintojaan.

Etsivän nuorisotyön Sovari -kyselyyn vastanneista nuorista noin puolet ovat saaneet tukea opiskeluihin ja noin 80 % heistä on kokenut opiskelu- ja työelämävalmiuksiensa vahvistuneen etsivän ohjauksessa (Paajanen, Piironen & Uusitalo 2021, 79). Onkin siis selvää, että etsivällä nuorisotyöllä on paikkansa nuorten opintojen tukemisessa ja oppilaitoksissa, mutta roolin ja identiteetin löytyminen osana oppilaitosten toimintakulttuuria vaatii kehitystä niin etsivältä nuorisotyöltä, kuin oppilaitoksilta ja niissä työskenteleviltä verkostoilta.

Perjantai 4.11.2022

Tänään minulla piti olla palaveria toisen asteen oppilaitoksen edustajien kanssa siitä, miten etsivän nuorisotyön ja ammattikoulun yhteistyötä voitaisiin kehittää, mutta valitettavasti tapaaminen peruuntui sairaustapauksen vuoksi ja sille joudutaan sopimaan uusi ajankohta.

Päätinkin käyttää ajan hyödyksi ja tutkia millaisia menetelmiä koulunuorisotyössä on käytössä, sekä olisiko näistä menetelmistä hyötyä myös oppilaitoksilla tapahtuvassa etsivässä nuorisotyössä. Ahlberg, Appelgren & Järvinen yms. avaavat teoksessaan Koulunuorisotyön käsikirja (2018) koulunuorisotyön menetelmiä, joita ovat esimerkiksi välituntien aktivoiminen, välitunneilla nuorten parissa vietettävä aika, kasvatustunnit, pienryhmätoiminta, osallistuminen oppitunneille, yksilökeskustelut, ryhmäytyt ja osallistavat oppitunnit.

Kun pohdin niitä menetelmiä, joita olen lähtenyt jo etsivän nuorisotyön osalta oppilaitoksilla kehittämään nousevat monet edellä mainitut vahvasti esille myös etsivän nuorisotyön roolissa. Olen osallistunut yhdessä erityisnuorisotyön kanssa välituntien aktivoimiseen ja viettänyt

välitunneilla aikaa nuorten kanssa myös itsenäisesti. Olen sopinut vierailuja ja toteuttanut osallistavia oppitunteja, sekä ollut yksilökeskusteluissa nuorten opiskelijoiden kanssa. Etsivä nuorisotyö voi myös tulevaisuudessa toimia työparina ja tarjota palvelujaan erityisesti silloin kun palveluiden tarve on koulun ulkopuolelta.

Oppilaitoksilla tehtävässä nuorisotyössä on hyvin vaihtelevia käytäntöjä riippuen kunnista. Nuorisotyön aseman, roolin ja työnsisältöjen muodostumisessa on merkitystä minkä hallintokunnan työntekijä nuorisotyötä tekevät ovat. Harvoilla paikkakunnilla yhteistyöstä ja nuorisotyön tavoitteista koulun kasvatustehtävän tukemiseksi on kirjattuna mitään esimerkiksi koulun opetussuunnitelmiin tai muihin ohjaaviin asiakirjoihin. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 17.)

Keskustellessa valtakunnallisesti etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa toisen asteen oppilaitoksilla tehtävästä työstä usein nouseekin esille, että ainoastaan kouluilla työskentelevät etsivät ovat koulun hallintokunnassa tai kunnan, mutta sille on haettu erillinen yhteinen rahoitus oppilaitoksen kanssa. Mielestäni onkin hyvä pohtia mille tasolle kunnan tarjoamaa etsivää nuorisotyötä tullaan kehittämään yhteistyössä oppilaitosten kanssa, ja mitkä ovat oppilaitosten omat velvollisuudet tukea nuorten kasvua ja kehitystä nuorisotyön näkökulmasta.

Viikkoanalyysi

Analysoidessani viikkoa ja sille asettamiani tavoitteita niin oppilaitoksen edustajien kanssa järjestettävän tapaamisen peruuntuminen vaikutta pitkälti niihin tavoitteisiin, joita oli viikolle asettanut. Olin toivonut, että olisimme päässeet yhdessä kehittämään yhteistyötä ja luomaan mallia oppilaitoksen ja etsivän nuoristyön yhteistyölle.

Toisaalta viikon aikana onnistuin tutkimaan erilaisia nuorisotyön menetelmiä, joita myös etsivä nuorisotyö voi oppilaitoksilla jatkossa hyödyntää. Nuorisotyötä tehdään kouluissa laajasti eri ammatti- ja tutkintonimikkeillä riippuen kunnasta tai oppilaitoksesta. Uskonkin, että etsivän nuorisotyön identiteetin kehittyminen kuntamme toisen asteen oppilaitoksilla ottaa aikansa ja verkostoa on laajennettava, sekä otettava huomioon myös monet eri ammattikunnat, jotka työskentelevät oppilaitoksilla samojen tavoitteiden mukaisesti.

Aluehallintovirasto on myöntänyt vuoden 2020 lopulla 10,5 miljoonaa euroa korona-avustuksia, joilla on tarkoitus saada lisää tukea ja kohtaavia aikuisia lasten ja nuorten arkeen kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön sekä etsivään nuorisotyöhön (Aluehallintovirasto 2020). Tulevaisuudessakin vastaavia avustuksia tullaan myöntämään kouluissa tapahtuvalle nuorisotyölle, mutta tämä ei poista sitä, etteikö kunnan nuorisotoimi ja etsivä nuorisotyö voisi tehdä yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa. Kolehmainen ja Lahtisen teoksessa Nuorisotyötä kouluissa (2014, 24) aineiston mukaan kunnallinen nuorisotyö ei juurikaan tehnyt yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa nivelvaihetta ja etsivää nuorisotyötä luokun ottamatta.

Koska oppilaitokset toimivat kunnassa suuressa roolissa nuorten elämää on kunnan nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön mielestäni jatkettava yhteistyön kehittämistä, jotta nuorten kasvatustyölle saadaan enemmän resursseja, sekä monialaisia toimijoita, jotka pystyvät tukemaan nuoria omilla ammatillisilla vahvuuksillaan. Kolehmainen ja Lahtinen (2014, 28) mainitsekin, että koulu yhteistyön ja koulussa tehtävän nuorisotyön tavoitteita on harvoissa kunnissa tarkemmin mietitty yhdessä toimijoiden kesken. Aionkin jatkaa tavoitteeni kanssa työskentelyä ja pyrkiä luomaan yhdessä oppilaitosten edustajien kanssa päivitetyn version yhteistyömallista, jossa avataan ja mietitään yhdessä tavoitteet eri toimijoiden osalta.

3.10 Viikko 10: Asiakastyön monimuotoisuus

Viikkosuunnitelma

Viimeisellä viikolla tarkoitukseni on tutkia ja pohtia etsivän nuorisotyön monimuotoisuutta. Viikkojen aikana eri teemat ovat muodostaneet kokonaisuuden kohti opinnäytetyön tavoitetta, joka on etsivän nuorisotyön toimintaympäristön kehittäminen. Toimintaympäristö etsivässä nuorisotyössä on monimuotoinen ja asiakastyö sisältää kannustamista, yhdessä toimimista, ryhmässä toimimista, aktiivista tekemistä, keskusteluja tai hiljaista olemista ja nuoren kuuntelemista.

Monimuotoisuus näyttäytyy nuorten erilaisissa elämäntilanteissa ja millaista tukea he tarvitsevat, mutta myös esimerkiksi kulttuurillinen tausta, arvot, uskomukset ja erilaisuus näyttäytyvät asiakastyötä tehdessä. Tavoitteenani on viikon aikana pohtia monimuotoisuutta ja millä tavoin monimuotoisuus näyttäytyy tavoitteissani, joita ovat yksilö- ja ryhmätyöskentelyn kehittäminen.

Maanantai 7.11.2022

Viimeisen päiväkirja viikon maanantai alkoi perinteisesti etsivien tiimin palaverilla, jossa kävimme läpi tulevaa viikkoamme. Minulla oli sovittuna tutustumiskäynti kuntouttavaan työtoimintaan nuoren kanssa, jonka lisäksi tarkoitukseni oli päivittää asiakastietojärjestelmää ja tarkistaa jokaisen asiakkaan tilanne. Tavoitteeni oli pohtia samalla asiakastyö monimuotoisuutta ja erilaisia tuen tarpeita, joita nuoret asiakkaani tarvitsevat.

Nuori saapui toimistolleni ennen tutustumiskäynnille lähtöä ja meillä oli aikaa hieman keskustella siitä millaisia odotuksia nuorella, on kuntouttavasta työtoiminnasta, sekä millä tavoin hän kokee mahdollisen osallistumisen ryhmiin. Olen keskustellut nuoren kanssa useasti mielekkään tekemisen aloittamisesta ja erilaisista kuntouttavan työn vaihtoehtoista, mutta nuori ei koe, että hän viihtyisi missään ryhmässä. Tiesin, että päivä ei ollut nuorelle mieluinen ja hän kertoikin, että tutustuminen jännittää häntä, joten keskustelussa oli hyvä muistaa tilanneherkkyys ja motivoida, sekä kannustaa nuorta, jotta tutustumiskäynti ei olisi haasteellinen.

Tilanneherkkyys on tärkeä työn onnistumiseksi. Mikäli nuorella on poikkeuksellisen huono päivä, hän on väsynyt, ärtynyt tai masentunut on työntekijän hyvä suunnitella hieman keveämpi päivänohjelma. Toisaalta taas, jos nuorella on poikkeuksellisen hyvä päivä voidaan kokeilla jotain vaativampaakin harjoitusta tai keskustelua. (Ihalainen & Kettunen 2009, 39.)

Nuorella on autismikirjon häiriön piirteitä, jonka takia hän omien sanojensa mukaan kokee, ettei sovi isoihin ryhmiin ja hän ei viihdy tuntemattomien ihmisten seurassa. Tutustumiskäynti oli kuitenkin onnistunut ja nuorelle jäi positiivinen kuva paikasta, jossa hän voisi aloittaa tulevan kuntoutumisensa. Sosiaali- ja terveystalalla joudutaan tasapainottelemaan myötäelämisen, eli empatian ja jämäkkyuden välillä (Ihalainen & Kettunen 2009, 39). Kyseisin nuoren kanssa tasapainottelu kahden edellä mainitun välillä on vaatinut tilanneherkkyyttä ja perusteltua johdon mukaisuutta. Nuori tulee hyväksyä sellaisena kuin hän on ja kuunnella hänen henkilökohtaisia tarpeitaan, sekä tuntemuksiaan, mutta myös ohjata, sekä motivoida häntä tekemään asioita, joista on hyötyä hänen kuntoutumisensa kannalta.

Kyseinen nuori on osallistunut myös ryhmätoimintaamme, mutta ei ole kertomansa mukaan niissä viihtynyt. Pyrimmekin kehittämään ryhmätoimintaamme niin, että jokainen, joka toimintaamme osallistuu tuntisi, että hän on tullut oikeaan paikkaan, eikä ketään tuomita ryhmässämme esimerkiksi kulttuurisen taustan, seksuaalisuuden tai diagnoosien takia.

Tiistai 8.11.2022

Tänään ohjelmassa on aikuissosiaalityön ja etsivän nuorisotyön yhteistapaaminen, jonka tavoitteena on parantaa monialaista verkostotyötä kahden toimijan välillä. Monimuotoisuus näyttäytyy asiakastyön lisäksi myös verkostotyössä, koska etsivä nuorisotyö tekee yhteistyötä monien eri palvelun tuottajien kanssa.

Onnistuvan monialaisen yhteistyön merkkejä ovat esimerkiksi yhteisen kohde ryhmän tiedostaminen, tiedetään palvelujen yhdyspinnat ja päällekkäisen työn alueet, kumppanuudesta on sovittu; työtä tehdään ja suunnitellaan yhdessä, nuorten ohjaaminen ja saattaen vaihtamisesta toiseen palveluun on selkeästi sovittu, toimijoiden välillä on selkeä työn ja vastuunjakko, sekä palveluissa osataan yhdessä vastata nuorten moninaisiin tarpeisiin (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 37).

Valitettavasti juuri ennen sovitun tapaamisen aloittamista tapaaminen peruuntui sairaustapaamisen vuoksi. Toivon, että saamme järjestettyä sosiaalityön kanssa uuden tapaamisen, jotta pystymme yhteistyössä sopimaan edellä mainittuja onnistuvan monialaisen yhteistyön merkeistä.

Myöhemmin iltapäivällä oli kuluvien viikkojen aikana kehittynyt uusi toiminnallinen ryhmä, joka on saanut nimekseen toimintatiistai. Tällä kertaa toiminta tiistain tarkoitus oli järjestää

pelii-ilta nuorisotilalla täysi-ikäisille nuorille aikuisille. Olin kutsunut ryhmään myös uuden nuoren asiakkaani. Nuorella on sukupuoli-identiteetin ristiriita ja kerroinkin, että vaikka ryhmämme ei ole painottunut kyseisen teeman ympärille, niin ryhmiiimme osallistuu nuoria, joilla on tietoa samoista tuntemuksista ja ovat tietävät hoitoprosessista.

Ryhmässä ei tällä kertaa ollut juuri ohjattua toimintaa vaan ryhmän rakenne syntyi illan aikana. Tarkoitus oli järjestää olohuonetoimintaa ja ilta olikin sen osalta onnistunut. Nuoret pelailivat lautapelejä kuuntelivat musiikkia ja loivat uusia tuttavuuksia. Tarkkaillessani tilanetta huomasin, että työntekijän roolissa toimineita ei illan aikana hirveästi tarvittu vaan nuoret ohjautuivat itse pelien ääreen, joivat kahvia, sekä keskustelivat erilaisista aiheista. Suunnittelimme myös illan aikana tulevaa kirpputori tapahtumaa, jonka yhteydessä on tarkoitus järjestää yhteistyössä alueella toimivien nuorten kanssa sateenkaari kahvila.

Huomo, Kannisto ja Ristimäki (2017, 45) ovat opinnäytetyössään selvittäneet vaikeiden asioiden puheeksi ottamista nuorisopalveluissa nuorten näkökulmasta. Nuorten eniten vaikeiksi koetuiksi asioiksi ottaa puheeksi nousivat listalta esiin vaihtoehdot, jotka liittyivät seksiin, parisuhteisiin tai seksuaalisuuteen.

Olenkin huomannut, että nuorten on aluksi vaikeaa keskustella suhteistaan tai esimerkiksi seksuaalisesta suuntautumisesta ja asian esille nostaminen työntekijänä ei ole aina niin helppoa. Vaikeat ja monimuotoiset aiheet vaativat usein tilanneherkkyyttä ja hyvän asiakassuhteen luomista nuoren kanssa ennen kuin vaikeista tai kipeistä aiheista voidaan lähteä yhdessä keskustelemaan.

Keskiviikko 9.10.2022

Tämän päivän tapaamisista ensimmäisenä esille nousee nuori, jota en ole tavannut muutama viikkoon. Tavoitteeni on pohtia tapaamisen jälkeen omia tuntemuksiani ja reflektoida millä tavoin tapaaminen onnistui. Kyseisellä nuorella on hyvin erilaiset arvot kuin minulla, mutta en ole tämän mielestäni antanut häiritä työskentelyämme ja olemmekin onnistuneet saavuttamaan yhteisiä tavoitteita.

Ihalaisen ja Kettusen teoksessa (2009, 39) käsitellään asiakastyön monimuotoisuutta. Teoksessa mainitaan, että asiakas tulee hyväksyä sellaisena kuin tämä on. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikki asiakkaan teot tulisi hyväksyä, vaan kyse on enemmänkin ihmisarvon ja ihmisten omien valintojen hyväksymistä. Jokaisella ihmisellä on oikeus tasa-arvoiseen kohteluun, mielipiteistä ja muista seikoista riippumatta.

En ole kokenut urani aikana moraalista ongelmaa, joka olisi haitannut työskentelyäni asiakastyössä, en siis tässäkin tapauksessa ja kyseisellä nuorella on täysi oikeus ideologiaansa, sekä erialaisiin mielipiteisiin. Asiakastyön monimuotoisuus voi tarkoittaa myös sitä, että kohtaa

tilanteen, jossa erilaiset eettiset arvot voivat aiheuttaa ongelmia, siksi niiden tunnistaminen on tärkeää. Tunnistamalla tilanteet on mahdollista tarkkailla omaa toimintaansa ja tarvittaessa ottaa asian esille muun työryhmän kanssa.

Eettinen harkinta on osa ammattikäytäntöä ja osa päättelyketjua, jolloin päätöksenteot eivät perustu pelkästään tietoon tai kokemukseen. Päätöksen tekoon vaikuttaa myös ihmisen tunteet, elämäkokemukset ja -tuntemukset. Eettinen keskustelu johtaakin usein arvojen ja päämäärien perimmäisiin kysymyksiin ja niiden selvittämiseen. Eettinen harkinta on ammattimaiseen toimintaan liittyvien keinojen, valintojen ja seurausten tutkimista ja käsittelyä. Eettinen harkinta edellyttää työyhteisössä yhteistä keskustelua, koska omaa toimintaa on kyettävä arvioimaan kriittisesti useasta näkökulmasta. (Talentia 2022, 24).

Tapaaminen nuoren kanssa meni hyvin ja sovimme uuden tapaamisen seuraavalle viikolle. Mikäli tapaamisella olisi noussut esille jonkin näköistä eettistä ongelmaa minulla olisi ollut mahdollista käsitellä asiaa yhdessä työryhmäni kanssa. Viikoittaiset reflektiomme tiimini kanssa auttavat eettisen harkinnan käytössä ja näin saamme uusia näkökulmia tilanteisiin asiakkaiden kanssa.

Torstai 10.11.2022

Päivän aikana minulla oli ohjelmassa Olkkari ryhmätoimintamme, sekä tapaaminen nuoren kanssa, jonka asiakkuus päättyy tämän muuttaessa toiselle paikkakunnalle. Pohdin ja tarkkailen monimuotoisuutta ryhmätoimintamme osalta, sekä tavoitteenani on myös reflektoida yksilötyön osalta nuoren asiakkuuden prosessi, joka on tullut päätökseen.

Kuten olenkin usein päiväkirjassani reflektoinut, olemme saaneet kehitettyä ryhmätoimintaamme ja nuoret ovat löytäneet Olkkarin, sekä muodostaneet uusia sosiaalisuhteita. Monimuotoisuus näyttäytyy ryhmässä vahvasti ja yhdenvertaisuus, sekä tasa-arvo näyttävät vahvasti toiminnassamme, jonka seurauksena ryhmätoimintaamme on helppo osallistua. Tänäpäin jouduin keskustelemaan yhden nuoren kanssa siitä millainen toiminta ryhmässä on toivottavaa ja millainen on kielletty. Toisin sanoen jouduin rajaamaan yhtä ryhmään osallistunutta. Pyysin nuoren kanssani keskustelemaan, koska hän on puhunut toisesta ryhmään osallistuneesta nuoresta pahaa muille tämän selän takana. Otin asian esille ja kerroin tilanteesta, sekä siitä millaiseksi olemme muiden etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa tilanteet kokeneet. En lähtenyt syyttämään nuorta vaan rakentavasti keskustelemaan siitä mikä on hyvää käytöstä ja millaista käytöstä tulisi välttää, sekä mikä on ehdottomasti kiellettyä. Keskustelimme yhdessä siitä onko kiusaaminen oikein ja millaisista merkeistä kiusaamisen voi tunnistaa.

Kiusaamisella tarkoitetaan tahallista ja toistuvaa toisen epämiellyttäväksi kokemaa psyykkistä tai fyysistä toimintaa (Terveyskirjasto 2021). Tavoitteeni keskustelussa oli saada nuori ymmärtämään, että ryhmässä toisen ulkopuolelle jättäminen ja pilkkaaminen selän takana ei ole

hyvää käytöstä vaan se on kiusaamista, joka on ehdottomasti ryhmissämme kielletty. Nuori ymmärsi, että kiusaamisen tuleekin olla kiellettyä ja tiesi sen olevan väärin, muttei kokenut toimintaansa kiusaamiseksi, vaan asettui puolustautumaan. Saimme kuitenkin nuoren kanssa sovittua, ettei hän jatka toimintaansa.

Erilaisten ihmisten kohtaaminen ja monimuotoisuus ryhmissä voi johtaa myös henkilökemioiden yhteen törmäykseen. Työntekijänä minun on pystyttävä tunnistamaan tilanteet ja puuttua niihin rakentavasti. Etsivä nuorisotyö on kasvatustyötä ja työhömmme kuuluu myös ohjata nuoria, siinä mikä on oikein ja mikä väärin, sekä millä tavoin tiettyihin tilanteisiin kuten konflikteihin toisten ihmisten kanssa tulisi suhtautua ja millä tavoin niitä on hyvä lähteä selvittämään.

Iltapäivällä tapasin nuoren asiakkaan ja tavoitteenamme oli juoda kahvit, sekä sopia miten työskentely tulee jatkumaan kyseisen nuoren kanssa uudella paikkakunnalla. Tarkoitukseni oli myös reflektoida ja pohtia nuoren asiakasprosessia etsivässä nuorisotyössä, sekä arvioida miten työskentelymme on sujunut. Kävimme tätä keskustelua myös nuoren kanssa.

Kyseisestä nuoresta tuli ilmoitus etsivään nuorisotyöhön toisen asteen oppilaitokselta. Ilmoituksessa ei ollut lisätietoja, mutta lähdin tavoittelemaan nuorta. Sain nuoren kiinni nopeasti tavoittelun aloitettua ja tapasin nuoren heti seuraavana päivänä. En ollut työskennellyt nykyisessä työssäni kuin muutaman kuukauden ja oletin, että nuoren avun ja tuen tarve tulee olemaan opintoihin liittyvää. Tapasin nuoren ensimmäistä kertaa toimistollani ja työkokemukseni avulla vanhoista työtehtävistäni osasin aavistaa, että nuorella on ongelmia päihteiden käytön suhteen. Muistan kun kerroin nuorelle, että olen tehnyt myös päihdetyötä ja minulle voi puhua päihteistä rehellisesti. Nuori muisti myös tämän ensimmäisen keskustelun tänään, kun joimme läksiäiskahveja.

Aluksi tapaamisillamme keskustelimme hänen päihdeongelmastansa ja siitä, miten päihteiden käyttö on vaikuttanut tämän elämään. Nuori ei ollut motivoitunut aloittamaan päihdehoitoa, koska hänellä oli huonoja kokemuksia vieroitushoidosta ja päihdekuntoutuksista, kun hän oli vielä alaikäinen. Kävimme yhdessä läpi erilaisia polkuja millaista päihdehoitoa hän voisi saada ja millainen kuntoutumisen polku tulisi olemaan. Lopulta nuori oli halukas kokeilemaan päihdehoidon aloittamista. Hän kävi asiakkuutemme aikana erilaisilla vieroitushoitajaksoilla ja kuntoutusjaksoilla. Keskustelimme yhdessä retkahduksista ja erilaisten hoitomuotojen mahdollisuudessa yhdessä ja moniammatillisen työryhmän kanssa. Nuori pääsi aloittamaan korvaushoidon ja on nyt muuttamassa toiselle paikkakunnalle lähemmäs läheisiään.

Nuoren päihdehuollon palvelut olivat siirtyneet jo terveydenhuollon puolelta toiselle paikkakunnalle, mutta pohdimme yhdessä, hyötyisikö hän jatkossakin etsivän nuorisotyön palvelusta. Nuori oli halukas ottamaan kaiken avun vastaan ja sovimme, että minä ilmoitan nuoren muutosta paikkakunnan etsivälle nuorisotyölle ja kerron nuoren tilanteesta tämän luvalla.

Kun pohdimme nuoren kanssa yhdessä mikä roolini etsivänä nuorisotyöntekijänä oli tämän kuntoutuksessa ja palveluihin kiinnittymisessä esiin nousi rinnalla kulkeminen. Etsivä nuorisotyö kulki nuoren rinnalla hänen kiinnittyessä erilaisiin palveluihin. Soittelimme, laitoimme viestiä, ohjasin ja ohjeistin, sekä kävin vierailulla eri hoitopaikoissa nuoren tukena. Nuori kertoi, että haluaa saada myös samanlaista palvelua uudella paikkakunnalla. Etsivä nuorisotyö on nuoren moninaisiin tarpeisiin vastaamista, joka näkyy asiakastyön monimuotoisuutena.

Perjantai 11.11.2022

Päivän tavoitteeksi asetin itselleni tutkia ja tarkkailla millä tavoin monimuotoinen työyhteisö toimii voimavarana moniammatillisessa organisaatiossamme. Henkilöstön monimuotoisuudella tai diversiteetillä tarkoitetaan työntekijöiden keskinäistä erilaisuutta. Organisaatiomme on monimuotoinen työntekijöiden eri koulutusten, harrastusten ja vahvuuksien takia, joita voimme hyödyntää myös työskennellessä nuorten parissa. Työelämän monimuotoisuudesta voimavarana on kirjoitettu useita eri artikkeleita, joihin aion perehtyä.

Kun pohdin millä tavoin olen tuonut omia vahvuksiani hyväksi työskennellessäni nuorten kanssa ensimmäisenä mieleeni, tulee työkokemukseni ja koulutukseni kautta nousevat ammatilliset vahvuudet. Asunnottomuus- ja päihdetyön kokemuksesta on ollut valtavasti hyötyä työskennellessäni nuorisopalveluilla ja etsivässä nuorisotyössä. Kun taas pohdin mitä muita vahvuuksia olen käyttänyt työssäni niin olen useamman kerran ollut nuorisotyöntekijöiden kanssa yhteistyössä järjestämässä graffitimaalausta, josta minulla on kokemusta harrastusaltolta, sekä ollut mukana pelaamassa pelitalotoiminnassa, koska minulla on hieman kokemusta tietokonepelaamisesta.

Työyhteisössämme on valtavasti erilaisia voimavaroja ja vahvuuksia, joita nuorisotyössä voidaan käyttää vahvuutena. On kyseessä musiikki, kuvataide, teatteri tai urheilu niin työryhmästä löytyy henkilö, jolla aihe on vahvuutena ja hänellä on siitä kokemusta. Tiedostamalla nämä vahvuudet tiedän aina kenen puoleen kääntyä tai kenen kokemuksesta voi olla hyötyä monimuotoisissa asiakastilanteissa.

Monimuotoisuuden johtamisessa esihenkilötyöllä on suuri merkitys. Esihenkilö voi omalla toiminnallaan edistää monimuotoisuuden kehittymistä ja syntymistä, sekä edistää erilaisuutta hyväksyvää ilmapiiriä. Avoin keskustelu, kokemusten jakaminen ja jokaisen työntekijän näkökulman arvostaminen synnyttävät työyhteisössä luottamusta. On myös tärkeää pyrkiä löytämään keinoja, että kaikkien työntekijöiden osaaminen saadaan monipuolisesti käyttöön. Monimuotoinen työyhteisö haastaa myös pohtimaan omaa arvomaailmaamme ja osin ehkä tiedostamatonta stereotyyppistä ajattelua. (Lahtinen 2017.)

Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut teoksen Työelämän monimuotoisuusopas (2022), jossa käsitellään mm. moninaisuuden hyötyjä. Monimuotoisuudella on valtavasti hyötyjä, mutta

etenkin innovatiivisuus ja luovuus lisääntyvät sen myötä. Innovatiiviset ja luovat ideat ovatkin tervetulleita myös etsivän nuorisotyön arkeen. Usein ideoita ryhmiin ja toimintaan, joita nuorten kanssa teemme saammekin, kun keskustelemme ideoista koko organisaation kanssa. Tällä viikolla oli myös erittäin positiivista se, että sosionomi opiskelija oli seuraamassa työskentelyämme ja pystyi antamaan palautetta ja ideoita ulkopuolisen silmin.

Viikkoanalyysi

Analysoidessani viikkoa heijastan sitä opinnäytetyöni tavoitteisiin ja pohdin millä tavoin asiakastyön moninaisuus teemana näyttäytyy etsivän nuorisotyön toimintaympäristössä. Monimuotoisuus näkyy erityisesti yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä nuorten aikuisten kanssa. Monimuotoisuus asiakasryhmissä kulkee mielestäni käsi kädessä asiakaslähtöisen työtteen kanssa. Asiakaslähtöisen työtteen yksi tärkeimmistä tunnusmerkeistä on työntekijän kyky käsitellä asiakkaan tilannetta aina yksilöllisenä kokonaisuutena (Ihalainen & Kettunen 2007, 42). Monimuotoisuus luo erilaisia yksilöllisiä kokonaisuuksia erilaisten nuorten aikuisten kanssa, joita kohtaan työssäni päivittäin. Onkin tärkeää muistaa, että jokaisen ihmisen tarina on erilainen, kuten myös ongelmat ja ratkaisut niihin.

Työssä kohdattavat erilaiset ihmiset voivat myös aiheuttaa erilaisten arvojen yhteen sovittamista ja eettisiä ongelmia, joiden reflektointi kuuluu osaksi etsivää nuorisotyötä. Asiakastyön monimuotoisuus tuottaakin usein ammattieettisiä pohdintoja ja kysymyksiä, joita tulee pohtia myös yhdessä tiimin ja koko organisaation kesken.

Onnistuin viikonaikana sisäistämään mitä asiakastyön monimuotoisuus on juuri etsivässä nuorisotyössä ja millä tavoin se näyttäytyy jokapäiväisessä työssäni. Kun analysoin omia kehittämisen tarpeitani ensimmäisenä mieleeni, tulee yksilötyöskentely. Yksilötyössä koen ajoittain haasteelliseksi keskustelut, joissa esiin nousee arka aihe, joista minulla ei välttämättä ole vielä niin paljoa tietoa, kuten esimerkiksi sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolidysforia. Olenkin ilmoittautunut kurssille, jossa pyrin lisäämään tietämystäni aiheesta.

Monimuotoisuus näkyy myös etsivien tiimissä ja teemme kaikki työtä omilla vahvuuksillamme, sekä persoonillamme. Ajoittain tässä voi olla myös riski roolien ja rajojen sekoittumiselle mikä on hyvä tunnistaa. Etsivä toimii aidosti omalla persoonallaan säilyttäen kuitenkin ammattilaisuutensa. Nuori kohdataan tasavertaisena toimijana, jolloin työntekijän rooli jää vuorovaikutuksessa hetkellisesti taustalle (Paananen, Piironen & Uustalo 2022, 54). Työskentely vaatiikin työntekijältä monimuotoisuuden kanssa tasapainottelua, jolla tarkoitan sitä, että omaa persoonaa on hyvä käyttää hyödyksi, mutta muistaa myös roolinsa ammattilaisena tilanteissa, joissa sitä vaaditaan.

4 Yhteenveto ja pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kymmenen viikon aikana kehittää etsivän nuorisotyön toimintaympäristöä, jonka keskiössä oli oma ammatillinen kehittyminen. Päiväkirjaraportointi jakautui viikkokohtaisten teemojen mukaisesti, joiden avulla päästiin kohti opinnäytetyön kokonaistavoitteita. Viikoittaisten analyysien avulla onnistuin yhdistämään pohdinnat ja teorian, jotka tukivat omaa kehittymistäni ja kokonaistavoitteita. Viikkosuunnitelmien toteutuminen oli ajoittain haasteellista, johtuen työn nopea tempoisesta vaihtelusta ja asiakkaiden, sekä verkostojen aikataulullisista muutoksista. Teemaviikkojen avulla pystyin keskittymään viikon kokonaistavoitteisiin vaihtuvissakin olosuhteissa ja yhdistämään viikon aikana kerrytetyn tiedon ja materiaalin osaksi kokonaistavoitteita.

Ensimmäisenä tavoitteenani oli yksilötyöskentelyn kehittäminen asiakastyön näkökulmasta. Tavoitteenani oli kehittää ja tutkia työni kehityskohteita työskennellessäni nuorten kanssa. Kohtaaminen, nähdä ja kuulla tuleminen, sekä dialogi nousivat keskeisiksi teemoiksi. Oman työni reflektoinnin avulla onnistuin tarkastelemaan ja kehittämään toimintaani kohdassa nuoria. Ammatillista kehitystä tapahtui myös huomattavasti oman ammatti-identiteetin osalta, joka kehitti toimintaani nuoruuden asiantuntijana. Yhtenä oman työn kehityksen kohteena esille nousi seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuolen moninaisuus. Päiväkirjaraportoinnin päätyttyä reflektoidessani opinnäytetyötäni ymmärsin, että oman ammatillisen kehittymisen ja asiakastyön kehittämisen kannalta olisin voinut syventyä aiheeseen vieläkin syvemmin, mutta raportoinnin ja analyysien kautta onnistuin vahvistamaan omaa tietämystäni aiheesta.

Yksilötyöskentelyn ja asiakastyön kehittämisen tavoitteista syntyi opinnäytetyön aikana toimintamalli asiakasprosessista Järvenpään etsivässä nuorisotyössä (Liite1). Asiakasprosessiin pohjautuvan tarkastelun ja kehittämisen avulla pystyin havaitsemaan erilaisia kehittämiskohteita prosessin eri vaiheissa ja keskustelemaan niistä yhdessä tiimini ja esihenkilöni kanssa. Prosessin kehittämällä ja luomisella oli keskeinen vaikutus kokonaistavoitteeni kannalta. Tämä auttoi kehittämään palveluamme kohti tasa-arvoista ja asiakaskeskeistä työskentelyä, sekä ottamaan huomioon asiakastyön monimuotoisuuden.

Yksi kokonaistavoitteista oli olemassa olevan ryhmätoiminnan kehittämistarpeiden selvittäminen ja uuden ryhmätoiminnan luominen, vastaamaan nuorten tarpeita. Ryhmätoimintojen kehittämisen keskiöissä toimivat itseni ja teoretiedon lisäksi kollegani ja ryhmiin osallistuneet nuoret. Tavoitteena oli myös tutkia omaa toimintaa ja työskentelyä ryhmien aikana, sekä kehittää havaittuja kehityskohteita.

Ryhmätoiminnoille oli päiväkirjaraportoinnissa teemoitettu oma viikkonsa, mutta havainnointia ja kehittämistä tapahtui koko kymmenen viikon ajan. Oma osallistumistani ryhmässä kehitti ryhmätilanteiden reflektointi ja ryhmänohjaukseen, sekä ryhmäilmiöön pohjautuva

ammattillinen kirjallisuus. Myös keskustelut ja reflektiot tiimini kanssa eri ryhmätilanteista auttoivat meitä saavuttamaan tavoitteen yhdessä. Opinnäytetyön aikana olemassa olevasta ryhmätoiminnasta kehittyi yhteisöllisempi, joka tuki ryhmän tavoitteita sosiaalisen vahvistamisen ja yksinäisyyden ehkäisyn näkökulmasta. Tavoitteena oli, että ryhmä alkaa toimimaan ja etenemään enemmän itsenäisesti. Ryhmään osallistuneet nuoret muodostivat toimintaa myös ryhmäajan ulkopuolella ja pitivät aktiivisesti yhteyttä toisiinsa.

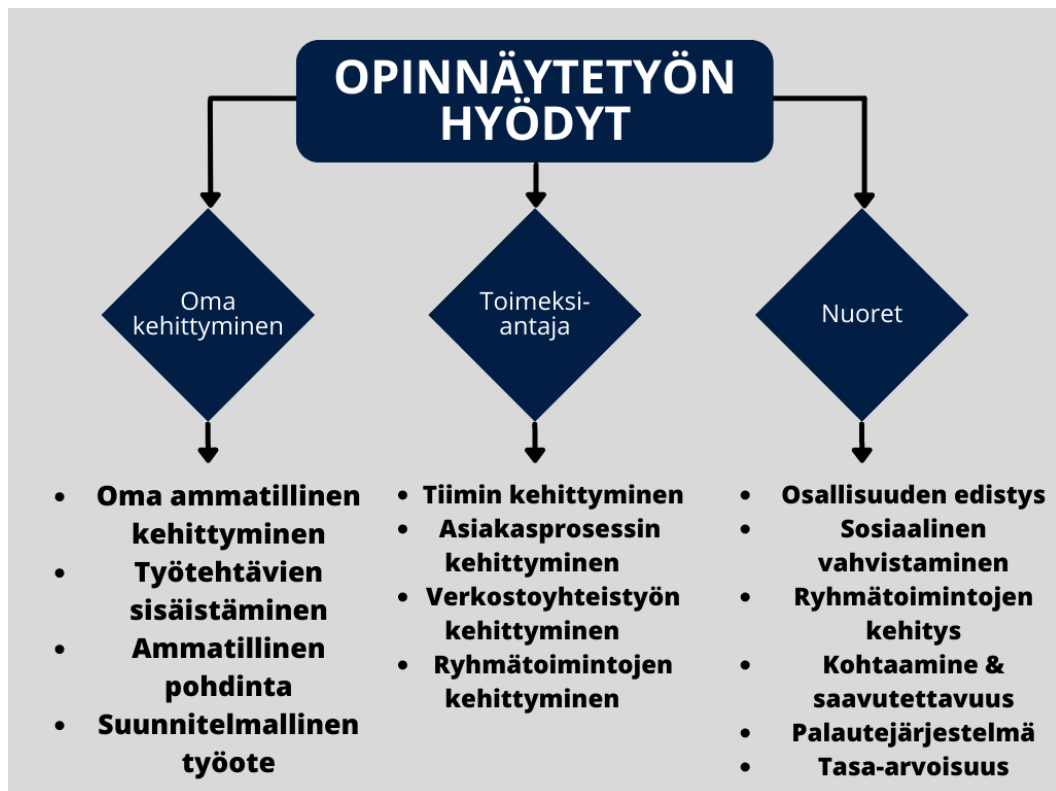
Pohtiessani tämän tavoitteen toteutumista nousi esille myös ilmiöitä, jotka toivat ryhmänohjaajille erilaisia haasteita. Yhtenä haasteena oli ryhmässä vapaa-ajalla tapahtuneet konfliktit, joiden rajaamiseen oli keksittävä luovia ratkaisuja. Toinen ilmiö oli ryhmätoimintaan osallistuminen. Ryhmän tavoitteena oli olla avoin ryhmä, johon uuden nuoren oli helppoa osallistua, mutta yhteisöllisyyden vahvistuttua uusien ryhmään osallistuvien nuorten oli vaikea löytää paikkaansa ryhmässä, joka vaati ohjaajilta enemmän sitoutumista ryhmäytymisen prosessin ylläpitämiseen.

Tavoitteena opinnäytetyön aikana oli myös uuden aktiviteettiryhmän luominen, jonka kehittäminen onnistui tavoitteiden mukaisesti. Ryhmän luomista helpottivat olemassa olevan ryhmän prosessin ja tavoitteiden tarkastelu, joiden pohjalta pystyimme yhdessä tiimini kanssa luomaan uuden ryhmätoiminnan. Ryhmätoiminnan toteutuminen ylitti tavoitteeni ja odotukseni, koska aktiviteetti ryhmään osallistuneiden nuorten määrä yllätti meidät positiivisesti, mikä kertoo myös ryhmän tarpeesta. Onnistuin myös tavoitteessani aktivoimaan nuoria aikuisia osallistumaan nuorisopalvelujen järjestämään pelitoimintaan, sekä ohjaamaan nuoria muiden palveluntarjoajien ryhmätoimintoihin. Oppinäytetyön aikana ryhmätoiminnoissa tehtiin myös yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa ja saimme suunniteltua yhteisiä ryhmiä, sekä tapahtumia. Olohuone-toiminta laajeni myös toisen asteen oppilaitoksille ja yhdistykselle, joka tekee laaja-alaista yhteistyötä kanssamme.

Yksi opinnäytetyön päätavoitteista oli kehittää etsivän nuorisotyön ja toisen asteen oppilaitoksen yhteistyötä. Tarkoituksena oli kymmenen viikon aikana saada luotua oppilaitoksen kanssa toimintamalli, jonka avulla nuorten oppilaiden tietojen ilmoittaminen etsivään nuorisotyöhön helpottuisi ja etsivä nuorisotyö voisi tarjota palvelujaan opiskelijalle, kun huoli nuoresta herää. Tarkoituksena toimintamallin kehittämisessä oli hyödyntää 2016 luotua teosta etsivän nuorisotyön ja alueen toisen asteen oppilaitoksen yhteistyöstä, jossa mallia oli aloitettu kehittämään. Valitettavasti opinnäytetyön aikana toimintamallin kehittäminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa jäi tekemättä, koska yhteiset kehittämispalaverit peruuntuivat. Oppilaitokselta tulleen viestin mukaan he myös tulkitsevat tietojen luovutukseen liittyvää lakia toimintamallin ideologian vastaisesti, jota reflektoin myös päiväkirjaraportoinnissa.

Vaikkakin opinnäytetyön tavoite toimintamallin osalta jäi toteutumatta, niin toimintamallia kehittämistä aloitettiin etsivän nuorisotyön osalta ja siitä on käyty keskustelua oppilaitoksen

henkilökunnan kanssa. Tämän lisäksi etsivän nuorisotyön ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyö vahvistui kymmenen viikon aikana. Tiimin sisällä jaettiin vastuu oppilaitokset, jonka ansiosta yhteistyön kehittynyt ja viestintä parantunut. Kymmenen viikon aikana etsivä nuorisotyö on tullut näkyvämmäksi oppilaitoksilla ja vierailuja, sekä teematunteja toteutettu yhdessä valmentavien luokkien kanssa. Etsivä nuorisotyö ja toisen asteen oppilaitoksen yhteistyö oli myös päiväkirjaraportin teemana, jolloin etsivän nuorisotyön roolia oppilaitoksilla järjestettävässä toiminnassa oli hyvä tarkastella ja reflektoida. Analyysien, pohdintojen ja organisaation sisäisen yhteistyön kautta etsivän nuorisotyö hahmotti paikkansa ja työmallinsa oppilaitoksilla.

Kuvio3: Opinnäytetyön hyödyt.

Tavoite ammatillisen identiteetin rakentumisesta kohti nuorisotyön ammattilaista on ollut opinnäytetyön keskeisin lähtökohta, jonka toteutuminen ei olisi onnistunut ilman organisaation monialaista nuorisotyön ammattilaisten ryhmää. Kymmenen viikon aikana käydyt keskustelut nuorisopalvelujen työntekijöiden kanssa, yhdistettynä tietoperustaan ja keskusteluihin nuorten kanssa auttoivat minua saavuttamaan tavoitteeni. Vaikkakin kymmenen viikkoa on verrattain lyhyt aika ammatilliselle kehittymiselle tietämykseni ja käsitykseni nuorisotyöstä, sekä sen vaikutuksesta valtakunnallisella tasolla yhteiskuntaan ja yksilöön on kehittynyt valtavasti. Opinnäytetyöni tavoitteiden kehittämistyö jatkuu myös tulevaisuudessa ja oman ammatillisen kehittymisen tueksi aion jatkaa työni reflektointia, sekä kehittää toimintaani palautteiden, koulutusten ja valtakunnallisen verkoston avulla.

Lähteet

Painetut

Hamarus, P. Holmerbg-Kalenius, T. & Salmi, S. 2015. Opas kiusaamisen jälkihoitoon. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2009. Turvaverkko vai trampoliini - Sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: WSOYpro.

Kuure, K. 2016. Monialainen yhteistyö nuorten palvelujärjestelmässä lähtökohtana toimintaympäristön analyysi. Teoksessa Fedotoff, J., Leppäkari, H. & Timonen, P. (toim.) Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen. 1. PAINOS. Oulu: Koordinaatti - Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus. 64-70.

Launikari, M. 2016. Nuorten arvomaailma ja identiteetti aikuisuuden kynnyksellä. Teoksessa Fedotoff, J., Leppäkari, H. & Timonen, P. (toim.) Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen. 1. PAINOS. Oulu: Koordinaatti - Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus. 21-25.

Paananen, E., Piironen, M. & Uusitalo, K. (toim.) 2022. Etsivän nuorisotyön käsikirja. Kerava: Into - etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminta ry, kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus.

Soanjärvi, K. 2007. Nuorisotyön verkostoituminen - Nuorisotyöntekijöiden yhteistyöstä osaamisverkostoiksi. Teoksessa Hoikkola, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Vuorinen, R. 2016. Näkökulmia elinikäiseen ohjaukseen. Teoksessa Fedotoff, J., Leppäkari, H. & Timonen, P. (toim.) Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen. 1. PAINOS. Oulu: Koordinaatti - Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus. 59-63.

Yhteistoiminta ja työelämän kehittäminen. Kunta-alan sopimuksia ja suosituksia tuloksellisuudesta, henkilöstöjohtamisesta, työhyvinvoinnista ja yhteistoiminnasta. 2009. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Sähköiset

Aaltonen, S. & Berg, P. 2015. Nuorten ja palvelutarjoajien kohtaamiset. Teoksessa Aaltonen, S., Berg, P. & Ikäheimo, S. Nuoret luukulla - Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Nuorisotutkimusverkoston verkkojulkaisuja 84, 41-127. Viitattu 26.9.2022. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuoretluukulla.pdf>

Alhanen, K. & Kareinen, J. 2021. Vertais-dialogit avasivat laajan näkökulman dialogin etene- miseen Suomessa. Dialogiakatemia. Viitattu 26.9.2022. <https://dialogiakatemia.fi/2021/06/23/vertaisdialogit-avasivat-laajan-nakokulman-dialogin-etenemiseen-suomessa/>

Aluehallintovirasto. 2020. Korona-avustuksilla lisää tukea ja kohtaavia aikuisia lasten ja nuorten arkeen. Viitattu 6.11.2022. <https://avi.fi/tiedote/-/tiedote/69893902>

- Ahlberg, J., Appelgren, J., Järvinen, E., Häsä, S., Komulainen, T., Koponen, P., Kääpä, J., Laitinen, M., Penttilä, A., Rihu, M. & Tani, H. 2018. Koulunuorisotyön käsikirja. Aluehallintovirasto. Viitattu 4.11.2022. https://www.nuortenkouvola.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisotyö_kasikirja_WEB.pdf
- Arila, M. 2018. Mitä on lean? Leanisti kohti yhä sujuvampaa työtä. Talentree. Viitattu 3.10.2022. <https://talentree.fi/konsultointi/mita-on-lean/>
- Ekholm, S. 2019. Sosiaalihuollon työnkulkujen kuvaamisen menetelmät. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto. Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos. Viitattu 5.10.2022. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21639/urn_nbn_fi_uef-20190767.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Erikson, E. & Arnkil, T. Huoli puheeksi - Opas varhaisista dialogeista. Stakes Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 60. Viitattu 29.9.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90845/URN_ISBN_978-951-33-1792-8.pdf?sequence
- Hallikainen, T., Ikonen, E., Järveläinen, M., Kurki, A., Louhela, M., Piironen, R., Monto-Puusti, K., Uramo, M. & Heikkinen, A. 2017. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. E-kirja. Talentia.
- Halonen, K. 2019. Nuorten osallistaminen on tunnetta ja toimintaa. Osuma - osallistamalla osaamista. Viitattu 19.9.2022. <http://osuma.metropolia.fi/2019/01/09/nuorten-osallistaminen-on-tunnetta-ja-toimintaa/>
- Heinonen, H. 2007. Kohti syvempää ymmärrystä sosiaalityössä. SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro 16. Viitattu 25.8.2022. http://www.socca.fi/files/72/Tutkiva_arvioiva_tyo-ote_sosiaalityontekijoiden_jasentamana.pdf
- Hiekkala, S., Salminen, A-L, & Stenberg, J-H. 2016. Etäkuntoutus. Tampere: Kelan tutkimus. Viitattu 28.9.2022. <https://www.kela.fi/documents/10180/0/Et%C3%A4kuntoutus/4a50ddb8-560c-47b4-94ed-09561f6981df>
- Holm, R., Poutanen, P. & Ståhle, P. 2018. Mikä tekee dialogin: Dialogisen vuorovaikutuksen tunnuspiirteet ja edellytykset. Sitra. Viitattu 2.10.2022. <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-tekee-dialogin-dialogisen-vuorovaikutuksen-tunnuspiirteet-ja-edellytykset/>
- Huomo, S., Kannisto, L. & Ristimäki, J. ”Nuorisotyöntekijä on mukavaa juttuseuraa” Vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluissa nuorten näkökulmasta. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä. Viitattu 8.11.2022. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/123892/Huomo_Satu_Kannisto_Lotta_Ristimaki_Jouni.pdf?sequence=1
- Hyppönen, E., Paananen, R. & Liuska, T. 2019. Nuoret nyky-yhteiskunnan paineissa. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 16.10.2022. <https://dialogi.diak.fi/2019/07/16/nuoret-nyky-yhteiskunnan-paineissa/>
- Hämäläinen, T. 2019. Juurisyyanalyysi: Nuorten elämänhallinta ja mielenterveys. Sitra. Viitattu 10.10.2022. <https://www.sitra.fi/julkaisut/juurisyyanalyysi-nuorten-elamanhallinta-ja-mielenterveys/#haasteiden-ja-voimavarojen-tasapaino>
- Innanen, P. 2018. Palvelumuotoiluprosessin vaiheet. Palvelumuotoilupallo. Viitattu 3.10.2022. <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/palvelumuotoilun-prosessin-vaiheet/>
- IntoRy. 2022a. Sosiaalinen vahvistaminen kuvina. Viitattu 20.9.2022. <https://www.intory.fi/materiaalipankki/sosiaalinen-vahvistaminen-kuvina/>

IntoRy. 2022b. Etsivän nuorisotyön prosessikuvat. Viitattu 4.10.2022. <https://www.intory.fi/materiaalipankki/etsivan-nuorisotyon-prosessikuvat/>

IntoRy. 2021. Koronavuosi on heikentänyt etsivässä nuorisotyössä ja työpajoilla työskentelevien hyvinvointia. Viitattu 28.10.2022. <https://www.intory.fi/ajankohtaista/uutiset/korona-vuosi-on-heikentanyt-etsivassa-nuorisotyossa-ja-tyopajoilla-tyoskentelevien-hyvinvointia/>

Kautto-Koukka, L. & Kolehmainen, M. 2017. Näkyväksi tulevia nuoria. Etsivän nuorisotyön Akku-ryhmätoiminta mielen hyvinvoinnin tukena ja ehkäisevän päihdetyön toimintamallina.

Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2017, vol. 18. Viitattu 13.9.2022. <https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/63509/30615?acceptCookies=1>

Kellomäki, A. 2018. Kiusattu kärsii vielä aikuisena. Viitattu 13.10.2022. <https://www.terve.fi/artikkelit/kiusattu-karsii-viela-aikuisena>

Kinnunen, H-M. 2014. Onnistunut opinnäyte - näkökulmaa ohjaamiseen. Teoksessa Keränen, P., Sääntti, R., Rantala, M. & Vilkuna, A-M. REITTEJÄ työelämän murroksessa. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu. E-kirja, 84-91.

Kontu, E. 2020. Kohtaaminen vs. etäkohtaaminen. E-Erika. Viitattu 2.10.2022. <https://journals.helsinki.fi/e-erika/article/download/1337/1337>

Kolehmainen, M. & Lahtinen, P. 2014. NUORISOTYÖTÄ KOULUSSA. YHTEISEN TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMINEN. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Viitattu 6.11.2022. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/05/Nuorisotyota-koulussa-web.pdf>

Lahtinen, R. 2017. Monimuotoisuus on voimavara työyhteisössä. Seure. Viitattu 11.11.2022. <https://www.seure.fi/blogi/monimuotoisuus-voimavarana-tyoyhteisossa/>

Laine, A. 2020. KOHTAAMINEN NUORISOTYÖSSÄ - Nuorisotyöntekijät sanoittamassa hiljaista tietoa. Pro gradu- tutkielma. Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Tampere.

Levamo, P. 2007. Omaa elämää etsimässä - Tutkimus ryhmämuotoisen sosiaalityön mahdollisuuksista tukea nuorten itsenäistymistä. Teoksessa Heikkinen, A., Levamo, P., Parviainen, M. & Savolainen, A. Näe minut - kuule minua Kokemuksia ryhmistä. Helsinki: SOCCA ja Heikki Waris -instituutti, 69-146.

Lindroos, E. 2022. Työkaluja prosessien kehittämiseen ja prosessien suorituskyvyn parantamiseen. Arter. Viitattu 7.10.2022. <https://www.arter.fi/tyokalut-ja-menetelmat-prosessien-kehittaminen/#prosessikuvaus>

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. 2014. Ehkäisevän päihdetyön rakenteet Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnissa. Tampere: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston julkaisuja nro 1/2014. Viitattu 17.10.2022. https://thl.fi/documents/10531/1449887/ehkaisevan_paihdeydyon_rakenteet.pdf/3cef3f0a-127c-43fe-aeeb-1cb50c62b272

Löytönen, A. 2011. "Et olis vaan joku olemassa" : Joensuulaisten nuorten näkemyksiä koulu-nuorisotyöstä. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 3.11.2022. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/37311/opinnaytetyo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Marttinen, E. 2017. Deciding on the Direction of Career and Life. Personal Goals, Identity Development, and Well-Being during the Transition to Adulthood. University of Jyväskylä.

Viitattu 11.10.2022. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/54287/978-951-39-7094-9_vaitos17062017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Markkula, J. 2021. Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma: Väliarviointi ja päivitykset vuoteen 2025. THL. Viitattu 19.10.2022. <https://www.slideshare.net/THLfi/thl-ehkisevn-pihdety-toimintaohjelma-vliarviointi-ja-pivitykset-vuoteen-2025>

MLL. 2021. Kiusaaminen. Viitattu 13.10.2022. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/>

Myllyniemi, S. & Berg, P. 2013. Nuoria liikkeellä. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 12.10.2022. https://issuu.com/tietoanurista/docs/nuorten_vapaa-aikatutkimus_2013

Mäkinen, J.-P., Bordi, L., Heikkilä-Tammi, K., Seppänen, S. & Laine, N. 2014. PSYKOSOSIAALISIIN KUORMITUS- JA VOIMAVARATEKIJÖIHIN LIITTYVÄ TYÖHYVINVOINTITUTKIMUS SUOMESSA 2010-2013. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 24.10.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70266/RAP2014_18_Ty%c3%b6hyvinvointitutkimusSuomessa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Opetus- ja koulutussanasto (OKSA). 2021. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 29.8.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162845/OKM_2021_10.pdf

Raatikainen, E. 2018. Nuoren identiteetin rakentaminen kohtaamisessa. Teoksessa Rautiola, T. & Ala-Nikkola, E. (toim.) KOHTAA NUORI. Kompassi suuntaa hakevan nuoren kohtaamiseen. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu, 1.4. Viitattu 11.10.2022. <http://kohtaanuori.metropolia.fi/>

Sarvimäki, P & Siltaniemi, A. 2007. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennus-suositus. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 9.10.2022. <https://core.ac.uk/download/pdf/198187917.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2022. Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen. Viitattu 20.9.2022. <https://stm.fi/syrjaytymisen-ja-koyhyden-ehkaisy>

Sinnemäki, M. 2020. Näin koulukiusaamisen jättämät jäljet voivat ilmetä aikuisällä. Viitattu 13.10.2022. <https://anna.fi/hyvinvointi/itsetuntemus/nain-koulukiusaamisen-jattamat-jaljet-voivat-ilmeta-aikuisialla-asiantuntija-on-hyva-tietaa-mista-oma-kaytos-johtuu>

Seikkula, J. & Arnkil, T. 2009. Dialoginen verkostotyö. E-kirja. Helsinki: Tammi.

Selin, A., Maunu, A., Kannusaari, K. & Heinonen, L. 2015. Ryhmäilmiö - Ryhmän ohjaajan käsikirja. Pori: Ehkäisevä päihdetyö EHYT. Viitattu 18.9.2022. https://ehyt.fi/wp-content/uploads/2020/06/Ryhmailmio_opas_verkko.pdf

Taipale, M. 2004. Työnjohtajasta tiimivalmentajaksi. Tapaustutkimus esimiehistä tiimien ohjaajina ja pedagogisina johtajina prosessiorganisaatiossa. Akateeminen väitöskirja. Hämeenlinna: Tampereen yliopisto. Viitattu 6.10.2022. <https://trepotuni.fi/bitstream/handle/10024/67421/951-44-6078-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Talentia. 2022. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Viitattu 9.11.2022. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/a6cd4fa0-38d8-11ed-90c9-00155d64030a>

Terveyskirjasto. 2021. Kiusaaminen. Viitattu 10.11.2022. <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00028>

THL. 2015. Toimi ja tiedä. Osallisuutta edistämällä vähennetään eriarvoisuutta. Viitattu 23.9.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/128983/Osallisuus_fi_nal_17.11.2015.pdf?sequence=1

THL. 2019. Osallisuus. Viitattu 18.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveys-erot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

THL. 2020. Ammattilaisten osallisuus edistää palvelujen vaikuttavuutta. Viitattu 21.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/osallisuutta-edistava-hallintomalli-tukee-osallisuustyon-johtamista/ammattilaisten-osallisuus-edistaa-palvelujen-vaikuttavuutta>

THL. 2020b. Ehkäisevä päihdetyö. Viitattu 18.10.2022. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto>

THL. 2022a. Dialogisuus ammattilaisen ja perheen välillä. Viitattu 27.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialogisuus-ammattilaisen-ja-perheen-valilla>

THL. 2022b. Dialoginen huolen puheeksi ottaminen. Viitattu 29.9.2022. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/kehittyvat-kaytannot/dialogiset-toimintavat/dialoginen-huolen-puheeksi-ottaminen>

THL. 2022c. Nuorten mielenterveyshäiriöt. Viitattu 14.10.2022. <https://thl.fi/fi/web/mielen-terveys/mielen-terveyshairiot/nuorten-mielen-terveyshairiot>

Tilastokeskus. 2022. Opintojen keskeyttäminen lisääntyi ja valmistuminen hidastui toisen asteen koulutuksessa koronavuonna 2020. Viitattu 31.10.2022. <https://www.stat.fi/uutinen/opintojen-keskeyttaminen-lisaantyi-ja-valmistuminen-hidastui-toisen-asteen-koulutuksessa-koronavuonna-2020>

Tolonen, T., Aappola-Kari, S., Lahtinen, J. & Wrede-Jäntti, M. 2018. Miten kaupungista tulee oma? Kaupunkipääoma ja nuorten eriytyneet suhteet kaupunkitilaan. Nuorisotutkimus 36:3. Viitattu 10.10.2022. <https://blogs.helsinki.fi/tatolone/files/2020/11/nuorisotutkimus-3-2018-tolonen-ym.pdf>

Työhyvinvoinnin tutkimusryhmä. 2022. TYÖHYVINVOINNIN KOKONAISVALTAINEN MALLI. Viitattu 30.10.2022. <https://www.tyohyvinvointi.fi/>

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu. 2022. Mitkä ovat työn psykososiaaliset kuormitustekijät? Viitattu 28.10.2022. <https://www.tyosuojelu.fi/tyoolot/psykososiaalinen-kuormitus/kuormitustekijat>

Työturvallisuuskeskus. 2022. Vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi. Viitattu 27.10.2022. <https://ttk.fi/tyoturvallisuus/vastuut-ja-velvoitteet/tyonantajan-yleiset-velvollisuudet/vaarojen-tunnistaminen-ja-riskien-arviointi/>

Valtakari, M. 2020. Ohjaamot - monialaista yhteistyötä, vaikuttavuutta ja uutta toimintakulttuuria. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Tutkimus monialaisen yhteistyön vaikuttavuudesta nuorten työllistymistä edistävissä palveluissa 5/2020. Viitattu 31.10.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162134/5-2020-Ohjaamot-monialaista-yhteisty%C3%B6t%C3%A4%2C%20vaikuttavuutta%20ja%20uutta%20toimintakulttuuria.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Vettenranta, S. 2018. Asiakasprosessien kehittäminen Lean-menetelmien avulla Askolan kunnan sotepalveluissa. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Viitattu 3.10.2022.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/159280/Vettenranta_Susanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vilpa, T. 2018. Nonverbaalinen viestintä vuorovaikutustilanteissa. Kuulu verkkosivuston blogikirjoitus. Viitattu 29.9.2022. <https://www.kuulu.fi/blogi/nonverbaalinen-viestinta-vuorovaikutustilanteissa>

Ågren, S. 2013. SOPEUTUMATON NUORI - ARVOKAS KANSALAINEN? Tutkimus nuorten asemasta tämänhetkisessä syrjäytymiskeskustelussa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Tampere. Viitattu 16.10.2022. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/94577/GRADU-1384347119.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Julkaisemattomat

Salo, N. 2022. Nuorisotyön perussuunnitelma. Järvenpään nuorisopalvelut.

Kuviot

Kuvio 1: Etsivän nuorisotyön sidosryhmät	9
Kuvio 2: Yhteys etsivään nuorisotyöhön prosessikuva	45
Kuvio 3: Päihdetyön kokonaisuus	58
Kuvio 3: Opinnäytetyön hyödyt	84

Liitteet

Liite 1: Asiakasprosessi 93

Liite 1: Asiakasprosessi

